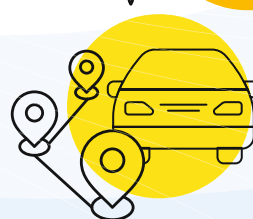
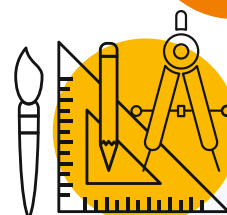
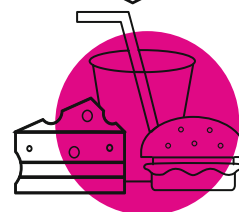
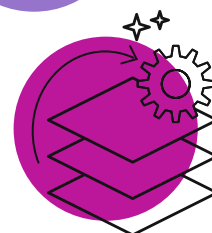
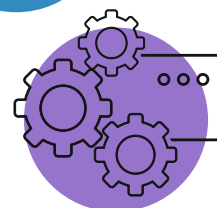
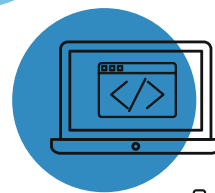

MOJE WUKUBŁANJE

Impresum:

wudawaćel: Domowina z.t. – zwjazk Łužiskich Serbow

redakciski kónc: 10.05.2019

redakcija: Marija Koklina, Marija-Tereza Krawžic

lektor: Jan Měškank

fota titul: Marija-Tereza Krawžic

wuhotowanje: Christin Lukašowa, Spreedesign Bautzen GmbH

Brošurka nasta z podpěru džěćaceho časopisa „Płomjo“.

Tuta naprawa bu financowana přez dawkowe srědky na zakładže etata,
kiž su zapóštancy Sakskeho krajneho sejma schwalili.

Diese Maßnahme wird mitfinanziert durch Steuermittel auf der Grundlage des von Abgeordneten
des Sächsischen Landtags beschlossenen Haushaltes.

Wobsah

1. Zawodne słowa	4
2. Přehlad šulskich zakónčenjow	5
3. Abitura a/abo wukubłanje?	6
3.1 Fachowa abitura 	6
3.2 Abi a wukubłanje w jednym	7
4. Rozdžěl mjez šulskim a dualnym wukubłanjom	8
5. Twoje lěpšiny jako wučomnik	9
6. Financielne podpěry za čas twojeho wukubłanja	10
7. Što rěka płaćenje po tarifje?	12
8. Projekt „Praxisbausteine“	12
9. Kak namakaš twoje wukubłanske městno?	13
10. Narěčenje	14
11. Žiwjenjoběh	15
12. Dalekubłanske móžnosće po wukubłanju	16
13. Přehlad powołanjow	18
14. Předstajenje powołanjow	20
15. Přehlad zawodow a institucijow	114

 – interview

1. Zawodne słowa

Kónc šule je so skónčnje přiblížil abo či zdaloka hižo kiwa. Tola što nětko? Kak ma dale hić? Wopytam dalšu šulu a polěpšu z tym moje šulske zakónčenje a z tym moje šansy na wukubłanske městno abo sym spokojom z mojim wotzamknjenjom a powabju so hnydom za wukubłanje? Tuta knižka budže či při wotmołwje na tute prašenja zawěsće dale pomhać. Tu předstaji so či wjele wšelakich powołanjow. K tomu džěla młodostni a dalši z tobu swoje nazhonjenja.

Na přěnich stronach namakaš zajimawostki dokoławokoło temy wukubłanja. Potom sčěhuje předstajenje jednotliwych powołanjow. Někotre samo z pomocu interviewa z wosobu, kotraž so runje kubła, hižo někotre lěta w powołanju džěta abo kotraž zawod wjedže, w kotrymž móžeš twój powołanski són zwoprawdžić. Přez praktikum abo prózdninske džěto maš móžnosć za sebje nazhonjenja hromadzić a so wuspytać. Tute nazhonjenja móža być pomoc při namakanju praweho powołanja za tebe. Dale poda či brošurka informacije, hdže móžeš so tu we Łužicy wukubłać dać a kotre zawody bychu so móhli z twojim pozdžišim džětodawarjom stać.

Podate informacije k zastužbje su wot kraja ke krajej wšelake a móžeja so přeco zaso změnić. Wotwisna je zastužba tež wot twojeho wukubłanskeho zawoda.

W brošurce wužiwa so za lěpšu čitajomnosć po móžnosći přeco jenož pak muska pak žónska forma, na přikład pola powołanskich pomjenowanjow. Wotpowědny druh splah je wězo přeco zapřijaty a njeje ze žanoho powołanja wuzamknjeny.

2. Přehlad šulskich zakónčenjow

Spěchowansko- šulske zakónčenje *Förderschul- abschluss*

- docpěje so přez wopyt spěchowanskeje šule a wuspěšne zakónčenje tuteje
- polěpšenje šansow na wukubłanske městno přez nachwatanje hłownošulskeho zakónčenja
- jeli njeje zawodne wukubłanje na zakładze zbrašenja móžne, eksistuja wukubłanja, kotrež su specielnje natwarjene
 - nowy model „Praxisbausteine“, hlej str. 12
 - wjac informacijow za móžne wukubłanja w Pančan Klóštrje pod: www.werkstatt-st-michael.de

Hłownošulske zakónčenje *Hauptschul- abschluss*

- docpěje so přez wuspěšne zakónčenje 9. lětnika
- přez powołanske wukubłanje wobsteji móžnosć, wyše wotzamknjenje docpěć
- prawnisce njeje předpisane, kotre zakónčenje je za powabjenje trěbne, tak móžeš so z hłownošulskim zakónčenjom za dualne kaž tež za šulske wukubłanje powabić
- twoje šansy pak so z wyším wotzamknjenjom polěpša

Srjedźne kubłanske zakónčenje *Mittlerer Bildungs- abschluss*

- docpěje so z wuspěšnym wotpołożenjom pruwowanja po 10. lětniku
- maš móžnosć na powołanske wukubłanje abo na wyše wotzamknjenje
- maš dobre šansy, zo so twoje powabjenje za dualne abo šulske wukubłanje přiřwa

Abitura/ wysokošulska zrałosć *Abitur/ Hochschulreife*

- docpěje so na gymnaziju, na cyłkownych šulach, na fachowych abo powołanskich wyších šulach
- maš móžnosć na wukubłanje ale tež na studij
- je rozdžěl mjez powšitkownej abituru a fachowej abituru:
 - z powšitkownej abituru směš wšudze studować
 - z fachowej abituru směš jenož wěste studije a wysoke šule wopytać
- nimo dualneho wukubłanja je tež dualny studij, kotryž kombinuje studij z wukubłanjom

→ čim wyše wotzamknjenje, čim lěpše šansy na wukubłanske městno

3. Abitura a/abo wukubłanje?

3.1 Fachowa abitura

Po zakónčenju wyšeje šule ze srjedźnym kubłanskim zakónčenjom móžeš so na fachowej wyšej šuli powabić. Tam móžeš w běhu dweju lětow fachowu abituru docpěć. Za to wopytaš fachowu wyšu šulu pońčasowje a tebi sposrědkuje so powšitkowna, teoretiska a praktiska fachowa wěda.

Hdyž maš srjedźne kubłanske zakónčenje a sy powołanske wukubłanje hižo wuspěšnje zakónčił, móžeš fachowu abituru w běhu jednoho lěta docpěć. W kotrym směrje, to je wotwisne wot twojeho powołanja. Hdyž wopytaš šulu pońčasowje maš fachowu abituru po jednym lěće. Jeli pak chceš nimo šule tež džěłać, potom wopytaš šulu džělnosowje a docpěješ zakónčenje po dwěmaj lětomaj.

Ze zakónčenjom fachoweje wyšeje šule (*Fachoberschule*) docpěješ fachowo-wysokošulsku zratosć (*Fachabitur*). Wšojedne, hač sy wuknył w směrje agrarna, bio- a wobswětowa technologija abo wuhotowanie abo strowota, socialne, technika abo hospodarstwo a zarjadnistwo – fachowy směr njeje zawjazowacy za pozdžiši studijny směr. Fachowa abitura woprawnja k studijej na (fachowych) wysokich šulach (*Fach-Hochschulen*) a powołanskich akademijach (*Berufsakademien*). Tež powołanske wukubłanje móžeš zahajić.

Twoje powabjenje přijimuje so hač do 31. měrca toho lěta, w kotrymž chceš šulu započinać, direktnje pola fachoweje wyšeje šule.

Dawina Suchec

wot 2017
do 2019

FACHOWA
ABITURA

Čehodla sy so za fachowu abituru rozsudžiła?

Sym chcyła pozdžišo raz studować resp. sebi tež tute durje wočinjene džeržeć.

Hdže je twoja šula?

W Drježdžanach.

Kak a hdy sy so na tutej šuli powabiła?

Sym so w januarje 2017, potajkim hišće w džesatym lětniku tu powabiła. Sym potom přeprošenje k pruwowanju dóstała, při kotrymž chychu zwěšćić, hač sym kmana za tutu šulu. Tu pak sej njetrjebaš žane přewulke starosće činić.

Kotre předmjety so tam podawaja a što tam wšitko nawuknješ?

Mam tu cyle normalne předmjety kaž na př. matematiku, němčinu, jendželščinu atd.

Mam pak tež předmjety kaž KÄP (*Künstlerisch-ästhetische Praxis*) a KKG (*Kunst- und Kulturgeschichte*).

W jědnatym lětniku steješe 20-tydženski praktikum na planje. Kóždy šuler dyrbyeše sebi jedne praktikumowe městno wobstarać. Ja sym sebi jednu wabjensku agenturu wopytała. Tam sym potom tute 20 tydženjow jako medijowa designerka džěłała a to přeco w měnje 2 tydženjej šulu a 2 tydženjej praktikum.

Kelko pruwowanjow maš?

Mam jedne ertne pruwowanje w jendželščinje a 4 pisomne pruwowanja (matematika, jendželščina, němčina a KÄP).

3.2 Abi a wukubłanje w jednym

Wot 31.07.2017 eksistuje program „BerufsAbitur“. Jeho zaměr je spěchowanje rjemjesła a je mysleny za tych, kotřiž chcedža wyše kubłan-ske zakónčenje docpěć ale tež rady w rjemjesle dźěłać. Wuměńjenje za wobdźělenje na tutym programje je srjedźne kubłanske zakónčenje.

W Sakskej rěka tutón model „dualne powołanske wukubłanje z abituru“ (DuBAS) a poskići so na šulach w Drježdžanach, w Lipsku, w Kamjenicy a w Budyšinje. Powabić móžeće so na dwěmaj pućomaj. Jónu pola wukubłanskeho zawoda abo direktnje přez powołansko-šulski centrum a po tym pyta so wukubłanski zawod. Powabjenja su hač do 31. měrca móžne, potajkim poł lěta do započatka wukubłanja. Wukubłanje z abituru traje 4 lěta.

Što so ċi tam lubi a što skerje nic?

Tu su wjele wšelakich, nowych charakterow, kotřiž pak maja wšitcy zhromadny hobby – molowanje/rysowanje. Mi so tu poprawom wšitko lubi.

Sy toho měńjenja, zo bě to prawy rozsud?

Na kóždy pad bě to prawy rozsud. To je mje hišće raz w mojim powołanskim puću skrućilo a sym wjele nawuknyła, štož potrjechi barby, formy a kak zasadžu to prawje, zo nastanje na př. rjany wobraz.

Što je twój zaměr po zakónčenju tuteje šule?

Poprawom chcych studować, sym pak wot mojeho praktikumoweho zawoda poskitk za wukubłanske městno dóstała, kotryž sym přiwzała. Započinam potajkim wot 01.08.2019 wukubłanje na medijowu designerku.

4. Rozděl mjez šulskim a dualnym wukubłanjom

šulske wukubłanje

- šulske, dokelž wuknješ přewažnje w šuli
 - **teorija:**
połnočasowe wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
 - **praksa:**
sposrědkuje so w předpisanych praktikumach, kotrež traja wjacore tydženje

- wotwisnje wot powołanja 2 – 3,5 lět

- powołansko-fachowa šula
- ty sy šuler

- zwjetša hižo lěto do započatka wukubłanja
- direktnje pola powołansko-fachowej šule

- žana zastužba za čas wukubłanja
- priwatne šule žadaja sej husto šulski poplatk, statne su darmotne

- Bafög
- bydlenski penjez

- maš šulske prózdniny
- druhdy dyrbiš w tutym času praktikum absolwować

dualne wukubłanje

- dualne, dokelž wuknješ w zawodže a runočasnje w powołanskej šuli
- **teorija:**
sposrědkuje so w prawidłownych wotstawkach w powołanskej šuli (kóždy tydžeń na wěstych dnjach abo w blokowych zarjadowanjach)
- **praksa:**
hlowne wukubłanje we wukubłanskim zawodže

- wotwisnje wot powołanja 2 – 3,5 lět

- powołanska šula
- ty sy wučomnik

- zwjetša wjac hač lěto do započatka wukubłanja
- pola zawoda
- wukubłanje započina so husto 01. septembra

- wučomnicy dóstanu zastužbu, kotraž so we wukubłanskim zrěčenju předpisa

- BAB

- maš wěstu ličbu dowolowych dnjow
- próstwu wo dowol móžeš jenož za čas džěta w zawodže zapodać, nic pak za čas, hdyž dyrbiš do powołanskeje šule

5. Twoje lěpšiny jako wučomnik

wukubłanski wupokaz

- wot powołanskeje šule dóstanješ šulski wupokaz, z kotrymž dóstanješ wšelake potuńšenja
- druhdy dóstanješ tutón wupokaz hakle po naprašowanju w twojej powołanskej šuli

potuńšene jězdženki

- wot 1. awgusta 2019 ma „Azubi-Ticket“ za Saksku přistupny być
- jězdženka płaći 48€ na měsac a ma so w abonemenće za znajmjeńša jedne lěto kupić
- wužiwanje přidatnych wobchadnych zwjazkow je móžne za přiražku na płaćiznu we wysokosći 5€
- za to ma so wukubłanski wupokaz předpožić

tuńše tarify za handy a internet

- prašej so we wobchodze twojeho poskićowarja mobilneho škričkowanja za potuńšenymi tarifami za wukubłancow

darmotny girokonto

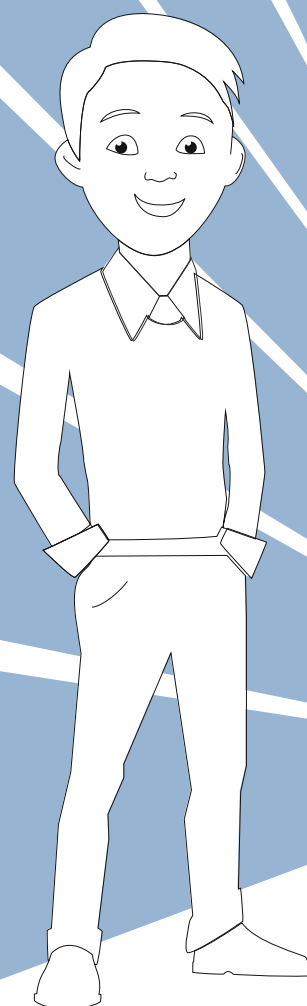
- wjele nalutowarnjow poskićeja šulerjam za čas wukubłanja darmotne girokonto

tuńše zastupy

- we wjele kinach, muzejach, kupanskich halach a poła druhich wólnočasnych zabawow dóstanješ potuńšeny zastup, hdyž předpožijiš twój wukubłanski wupokaz

za jězby

- hdyž sy we wukubłanju, móžeš próstwu stajić wo „International Youth Travel Card“ (IYTC) (płaći 15€ a je jedne lěto dotho płaćiwa)
 - tuta je připóznata w tu- a we wukraju a zmóžnja či, swět za mało pjenjenz zeznać
 - z njej dóstanješ wšelake rabaty při knihowanju busow za daloce jězby (*Fernbus*) abo při knihowanju wotnajenskich awtow

6. Financielne podpěry za čas twojeho wukubłanja

1

Přiražka za powołanske kubłanje (*Berufsausbildungsbeihilfe - BAB*) (§ 56 SGB III)

- prawo na BAB, jeli mzda njedosaha
- statnje připóznate dualne wukubłanje je wuměńjenje, abo na powołanje přihotowaca kubłanska naprawa *berufsvorbereitende Bildungsmaßnahme (BvB)*
- w najlěpším padže 635€ podpěry na měsac, kotraž njetrjeba so wróćo płaćić
- wysokosć podpěry wobliči so ze zaslůžby staršeju abo twojeho partnera
- próstwa wo BAB zapoda so w agenturje za džěto
- tam namakaš tež BAB-(wob)ličak

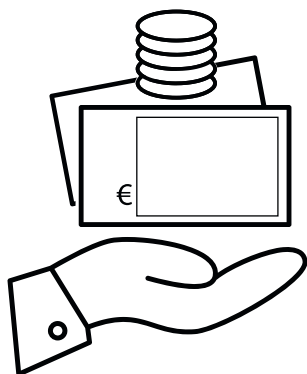
BAföG za čas wukubłanja

- ze šulskim wukubłanjom nimaš prawo na BAB
- maš pak móžnosć próstwu wo BaföG zapodać
- w najlěpším padže 590€ podpěry na měsac, kotraž njetrjeba so wróćo płaćić
- kóžda próstwa so indiwiduelnje pruwuje
- wysokosć podpěry wobliči so ze zaslůžby staršeju abo twojeho partnera
- próstwa staji so pola zamołwiteho hamta za spěchowanje wukubłanja w měsće twojeho wukubłanja

2

Bydlenski pjenjez za čas wukubłanja

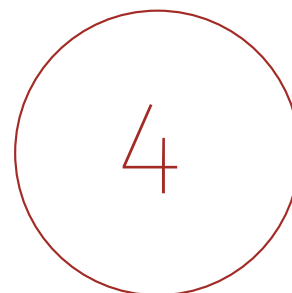
- hdyž nimaš prawo na BAB, maš móžnosć próstwu za bydlenski pjenjez zapodać
- za to dyrbiš być poťnolětny
- dyrbiš měć wotpokazanje BAB-próstwy
- dopokaz, zo njebydlíš wjace pola staršeju a zo dyrbiš twoju podruž sam płaćić
- za to zamołwity zarjad namakaš najlóšo přez pytanje w interneće, hdyž zapodaš „Wohngeld“ a twoje město

Džěacy pjenjz za čas wukubłanja

- hdyž sy za čas wukubłanja młódši hač 25 lět, dóstanjetaj twojej staršej džěacy pjenjz
- z tym ma so tež twoje wukubłanje financować
- za přenje a druhe džěco je to měsacnje 204€, na třeće džěco 210€ a wot štwórteho 235€ (płaćiwe wot 01.07.2019)
- pjenjezy njetrjebaja so wróco płacić a płaća so jenož tak dołho, kaž sy pod 25 lětami a hišće we wukubłanju
- hdyž njebydlíš wjac doma a twojej staršej će financielnje njepodpěrataj, móžeš próstwu zapodać, zo so džěacy pjenjz direktnje na twoje konto přepokaza

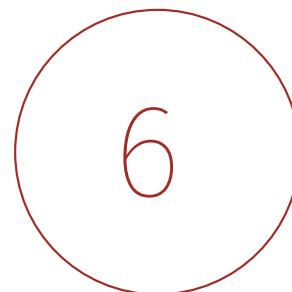

Stipendij we wukubłanju

- hdyž chceš jako wučomnik do wukraja, eksistuja nimo znatych statnych podpěrow tež priwatne a mjezynarodne spěchowanske programy
- za stipendij dyrbiš jara přeswědčacy być, w motiwaciskim pismje dyrbiš rozkłasć, čehodla chceš do wukraja a čehodla dyrbi organizacija tebje podpěrać
- hdyž móžeš přeswědčić, kiwa či dobra financielná a organizatoriska podpěra

Kubłanski kredit za čas wukubłanja

- hdyž sy wšitke móžnosće spěchowanja wuspytať a pjenjezy tohodla njedosahaja
- kredit zwjazkowneho knježerstwa spěchuje wukubłancow, kotřiž su 24 měsacow před zakončenjom wukubłanja
- za to dyrbiš znajmjeńša 18 lět być ale nic starši hač 36
- kubłanski kredit je fleksibelny a njewotwisny wot swójskich a wot dochodow twojeju staršeju
- próstwu za kredit móžeš přez online-formular zapodać

Pjenježna podpěra po § 27 SGB II

- spěchowanska móžnosć su tež pomocne srědky po § 27 SGB II
- móžeš próstwu wo požčonku za nuzowy pad pod wěstymi wuměńženjemi stajić
- dyrbi so wróco płacić
- ma być z pomocu na spočatku wukubłanja, hdyž so płaćenje BaföGa jara zapozdži a z tym započatk wukubłanja wohrozy abo hdyž wukubłanje chorošće abo zbrašenja dla dlěje traje, hač je spěchowanje přez BaföG móžne a z tym zakončenje wukubłanja wohrožene
- we wuwzačnych padach wobsteji prawo na ALG II, jenož jeli njedóstanješ BAB abo BaföG

7. Što rěka płaćenje po tarifje?

Tarifowe zrěčenje je dojednanje mjez šefami wšelakich zawodow (džětodawarjow) a zastupnikami džětopřijimarjow, kotrež so w džětarnistwach (*Gewerkschaften*) organizuja, potajkim mjez dwěmaj stronomaj. Dojednanja počahuja so na wšelake wuměňjenja při džěle, na přikład kelko dowolowych dnjow dóstanje džětopřijimar, džětowe časy a kelko mzdy so płáči. Tajke jednanja wotměwaja so kóždy lěto a z tym so twoja zaslůžba zwjetša kóždy lěto trochu zwyší.

Tute dojednanja płáča za jednu wěstu branšu, na přikład za inženjerow. To rěka, zo maja wšitcy, kotřiž w inženjerstwje džětaja, wěsty ramik džětowych wuměňenjow. W tutym ramiku so potom wšo dalše mjez džětodawarjom a džětopřijimarjom wujedna.

Płaćenje po tarifje rěka potajkim, zo orientuje so twoja zaslůžba na dojednaniach mjez stronomaj džětodawarjow a džětopřijimarjow.

8. Projekt „Praxisbausteine“

... bu do žiwjenja zwołany wot Diakonije Sakskeje a je jedna metoda powołanskeho wukubłanja, kiž je na zbrašenych ludži w džětarnjach wusměřjena. Kubłanski wobsah je standardizowany a bazuje na připóznatych wukubłanskich planach BBiG (*Berufsbildungsgesetz*).

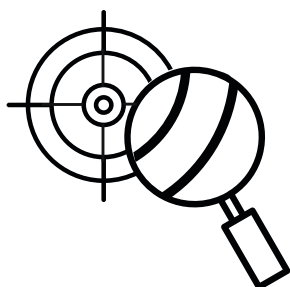
Wuwity bu koncept za ludži, kotřiž wopytaja džětarnju za zbrašenych, dokelž su tući wot regularneho wukubłanskeho systema wuzamknjeni. W jednotliwych modulach nawuknu a polěpša praktiske kmanosće.

Po wuspěšnym wotpołożenju pruwowanja dóstanu woni wotpowědny, zjawnje připóznaty certifikat. Tak zmóžnja so krok po kroku přistup k připóznatemu wukubłanju.

9. Kak namakaš swoje wukubłanske městno?

- insiderske pokiwy dóstanješ husto hdy přez wosobinske rozmołwy ze staršimaj, w přečelskim kruhu, ze znatymi abo wučerjemi
- wupisanja wukubłanskich městnow w nowinach
- w telefoniskich knihach namakaš zapis firmow z telefoniskim čisłom a adresu
 - móžeš so wosobinsce wo swobodnych městnach za praktikum abo wukubłanje naprašować, tak pokazaš twój zajim a zasadžitosć
- na wukubłanskich wikach a dnjach wotewrjenych duri
 - móžeš z džětodawarjemi wosobinsce rěčeć a so wo móžnosćach wukubłanja abo praktikuma informować
 - tak zhoniš, na čo woni při wupytanju wučomnikow džiwa a kotre kriterije maja tući spjelnić
- tydzeń wotewrjenych zawodow w Sakskej, pod mjenom „Pohladaj nutř!“ (*Schau rein!*)
 - přichodny tajki tydzeń budže **09.03. – 14.03.2020.**
 - maš móžnosć sej džěto w zawodze wobhladać a z džětačerjemi a wučomnikami pobachtać
 - wjace informacijow k tomu namakaš pod bildungsmarkt-sachsen.de
- w interneće namakaš swobodne wukubłanske městna mjez druhim tu:
 - jobboerse.arbeitsagentur.de
 - handwerkskammer.de
 - ihk-lehrstellenboerse.de
 - leko-oberlausitz.de
 - tip: insider-goerlitz.de
 - jobs.oberlausitz.de
 - bildungsmarkt-sachsen.de
- na internetowej stronje agentury za džěto namakaš aktualne poskitki resp. přehlad, što so runje pyta
- Wěš, na kotrym powołanskim polu chceš džětać, ale njewěš kotre powołanja tam wšitke eksistuja? Da pohladaj raz tu:
 - berufsfeld-info.de

10. Narěčenje – přikład

Předmjeno Mjeno
dróha č. 89
01234 Wjeska
tel.: 0123 456789
e-mail: moja@mejlka.de

Mjeno zawoda
Mjeno narěčenskeje partnerki
Dróha zawoda č. 45
01234 Město

DA.TU.MMMM

Powabjenje wo wukubłanske městno *mojich sonow*

Česćena knjeni *Narěčenska Partnerka*,

z wulkim zajimom čitach Waše wupisanje w *Serbskich Nowinach*. Tuž wobhonich so na Wašej internetowej stronje wo Wašim zawodže. Tak rosćeše we mni přesvědčenje so pola Was powabić.
(*W přěnim wotrězku mjenuješ přičinu twojeho lista a čehodla so runje pola toho zawoda powabiš.*)

Za čas mojeho dwu-tydženskeho praktikuma w zawodže XY dóstach hruby dohlad do džěta *mojich sonow*. Wosebje lubješe so mi ... a dla toho rozsudžich so za tute wukubłanje.
(*Tu rozjasniš twój zajim, twoju motiwaciju a čehodla so za powołanje hodžiš.*)

Wopytam tučasnje šulu *mjeno šule* a wočakuju wuspěšne wotzamknjenje tuteje w měsacu *LĚTO*.
(*Tu podaš kotru šulu wopytaš a kotre wotzamknjenje hdy docpěješ.*)

Zo byšće sebi swójski wobraz wo mni stworić móhli, bych swoje zamóžnosće rady w jednym praktikumje abo podobnym pokazať.
(*Pokazaj twój zajim!*)

Nadźijam so na přeprošenje na wosobinsku rozmoťwu.

Přećelnje strowi

twoje podpismo

11. Žiwjenjoběh – přikład

Žiwjenjoběh

daty k wosobje

mjeno:

předmjeno mjeno

adresa:

dróha č. 89
01234 Wjeska
tel.: 0123 456789
e-mail: moja@mejlka.de

narodniny a městnosć
naroda:

DA.TU.MMMM
w ródnyh měsće

staršej:

mjeno maćerje
mjeno nana (*podaće je dobrowólne*)

praktiske nazhonjenja

wot XX.XX.XXXX
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX

(*najaktualniše so jako přenje poda*)
praktikum w zawodže XY
prózdinske džěto w zawodže YZ
praktikum w zawodže XZ

šulske kubłanje

šulske wotzamknjenje:
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX
XX.XX.XXXX – XX.XX.XXXX

(*řadowanje po najaktualnišim*)
twoje wočakowane wotzamknjenje XX.XXXX
twoja wyša šula/twój gymnazij
twoja zakładna šula

wosobinske kmanosće a kompetency

komputerowe znajomosće:
řečne znajomosće:

wosobinske sylnosće:

(*tu dže wo twoje kmanosće*)
zakładne znajomosće we Word a Excel
maćeršćinje serbšćina a němčina
dobre znajomosće w jendželšćinje
dobre znajomosće w češćinje/francošćinje
spušćomnosć, dypkownosć, zamóžnosć w teamje džětać móc, ...
(*džětodawarjo chcedža rady wjace wo tebi zhonić*)

dalše

wot XX.XXXX
w lěće XXXX

(*hobbyje a sobustawstwo w towarstwje*)
sobustaw w Hladaj z woknom z.t.
pomoc pola nabožneho tydženja
rady rejuju, kopańcu hraju, instrument piskam....

městno, DA.TU.MMMM

twoje podpismo

twoje foto

12. Dalekubłanske móžnosće po wukubłanju

dalekubłanje:	mišterske	technikarske
wuměnjnja:	- wobstate rjemjeslniske pruwowanje - mišterske dalekubłanje w samsnym předmjeće móžeš hnydom po wukubłanju započinać, za mišterske dalekubłanje w hinašim předmjeće trjebaš 3 do 4 lět powołanskeho nazhonjenja	- hłownošulske abo samo srjedźne kubłanske zakónčenje a zakónčene wukubłanje, kotraž je znajmjeńša 2 lěće trato a znajmjeńša jedne lěto powołanskeho nazhonjenja - bjez zakónčeného wukubłanja ale ze srjedźnym kubłanskim zakónčenjom a znajmjeńša 7 lětami powołanskeho nazhonjenja we wotpowědnym powołanju
Što nawuknješ?	- 4 pruwowanske dźěle: I) praktiski dźěl; II) fachowy teoretiski dźěl; III) zawodno-hospodarski a prawniski dźěl; IV) powołansko-pedagogiski dźěl	- normalne šulske předmjety ale tež zakłady a natožowanske wobtuki wotpowědného fachoweho wobtuka
Što to płaći?	- tuńše dalekubłanja płaća někak 4000€ (na př. řezník, frizer) - dróše dalekubłanja płaća někak 9000€ (na př. elektrikarski mišter) - poplatki za pruwowanje su regionalnje wšelako	- na statnych fachowych šulach je dalekubłanje darmotne, ale poplatki za wukubłanje a pruwowanje wučinja někotře sta eurow
Kak dołho to traje?	- traje mjez lětom do 3,5 lět - poskići so husto jako dźělno- abo jako poštočasowe dalekubłanje	- traje mjez 2 do 4 lět - pošto- a dźělnočasowe dalekubłanje abo w dalokostudiju
Što z toho maš?	- rozšěřiš swoju wědu a kwalifikaciju - móžeš so zesamostatnić a wučomnikow wukubłać - maš lěpše šansy na wikach a dóstanješ wjetšu zaslůžbu, dokelž steji mišterski list za kwalitatiwne dobre dźěło - móžeš studować	- rozšěřiš swoju fachowu kompetencu a pokazaš, zo sy počezomny a česćelakomy - móžeš so zesamostatnić a wučomnikow wukubłać - wyša zaslůžba

překupske	studij
- wotzamknjene wukubłanje na wotpowědnym powołanskim polu, kotrež je znajmjeńša 3 lěta trało - čím wjac lět powołanskich nazhonjenjow, čím lěpje	- na někotrych wysokich šulach dosaha wotzamknjene wukubłanje a powołanske nazhonjenja - husto pak ma so přidatnje hišće wosebite pruwowanje wotpotožić, zo by so studijne městno přizwoliło
- organizaciske, wodženske a zarjadniske kmanosće so dale kubłaja	- je wotwisne wot fachoweho směra studija - wěda sprosředkuje so w čitanjach a seminarach, ale dyrbiš sebi tež wjele samostatnje nadžětać
- na statnych fachowych šulach je dalekubłanje darmotne - dalekubłanje přez priwatnych poskićowarjow móžeja wjacore tysacy eurow płaćić	- studijny poplatk je wot jedneje wysokeje šule k druhej hinaši - financować móžeš to přez BAföG, stipendij abo klasisce přez studentske džěto - je-li studij džělnočasowy, móžeš připódla dale džětać a pjenjezy zasłužić
- někotre traja 5 tydženjow druhe hač do 2 lětow a dlěje - połno- abo džělnočasowe dalekubłanje abo w daloko-studiju	- wotwisne wot studija
- wyša zasłužba - kubłáš so fachowje ale tež wosobinsce dale	- dobre šansy na karjerowy postup - kubłáš so fachowje ale tež wosobinsce dale

13. Přehlad powołanjon

hospodarstwo, zarjad

imobilijowy překupc	21
překupc za běrowowy management ”	22
prawizniski a notarowy fachowy přistajeny	24

IT, kompjuter, medije

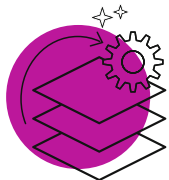
designer – komunikaciski design	25
fachowy informatikar, čeziščo wuwіće programow	26
techniski asistent we wobłuku elektroniki a datoweje techniki	27
žurnalist	28

metal, mašinotwar

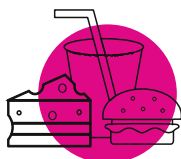
industrijowy mechanikar	29
časnikar ”	30
mechatronikar ”	32
metalotwarc – fachowy směr konstrukciska technika ”	34
techniski planowar systemow, čeziščo zastaranska a wuhotowanska technika.	36
wodžer mašinow a připrawow	37

produkciya, zhotowjenje

blidar ”	38
česla ”	40
lakěrar wozydłow ”	42
ortopedijowy šewc ”	44
šwalča/krawc	46
złotnikar	47

zežiwidła, napoje

fachowy předawar – žiwidłowe rjemjesto (rěznistwo)	48
młokowy technologa	49
kuchar ”	50
piwarc a słodar ”	52
pjekar ”	54
rěznik ”	56

ratarstwo, přiroda, wobswět

fachowc za agrarny serwis ”	58
florist ”	60
ratar ”	62
rybar ”	64
konjer	66

služby

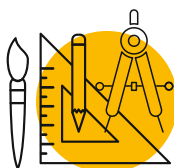
kosmetikar	67
frizer 22	68
pinčnik 22	70
policajski zastojnik (srjedžna služba) 22	72
zastojnik pola wohnjoweje wobory (srjedžna techniska služba)	74
zhotowjer maskow	75

strowota, socialne

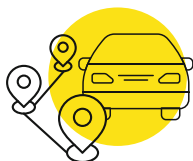
baba/hladar při porodže 22	76
ergoterapeut	78
farmaceutisko-překupski přistajeny	79
fyzioterapeut 22	80
hladar starych 22	82
hladar za strowotu a chorych 22	84
kubtar 22	86
logopeda	88
mediciniski fachowy přistajeny w skótnolěkarskich praksach	89
optikar 22	90
sluchowy akustikar 22	92
zubnolěkarski fachowy přistajeny 22	94

twarstwo, architektura, wuměrnistwo

elektronikar, čeziščo energijowa a twarjenjowa technika 22	96
kachlicar/dłóžičkar	98
moler a lakěrar – fachowy směr wuhotowanje a wudžeržowanje	99
mechanikar připrawow za sanitarnu, tepjenjowu a klimowu techniku 22	100
muler 22	102
saznik 22	104
twarc za kachle a powětrowe tepjenjer 22	106
twarski rysowar 22	108
třechikryjer	110

wobchad, logistika

powołanski šofer	111
kfz-mechatronikar, čeziščo technika wosobowych awtow 22	112

22 – powołanje předstaji so přidatnje přez interview

14. Představenje powołanow

važnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w bydleniskim a imobilijowym hospodarstwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosť wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- překupske myslenje a kmanosć wikowanja (so za poskitkami za kupjenje abo předaće imobilijow naprašować a je hódnočić) - přechelne wustupowanie a kmanosć rozmołwy wjesć - orientacija na kupcu a serwisu - zamóžnosť wobkedźbowanja a organizowanja (hódnoćenje twarskeje substancy, so wo wuporjedženje zwěšćenych škodow starać) - wutrajnosť a zamóžnosť so přesadzić (dołho trajace rozmołwy z kupcami) - dobre wukony w matematice, w hospodarstwje a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje wysokošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- džěta so we wšitkich wobłukach imobilijoweho hospodarstwa - wobhospodarjenje ležownosćow, bydleniskich twarjenjow, přemysłowych imobilijow - přenajeće a rjadowanie, kupjenje, předaće abo posrědkowanie objektow - organizowanie wobhladanja objektow - so wo přepodaće bydlenjow starać - planowanie a organizowanie nowo- a přetwarjenskich projektow - w bydleniskich a twarskich zarjadach poradžowanie podružnikow a wobsedźerjow bydlenjow, so wo to starać, zo so škody na bydlenju wotstronja a wuporjedža - přewjedženje zhromadźiznow za podružnikow a wobsedźerjow twarow - organizowanie techniskeho wobhospodarjenja twara - přihotowanie konceptow financowanja, sobuskutkowanie w překupskim wjedženju
Hdže so džěta?	- w běrowach, we wonkowej službje - pola předewzaćow, kotrež wikuja z imobilijami - we wotrjedže za imobilije, na př. pola banki abo zawěšćernjow - pola zarjada města abo komunow
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 900€ - 2. lěto: 1010€ - 3. lěto: 1120€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – imobilije; fachowy poradźowar – financelne poslužby; zawodny hospodar – imobilije; ... - studijny předmjet: imobilijowe hospodarstwo; hospodarske inženjerstwo; facility-management, techniske wobhospodarjenje twarjenjow; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanska šula za hospodarstwo akademije za powołanske kubłanje w Drježdźanach → www.afbb.de

Powołanskošulski centrum za techniku a hospodarstwo „Julius Weißbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de

Powołanskošulski centrum 1 za hospodarstwo a zarjadnistwo města Lipsk → www.bsz1leipzig.de

PREKUPC ZA BĚROWOWY MANAGEMENT

Elisa Göhler

wukubłanje:
lěto 3 wot 3

foto: Marija-Tereza Krawžic

Čehodla sy so za powołanje překupče za běrowowy management rozsudźila?

Po wjacorych praktikach we wšelakorych wobłukach, kaž na přikład w chorowni sym po času pytnyta, zo mi strowotniske polo tak njeleži. Po jednym tesće pola agentury za džěto storčich na hospodarski wobłuk, kotryž je potom mój zajim zbudził.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

BSZ Kamjenc.

Hdže daš so wukubłać?

Pola Missale Transport & Wertstoff GmbH & Co. KG w Njebjelčicach/Miłočicach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

W tutym šulskim lěće chodžu wot pónđzele hač do štwórtka na džěto a pjatk mam šulu. W přěnim a druhim wukubłanskim lěće běchu to přeco 3 dny džěta a dwaj dnjej w powołanskej šuli.

Što su twoje nadawki?

Mój wobłuk nadawkow wopřija wšitke organizatoriske džěta w běrowje, kaž na přikład zličbowanki pisać, dochody dohladować a nadawki (Aufträge) wobdžětać. Džěto je jara mnohostronske, wot planowanja a organizowanja zarjadowanjow hač k marketingej móže wšitko pódla być.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Wotběh mojeho džětowego dnja je přeco wotwisny wot dnja. Kóždy dzeń maja so hinaše džěta spjelnić.

Što so ċi na powołanju lubi, što skerje nic?

Na džěle wšědnje wjele sedžu, to po času tež w chribjeće pytnu. Ale hewak so mi powołanje jara lubi, dokelž je jara napjate.

Kotre wuměńjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z překupcom za běrowowy management stać?

Dobre znajomosće z kompjuerom w Excel a we Word. Derje je, hdyž sy wotewrjeny a so njebojiš rěčeć, to je wosebje wažne a pomha, hdyž maš telefonowu službu. Jendželščinu dyrbiš poměrnje derje wobknjezić, dokelž so to tola husćišo žada, hač sej snano myslíš. Najwažniše pak je, zo maš wjeselo na tutym powołanju.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Runje přez mnohostronskosć tutoho powołanja, je wone w kóždym wobłuku zasadžomne a budže tak zawěsće dale wobstać. Bohužel je přeco hišće tak, zo hłownje žony tute powołanje nawuknu. Po mojim měnjenu pak hodži so wone tež jara derje za muži a je wopravdže škoda, zo jenož mało muži tute powołanje wukonja. W mojej rjadowni staj wot 17 šulerjow jenož dwaj hólcaj, tutaj pak mataj wulke wjeselo na džěle. Z tuteje přičiny bych so wjeseliła, hdy by so w přichodže wjac mužow na powołanje překupca za běrowowy management zwěriło.

PŘEKUPC ZA BĚROWOWY MANAGEMENT

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a we wikowanju, w rjemjesle a w zjawnej službje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
měštnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- organizatoriske kmanosće (planowanje službných jězbow) - fleksibilita (stajnje so měnjace nadawki a situacije) - překupske myslenje a ličenske kmanosće - orientacija serwisa a orientacija na kupcu - swědomitosć a kmanosć so ertnje a pisomnje derje zwuraznić (pisanje službných listow) - dobre wukony w němčinje/serbščinje, w matematice a w hospodarskim wobłuku
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje a vysokošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- wukonjenje organizatoriskich, překupskich a zarjadniskich džětow - planowanje terminow a kontrola hač so dodžerža, přihot posedženjow, wobstaranje běrowoweho materiala, organizacija službných jězbow atd. - starać so wo naležnosće kupcow, pisanje zličbowankow a dohladowanje płaćenjow - přewažace nadawkow we wobłuku marketinga a za zjawnostne džěto, zarjadniske nadawki nastupajo personal - w zjawnej službje podpěraja wobydlerjow, w tym zo staraja so wo jich próstwy a naležnosće we wobłuku zarjadnistwa a džětaja sobu na nastajenju hospodarskich planow
Hdže so džěta?	- w zawodach a předewzačach nimale wšěch hospodarskich branžow - w zjawnej službje pola zarjadow, organizacijow a zastupjerjow měnjenjow
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 440€–842€ (w rjemjesle), 976€–1047€ (w industriji), 1018€ (w zjawnej službje) - 2. lěto: 490€–885€ (w rjemjesle), 1029€–1102€ (w industriji), 1068€ (w zjawnej službje) - 3. lěto: 530€–957€ (w rjemjesle), 1102€–1199€ (w industriji), 1114€ (w zjawnej službje)
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – komunikacija a běrowowy management; sekretar; zawodny hospodar – personalne hospodarstwo; ... - studijny předmjet: zawodne hospodarstwo; business administration; rjemjeslniski management; ...
dalše směry překupskeho wukubłanja:	- překupc: - za awta; - za banku; - za hotel; - za imobilije; - za industriju; - za informatiku; - w strowotnistwje; - za železniski a nadržny wobchad, - za drobnowikowanje; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php

Powołanskošulski centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.de

Powołanskošulski centrum Žitawa → work.bsz-zittau.de

PRAWIZNISKI A NOTAROWY FACHOWY PŘISTAJENY

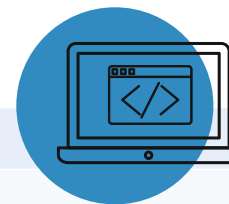

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w prawnistwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjena:	- kmanosć organizowanja a fleksibelnosć (dorěčenje terminow z mandantami) - swědomitosć a zamjelčanosć (wobchad ze sensibelnymi datami mandantow) - zamóžnosć ertneho a pisomneho zwuraznjenja (mandantow wo prawniskim stawje informować) - orientacija na mandanće - dobre wukony w němčinje/serbščinje, w matematice, w hospodarstwje/prawje a w jendželščinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedžne kubłanske zakónčenje abo vysokošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- přiwzaće zastupowanskich a wobswědčenskich nadawkow - dorěčenje a přihotowanje terminow - wjedženje a rjadowanje aktow a terminowych kalendrow - hromadženje a zestajenje informacijow a podložkow - žadanje za dokumentami mandantow, za přihotowanje notariskich spisow - po předpisach prawiznika a notara wšelake spisy zhotowić - wobličenje poplatkow, pisanje zličbowankow, dohladowanje dochodow
Hdže so džěta?	- w běrowje - pola prawiznikow a notarow
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 400€–850€ - 2. lěto: 490€–950€ - 3. lěto: 550€–1050€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – notariat abo prawo; zawodny hospodar – prawo; fachowy hospodar – běrowowa a projektowa organizacija - studijny předmjet: zjawne prawo; prawnistwo; hospodarske prawo
přispomnjenje:	- eksistuje tež separatne wukubłanje jako prawizniski fachowy přistajeny abo fachowy přistajeny pola notara

powołanska šula:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo „Prof.-Dr.-Zeigner“ w Drježdžanach → www.zeigner-schule.de

→ wukubłani so separatnje poskićitej

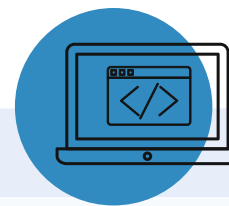

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 2–3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a zawod za praktikum
wuměnjaja:	- kreatiwita a zmysł za estetiku (wuhotowanie internetowych stronow) - rysowanske kmanosće a swědomitosć (načiski za plakaty, prospekty atd.) - zwólniwosć k wuknjenju (nowe trendy) - zamóžnosć so na kupcu orientować a komunikować - dobre wukony we wuměłstwie a w informatice
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske wotzamknjenje - powołansko-fachowe šule maja swójske kriterije
Što so w tutym powołanju čini?	- planowanie a wuhotowanie wabjenja za industrialne produkty - načisnjenje prospektow, katalogow a dalšich - zhotowjenje načiskow z ruku a digitalnje po přečach kupca, wuzwolenje materialijow trěbnych srědkow a kalkulacija wudawkow - dorěčenje načiskow z kupcom, změnow jeli trěbne - dohladowanje produkcije - aktualne wuwice trendow wobkedźbować, zo móže so kupc wotpowědnje poradźować
Hdže so džěta?	- w běrowach, w konferencowych rumnosćach, pola kupcow na městnje - w agenturach za wabjenja, medije a zjawnostne džěto - w běrowach za grafikow a komunikaciski design - pola nakładnistwow - pola wulkich čišćernjow - pola zarjadowarjow wustajeńcow a kongresow
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- žana zaslůžba za čas šulskeho wukubłanja - na někotrych šulach ma so popłatk za wukubłanje płaćić
Kotre móžnosće postupa su?	- wuhotowar we wšelakich wobłukach (na př. design produktow...)
dalše wukubłanske směry designa:	- foto - grafika - medije - moda - za nałożowane formowanie, debjenki

powołanska šula:

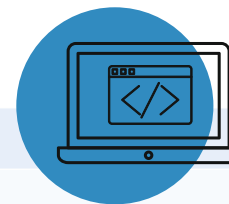
Wudospołnjaca šula za modowy design Lipsk designowa šula 2.0 → www.designschule.de/ausbildung/fachbereiche

FACHOWY INFORMATIKAR ČEŽIŠĆO WUWICE PROGRAMOW

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industrij, wikowanju a w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- techniske zrozumjenje a wušiknosć (komponenty hardware hladać a zatwarić) - kreatiwita (nowe software rezultaty za kupca realizować) - wutrajnosć (dołho trajace pytanje za zmylkom w systemje) - orientacija na kupcu a zamóžnosć so derje zwuraznić (wužiwarjow IT-systemow kubłać a poradźować) - zwólniwość so přeco dale kubłać (sej stajnje nowe dopóznaca na polu techniki přiswojeć) - dobre wukony w informatice, w matematice a w jendželšćinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje wysoškošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- wuwice a programowanje natožowanskich systemow, kotrež so specielne za kupca wuwija - software systemy so individualnje nowe wuwija, wuspytaja a na wužiwarja připodobnja - za džěto wužiwa so specielna programowanska rěč a wosebite graty (wuwiwanske toole) - planowanje a dohladowanje projektow - zwuporjedźenje zmylkow z pomocu wěstych systemow - kubłanje kupcow/wužiwarjow we wobchadze z wuwitymi software systemami
Hdže so džěta?	- w běrowach, pola kupca na městnje - zawody wšitkich hospodarskich wobłukow, kaž tež w zjawnym zarjedze
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 640€–750€ (rjemjesto), 976€–1047€ (industrija) - 2. lěto: 690€–830€ (rjemjesto), 1029€–1102€ (industrija) - 3. lěto: 740€–900€ (rjemjesto), 1102€–1199€ (industrija)
Kotre móžnosće postupa su?	- dalše dalekubłanja: software wuwiwar; wuwiwar digitalnych medijow; koordinator za IT-wěstotu; ... - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – předžětanje informacijow; fachowy hospodar – kompjuterowy management - studijny předmjet: Informatika; softwaretechnika; IT-wěstota; ...
dalše čěžišćo:	- integracija systemow (<i>Systemintegration</i>)

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum za techniku | industrijowa šula w Kamjenicy → www.industrieschule.dePowołanski centrum za elektrotechniku w Drježdžanach → www.bszt.dePowołanskošulski centrum 7 za elektrotechniku města Lipsk → www.bszt7-leipzig.de/cms26

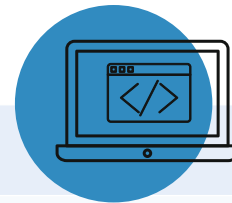
wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje na powołansko-fachowej šuli
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 2–3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a praktikumowy zawod
wuměnjaja:	- swědomitosć (spisanje pruwowanskich rozprawow) - techniske zrozumjenje (wuwiće šaltowanjow (<i>Schaltungen</i>)) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (zatwar drobných džělow) - dobre wukony w ručnym džěle/technice, w fyzice, w informatice a w matematice
šulske wotzamknjenje:	- zwjetša srjedźne kubłanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule maja swójske kriterije za wuzwolenje
Što so w tutym powołanju čini?	- podpěruja inženjerow, fyzikarjow a informatikarjow při slědženjach a wuwiwanskich džětach, kaž tež při zhotowjenju techniskich připrawow - naćisnjenje šaltowanjow, natwar a wuspytanje tutych - měrjenje elektriskich a nje-elektriskich hódnotow, dokumentowanje a wuhódnoćenje wuslědkow - wuwiwanje a wuspytanje software - hladanje a předań wšelakich techniskich nastrojow
Hdže so džěła?	- w laborach, w měrjenskich rumnosćach, w běrowje - w zhotowjenskich halach, pola kupca na městnje - w zawodach elektroindustrije - w inženjerskich běrowach za techniske fachowe planowanje - w zawodach za twar wozydłow, mašinow a připrawow
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- za čas šulskeho wukubłanja žana zaslůžba - na někotrych powołanskich šulach zběra so wukubłanski popłatk
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: industrijowy mišter – elektrotechnika - technikarske dalekubłanje: technikar – elektrotechnika (z wšelakimi čěžiščemi); technikar – mediciniska technika; technikar – informatika - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar - studijny předmjet: informatiska, komunikaciska technika; elektrotechnika; informatika, ...

powołanska šula:

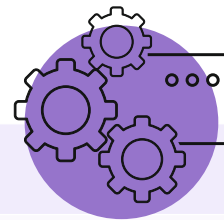
GPB College priwatna powołansko-fachowa šula a fachowa wyša šula w Berlinje

→ www.gpb-college.de/ausbildung/elektrotechnische-assistenten-fuer-elektronik-und-datentechnik

ŽURNALIST

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje na wšelakich kubłanskich zarjadniščach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- rozdźělne, wotwisne wot poskićerja kubłanja a formy wuwučowanja (połno-, dźělnočasowe, wukubłanje ze zdalenosće)
městnosć wukubłanja:	- wukubłanske zarjadnišćo a ewentualnje praktikumowy zawod
wuměnjaja:	- zwólniwość kontakty nawjazać a komunikaciske kmanosće - fleksibilita a sebjewědomje - kmanosć so přesadzić a předđeržeć - swědomitosć a mjelkliwość (<i>Verschwiegenheit</i>) - zamožnosć pisomneho a ertneho zwuraznjenja - dobre wukony w němčinje, w stawiznach/politice/socialnowědže a w jendželščinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přeje so vysokošulska zraťosć, z wotpowědnym wotzamknjenym vysokošulskim studijom resp. z wotpowědnym powołanskim wukubłanjom a naslědowacej dźěławosći
Što so w tutym powołanju čini?	- rozšěrjenje informacijow ze słowami, z wobrazami, ze zwukom - hromadženje a přepruwowanje informacijow - medijam wotpowědne zestajenje informacijow - žórła informacijow su powěšćowe agentury, nowinarske konferency, datowe banki, archiwy, swójske zaznać - nastajenje konceptow, přewjedženje interviewow, pisanje přinoškow, ewentualnje sobuskutkowanje při techniskim přesadženju konceptow a prezentowanju - zwjetša zamołwitosć za wěsty wobłuk (sport, politika, atd.) - skutkowanje pola zawodow, organizacijow a wabjenskich agenturow we wotrjedže za nowinarstwo a zjawnostne dźěło
Hdže so dźěła?	- w běrowach, w nahrawanskich studijach, w bibliotekach, w archiwnych rumnosćach, pola zarjadowanjow - pola nowinarskich nakładnistwow, pola sćelakow telewizije a radija, pola PR-agenturow, w zjawnych zarjadniščach, w zawodach a pola zwjazkow we wotrjedže za zjawnostne dźěło
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- za čas wukubłanja žana zastužba - popłatki za kursy a pruwowanja
Kotre móžnosće postupa su?	- studijny předmjet: žurnalistika; komunikaciske wědomosće; techniska redakcija; ...

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a we wikowanju, kaž tež w rjemjeslnistwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka - swědomitosć (zhotowjenje techniskich podložkow) - techniske zrozumjenje a rjemjeslniske kmanosće (hladanje mašinow) - wědomje zamołwitosće - dobra čělna konstitucija (zběhnjenje čěžkich džělow) - dobre wukony w fyzice, w matematice a w informatice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- organizowanje a kontrola produkckich wotběhow a dohladowanje mašinow, zo su za produkciju přihotowane - twar a instalowanje mašinow a produkckich připrawow - mašiny prawje nastajić abo přetwarić a zhotowjenske procesy wodźić - hladanje a reparowanje připrawow a techniskich systemow - jeli ma připrawa defekt, ma so tutón namakać a wotstronić, tak so skóncowane a přetrjebane džěle wuměnja - zdžěla zhotuja narunanske džěle sami - přepodaće techniskich systemow a produktow a zapokazanje kupcow do poslužowanja tutych
Hdže so džěła?	- w džěłarnjach, pola kupca na městnje - w zawodach, kotrež twory produkują
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 440€–842€ (rjemjesto); 976€–1047€ (industrija) - 2. lěto: 490€–885€ (rjemjesto); 1029€–1102€ (industrija) - 3. lěto: 530€–957€ (rjemjesto); 1102€–1199€ (industrija) - 4. lěto: 570€–1012€ (rjemjesto); 1141€–1264€ (industrija)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: industrijowy mišter; mišter za drobnomechaniske džěła/wudžěłki - technikarske dalekubłanje: technikar – mašinowa technika z wšelakimi čěžiščemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar - dalše dalekubłanje: procesowy manager – produkckisa technologija; konstrukter; wukubłar - studijny předmjet: mašinotwar; produkckisa technika; mechatronika; ...

wuběrk powołanskich šulow:Powołansko-šulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.phpPowołansko-šulski centrum Radeberg → www.bsz-radeberg.dePowołansko-šulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdžanach → www.bsz-technik-zeuner.de

ČASNIKAR

Józef Brézan

wukubłanje:
zakónčit
w awgusće
2011

dale-
kubłanje:
studij
mašinotwara

**Kak wupada wšědny džětowy dzeń
w tutym powołanju?**

Wotwisne wot toho za kotre nadawki sy za-

možowity, je džětowy dzeń poměrnje konstantny. Nadawki maja so k wěstym terminam wotdžětać a nowe nadawki so wšědnje dorěča a planuja. Jónu wob lěto wotměwaja so w Baselu we Šwicy najwjetše wiki za časniki. Za tute so potom wosebite nowostki wuwijaw a tam předstaja. Wopyt tutych wikow je kóždy raz wosebity highlight a skića nowe ideje.

Čěhodla sy so za powołanje časnikarja rozsudził?

Rozsud za tute powołanje běše poměrnje spontany. Sym so po abiturje dołho z prašenjom powołanja zaběrał. Pytach za zajimawym ručnym powołanjom z dobrymi šansami za wosobinske dalewuwiće. Přez připad čitach w nowinje wupisanje wukubłanskeho městna časnikarja w Glashütte. Informowach so na to dokładnišo wo tutym powołanju. Spěšnje běše za mnje jasne, zo chcu wjace wo časnikach a jich zhotowjenju zhonić a rozsudžich so tak za tute wukubłanje.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

Sakska powołanska šula za časnikarjow je direktnje w Glashütte, njedaloko Drježdźan. Tutu šulu sym za čas wukubłanja wopytał.

Hdže sy so wukublać dał?

W Glashütte je mjeztym wjace hač džesać wšelakich časnikarskich zawodow, kotrež tež swójskich časnikarjow wukubłaja. Mój wukubłanski zawod běše znaty juwelěr, kotryž ma wobchody po cyłym swěće a w Glashütte wukubłuje. W času mojeho wukubłanja mējach tak tež možnost, nazhonjenja w tutych wobchodach, přez direktny kontakt ke kupcam hromadźić.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Šulski čas a čas we zawodže je poměrnje samsnje rozdžěleny. We wotstawku dweju do třoch tydženjow so to wotměnja. Zastužba běše při tym dosahaca, tak zo móžach sebi swójske bydlenje wotnajeć.

Što su twoje nadawki?

Po zakónčenju wukubłanja džětach najprjedy w Glashütte a reparowach tam wšelakore časniki rozdžělnych, znatych firmow. W mojim poslednim zawodže běch potom zamožowity za tři rozdžělné časnikowe modele. Za tute dyrbjach po skazankach trěbne džěle zhotowić a z nich hotowy časnik natwarić. Najnarocniše běše při tym prawe zastajenje časnika, zo by na kóncu čas pokazować móhl.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

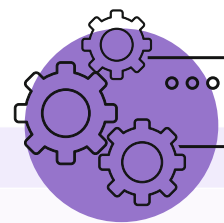
Na mnje wosobinsce wuprudža mechaniske časniki cyle wosebity šarm, kotryž w času digitalizacije přeco dale rosće. Předstawa wo komplikowanych mechanizmach na móličkej płoninje je mje wot cyłeho spočatka zahoriła. Mam wulke wjeselo na tym, přeco zaso nowe mechanizmy zeznać, zrozumić a tež sam wuwić. Přetož powołanje časnikarja je we přěnim rjedže kreatiwnje a slědženske džěto. Hdyž so do móličkeho swěta časnika zanurju, zańdže woprawdžity čas cyle spěšnje. Za škoda mam, zo su powołanske perspektiwy we Łužicy za časnikarja skerje snadne.

**Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć,
chcedža-li so z časnikarjom stać?**

Wjele ludži sebi myslu, zo trjebaš jako časnikar wosebje dobrej woči. We woprawdžitosći džěta pak so wjele z lupami a mikroskopom, tak zo ma kóždy te samsne wuměnenja. Měrna ruka je lěpšina. Tutu pak wosobinsce nimam. W běhu časa nawuknješ pak wšelakore techniki, ruce z dosć měrom wodźić. Jako najwážnišej kajkosći widžu pak powšitkowny zajim na techniskich mechanizmach a wulku sčěrpnosć, wšako traje swój čas, prjedy hač časnik prawje tikoce.

**Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja,
hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?**

Podžěl mužow a žonow je w tutym powołanju wurunany. Kóždy ma samsnu šansu. Rozsudne su wosobinske kajkosće a zajim na tutym powołanju. Přichod časnikarjow njewidžu jako wohroženy. Myslu sej, zo budže podžěl luksusowych časnikow w poměrje k jednorym modelam stupać, ale fascinacija a lubosć za tute maćke mechaniske džiwy njebudže přez digitalizaciju wotemrěć – skerje runje stupać.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosť wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- dobra koordinacija wóčko-ruka (wobdžětanje a montowanje móličkich twarskich džělow) - rjemjeslniska wobdarjenosć a techniske zrozumjenje (hladanske a reparowanske džěta) - swědomitosć a kmanosć zamołwitosć přewzać - orientacija na kupca a zmysl za estetiku - dobre wukony w ručnym džěle/technice, w matematice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - vysokošulska zraťosć abo hłownošulske zakónčenje - industrijowe zawody zajimuju so za požadarjow ze srjedźnym kubłanskim zakónčenjom abo z vysokošulskej zraťosću
Što so w tutym powołanju čini?	- w rjemjeslniskich zawodach pruwuju, reparuju a hladaja so časniki - zhotowjenje nastrojow za měrjenje časa - časniki rozebrać, reparować, zaso hromadže twarić a prawje nastajić - zhotowjenje jednotliwych džělow časnika - restawrowanje starych časnikow - poradžowanje kupcow - w industrijowych zawodach zhotowjeja so jednotliwe džěle časnika, programuju a poslužuju so mašiny, kotrež časniki zhotowjeja - produkcija ma so dohladować
Hdže so džěta?	- w džětarnjach, w kotrychž so časniki zhotowjeja a/abo reparuju - w předawanskich rumnosćach a w běrowje
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 1037 € (w industriji) - 2. lěto: 1102 € (w industriji) - 3. lěto: 1199 € (w industriji)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: časnikarski mišter; industrijowy mišter – metal - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - technikarske dalekubłanje: technikar – technika drobných džětow/wudžětkow (<i>Feinwerktechnik</i>) - studijny předmjet: mikrotechnika, mikro-systemowa technika; mechatronika; design debjenkow

powołanska šula:

Powołanskošulski centrum „Otto Lilienthal“ Freital-Dippoldiswalde wotnožka Glashütte
→ www.bsz-freital-dippoldiswalde.de

MECHATRONIKAR

**Rafael
Wjactawek**
wukubłanje:
zakónčit 2019

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Ja započnam rano w sedmich a du moje wšědne koło w produk-
ciskej hali a tam zhonju přez sobudžětačerjow móžne wupady
a zmylki mašinow. Potom planuju z mojim mištrom, na kotrej při-
prawje so džěta a reparuje. Potom hromadžu trěbne nastroje
a graty, kotrež za reparowanje trjebam a potom reparuju mašiny.
Džělamy přeco znajmjeńša w dwójkach. Na kóncu dokumentuju
swój džětowy dzeń a 15:45 hodž. mam swjatok.

Čehodla sy so za powołanje mechatronikarja rozsudził?

Dobry kumpl je mi wo swojim powołanju (mechatronikar) powě-
dał. Mje su industrielná technika a jeje wotběhi přeco hižo zaji-
mowali. Šulska ekskursija je mje hišće bóle zahoriła za firmu
Edding a jeje produkty. Tak rosćeše we mni mysl, so pozdžišo tam
powabić.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

W Bětej Wodže je šula za techniku a socialne.

Hdže sy so wukublać dał?

W Budyšinje pola Edding.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Ja mějach přeco 4 tydženje, hdžež sym w zawodže džětał a při
tym wuknył. A potom běch 2 tydženjej w powołanskej šuli.
W běhu wukubłanja mějach přeco zaso raz tydženski kurs za
programěrowanje mašinow w Drježdžanach.

Što su twoje nadawki?

Hladanje a zdžerženje industrielných mašinow, to rěka přetrje-
bane džěle wuměnić a připodobnić. Optiměrowanje produk-
cis-
kich wotběhow, na příklad zatwarjenje nastrojow, kotrež mjenje
miliny přetrjebaja a kiž produkciske wotběhi na najnowši indust-
rielny staw přinjesu. Potom wobdžěłanje metala, to rěka naru-
nanske džěle frezować a wjerćeć. Dalši nadawk je twarjenje elek-
triskich připrawow a programěrowanje mašinow.

Što so ċi na powołanju lubi, što skerje nic?

Ja mam jara šěroke polo nadawkow a tak je džěto jara mnoho-
stronske, tohodla so mi ženje njewostudži. Njelubi so mi, zo je
w produkciskej hali mašinow dla jara wótrě.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z mechatronikarjom stać?

Na kóždy pad dyrbiš logisce myslić móc. Njesměš so bojeć, zo so
tež raz womazaš. Dyrbiš čělnje fit być, dokelž dyrbiš zdžěla čěžke
džěle zatwarić. W matematice a w fyzice dyrbiš so wuznać, do-
kelž dyrbiš tež raz něšto wobličić. Dyrbiš kmamy być w teamje
džětać.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w tutym powołanju?

Myslu sebi, zo budže to přeco bóle muske powołanje wostać, wo-
sebję tež dokelž je to čěžke a mazane džěto. Na kóždy pad ma tute
powołanje wěsty přichod, dokelž so industrija přeco dale wuwija
a so hišće dale awtomatizuje.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industrij a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (při wuměnje přetrjebanych džělow) - techniske zrozumjenje (montowanje mechaniskich a elektriskich džělow) - rozhladniwe a swědomite džěto (džěto při twarskich džělach, kotraž milinu wodža) - dobre wukony w matematice, informatice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- z mechaniskich, elektriskich a elektroniskich komponentow twarja so kompleksne mechatroniske systemy, na př. robotery za industrielnu produkciju - pruwowanje jednotliwych twarskich džělow, montowanje tutych k systemam a připrawam - hotowe připrawy so přizamknu a za tute ma so přistušaca software programěrować abo instalować - při tym džěta so po wěstych planach a konstrukciskich rysowankach - do přepodača připrawow na kupcow maja so tute swědomiče pruwować - hladanje a reparowanje mechatroniskich systemow
Hdže so džěta?	- w džěłarnjach a džěłarniskich halach - w zawodach za twar mašinow a připrawow - w zawodach za twar wozydłow, lětaďłow abo swětnišćowych wozydłow - w zawodach za medicinsku techniku
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 640–750€ (rjemjeslnistwo); 976–1047€ (industrija) - 2. lěto: 690–830€ (rjemjeslnistwo); 1029–1102€ (industrija) - 3. lěto: 740–900€ (rjemjeslnistwo); 1102–1199€ (industrija) - 4. lěto: 790–1000€ (rjemjeslnistwo); 1141–1264€ (industrija)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: industrijowy mišter – mechatronika; industrijowy mišter – elektrotechnika - technikarske dalekubłanje: technikar – mechatronika; technikar – mašinowa technika z wšelakimi čěžiščemi; technikar – elektrotechnika; ... - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar - dalše dalekubłanje: fachowc – mechatroniske systemy; procesowy manager – elektrotechnika; wukublar; ... - studijny předmjet: mašinotwar; hospodarske inženjerstwo; mechatronika; ...

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum Běła Woda → www.bsz-weisswasser.dePowołanskošulski centrum za elektrotechniku w Drježdžanach → www.bszet.dePowołanskošulski centrum za techniku a hospodarstwo „Julius Weisbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de

Markus Šerak

wukubłanje:
zakónčit
w januarje
2019

METALOTWARC

Kak wupada wšědny džětowy džen w tutym powołanju?

Rano zahe stawać a na džěto jěć (6:00 hodž.). Tam dóstanješ nowy nadawk wot šefa abo dočiniš nadawk zańdženeho dnja. Po wjac hač dwěmaj hodžinomaj džěta, běše běrtlk hodžinska snědanska přestawka (8:45 do 9:00 hodž.) a potom dachmy so zaso tři hodžiny do džěta. Potom běše poť hodžinska wobjedowa přestawka. Zbytk dnja zaso džětachmy a to zwjetša w džětarni. Jenož zrědka běchmy pola kupca na twarnišću. Kóždy pjatk so potom cyła kowarnja porjadnje wurjědzi.

Čehodla sy so za powołanje metalotwarca rozsudził?

Dokelž sym pola mojeho nana w ratarskim zawodže přeco zaso něšto reparować dyrbjał. Mój wuj je tež metalotwarca a tak sym jemu přeco zaso pomhał a to je so mi lubiło. Potom sym so pola zarjada za džěto naprašował, hdže móžu so wukubłać dać a tak sym so powabił.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

BSZ za techniku a hospodarstwo w Budyšinje.

Hdže sy so wukublać dał?

W Hawšec kowarni.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

To běše do blokow rozdžělene. Mějach přeco 2 do 3 tydženje šule a potom 5 do 6 tydženjow džěto. Přez cyłe wukubłanje rozdžělene mējach tež někotre tydženske kursy w Drježdžanach a Großenhainje, hdžež nawuknych na přikład kowanje.

Što su twoje nadawki?

Na započatku najprjedy wjele přidžěta, to rěka džěle přirězać, džěry točić abo montaža wobtoženjow. Pozdžišo buchu nadawki wobšěrniše a zamołwitosć je stupala, kaž tež samostatne džěto. Potom dyrbjach po rysowance sam džěle, kaž na přikład metalowe ramiki za durje, zhotowić. Transport wšelakich hotowych tworow k prochowym poworštowanju (*Pulverbeschichtung*), reparatura transportnych kistow abo zhotowjenje wšelakich scho-dow z metala a přistušacych wobtoženjow.

Što so ci na powołanju lubi, što skerje nic?

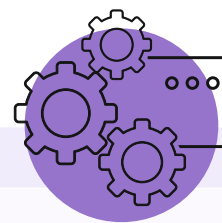
Mi so lubi, zo widžu na kóncu dnja, što sym ze swojimi zamóžnosćemi zdokonał a zo maš tu swobodu indiwiduelne ideje přesadzić a přeměnić, štož so ci tola njelubi. Přez to je džěto jara mnohostronske a wotměnjace. Na dołhi wid je džěto chětro napi-nace a to traje swój čas, doniž je so čěto na džěto zwučito.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z metalotwarcom stać?

Wažny je wěsty zajim za metalotwar. Potom dyrbiš swoje zamóžnosće znać, zo by wědžal, hač so powołanje k tebi hodži. Cyle wažna je wutrajnosć, zo njeby so hnydom podať, hdžž so raz něšto njeradži abo maš dlěšodobny nadawk, kotryž je druhdy monotonny. Dobře wukony w matematice nješkodža, tak zo móžeš we hłowje wuličić, kelko materiala je trěbne.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w tutym powołanju?

Podžěl holcow je jara niski a tež njeje wotwidžec, zo budže tutón w přichodže stupać. Hladajo na ličbu swobodnych wukubłanskich městnow je ličba so powabjacych wučomnikow přeniska. Tučasnje je přemało metalotwarcow a kupcy dyrbja dołho na zwoprawdženje swojich nadawkow čakać.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka - swědomitosć (připodobnjenje zamkow) - techniske zrozumjenje (při hladanju techniskich systemow) - rumnostne předstajenje (zhotowjenje techniskich rysowankow) - dobra čělna konstitucija a žadyn strach před wysokosću (džěto na róstach) - dobre wukony w ručnym džěle/technice, matematice a fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske wotzamknjenje
Što so w tutym powołanju čini?	- twarjenje po přečach kupcow - zhotowjenje a montowanje wšelakich elementow za třěchu abo fasadu, twar a zatwar wrotow, schodow a druhich - husto zhotowjenje jednotliwych dželow po přečach kupcow - wobdžěłanje železa: přirězać, skować, nytować, šrubować, naworštować atd. - instalowanje mechaniskeho, hydrawliskeho abo elektriskeho čěrjenja (<i>Antrieb</i>) za wrota - hladanje a reparowanje železniskich wudžětkow
Hdže so džěła?	- w twornjach, hdžež so metal předžěła - w twarskich halach - na twarniščach
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 440€–842€ - 2. lěto: 490€–885€ - 3. lěto: 530€–957€ - 4. lěto: 570€–1012€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: metalotwarski mišter; mechaniski mišter za ratarske mašiny; drobnomechaniski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar metalotwarska technika z wšelakimi čěžiščemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: mašinotwar; konstrukciska technika; twar łódžow, mórska technika; ...

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.phpPowołanskošulski centrum Běła Woda → www.bsz-weisswasser.dePowołanskošulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdžanach → www.bsz-technik-zeuner.de

TECHNISKE PLANOWAR SYSTEMOW Z ČEŽIŠČOM ZASTARANSKA A WUHOTOWANSKA TECHNIKA

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
měštnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- rysować móć (zhotowjenje detailowych planow) - techniske zrozumjenje (planowanje elektriskich připrawow) - kmanosć sej něšto rumnostnje předstajić (zhotowjenje 3D-rysowankow) - ličenske kmanosće (wobličenje hydrauliskich abo pneumatiskich datow) - dobre wukony w ručnym džěle/technice, w matematice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje wysokošulska zraťosć abo srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- wobdžělene při planowanju, wuwicu a přesadženju připrawow za techniku twarjenjow - zhotowjenje rysowankow a modelow po předpisach - wšelake ličby a daty zasadža so do tabulkow a z toho zhotowjeja so rysowanki a diagramy - wotwodženje rysowankow po 3D-modelach - koordinowanje montowanja a zhromadneho džěta rjemjestow - projekty dokumentować
Hdže so džěta?	- w běrowach - w zjawnych zarjadach - w konstrukciskich a planowanskich běrowach zawodow za twarsku a připrawowu techniku - w inženjerskich a planowanskich běrowach
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 976€–1047€ (industrija), 631€ (inženjerske běrowy), 1018€ (zjawna služba) - 2. lěto: 1029€–1102€ (industrija), 791€ (inženjerske běrowy), 1068€ (zjawna služba) - 3. lěto: 1102€–1199€ (industrija), 949€ (inženjerske běrowy), 1114€ (zjawna služba) - 4. lěto: 1141€–1264€ (industrija), informacije k zastužbje w inženjerskich běrowach tučasnje njeprědleža, 1178€ (zjawna služba)
Kotre móžnosće postupa su?	- techninarske dalekubłanje: technikar z wšelakimi čěžiščemi (na př. sanitarna technika) - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar - dalše dalekubłanja: wukubłar; konstrukter - studijny předmjet: konstrukciska technika; zastaranska technika; hospodarske inženjerstwo; ...
dalše čěžišća:	- techniski planowar systemow: - elektroniske systemy - woclo- a metalotwarska technika

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-šulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdžanach → www.bsz-technik-zeuner.de
Richard-Hartmann-šula, powołanskošulski centrum za techniku III → www.rhs-chemnitz.de

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 2 lěće
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- swědomitosć (zastajenje produkcijskich mašinow) - zamóžnosć dokładneho wobkedźbowanja a kedźbnosć (dohladowanje produkcijskich wobtěrhow) - kmanosć rozsudy tworić a spěšnje reagować (při mylenjach awtomatizowanych zhotowjenskich mašinow a připrawow) - techniske zrozumjenje a rjemjeslniska wušiknosć (montowanie a demontowanie wšelakich dźělůw na produkcijskich připrawach) - dobre wukony w fyzice a w ručnym dźěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske abo srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- přihotowanie dźělůwych wobtěrhow - pruwowanie hač mašiny funguja a zapinanje tutych - dohladowanje procesa produkcije - prawidłowne hladanje mašinow a připrawow, tak zo hodža so stajnje zasadžeć - napjeljenje wolija abo kotmaza - wuměnjnje přetřebanych dźělůw, kaž na př. hadźicow abo filtrow
Hdže so dźěła?	- w dźěłarnjach, w halach za montowanie a zhotowjenje - w produkcijskich zawodach wšěch móžnych branšow
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 976€–1047€ - 2. lěto: 1029€–1102€
Kotre móžnosće postupa su?	- dualne wukubłanje – dalewjedźenje wukubłanja: piwarc a słodar; fachowa móc – brěčkowa technika; produkcijski mechanikar – tekstilije; ... - mišterske dalekubłanje: industrijowy mišter z wšelakimi čeziščemi - technikarske dalekubłanje: technikar – z wšelakimi čeziščemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin

→ www.bszbautzen.de/cms2/index.php/bildungsangebote/metalltechnikPowołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdźany → www.bsz-ae-dd.dePowołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

Čehodla sy so za powołanje blidarja rozsudził?

Njemějach žanu druhu alternatiwu, dokelž mamy doma blidarnju a tu chcych dale wjesć. Wosebje hdyž maš tu džěto a bydlenje, rady na to natwariš.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

Tu w Połčnicach. Tuta je mjeztym do Kamjenca přečahnyła.

Hdže sy so wukubłać dał?

Pola nas doma w blidarni. Dokelž njebě tež tak lochko něhdže wukubłanske městno namakać, štož je nětko kusk hinak.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

To bě do blokow rozdźělene. Mjeztym móžeš jako wučomnik tež za wěsty čas do wukraja hić a so tam dale wukubłać dać a zaptači to EU. Za čas wukubłanja maš tež někotre kursy, hdžež nawuknješ wobchad z lakom abo mašinami. 2–3 tydzenje sy w džěłarni a potom w šuli abo na jednym kursu.

Što su twoje nadawki?

Na spočatku su to pomocne džěta a potom směš so krok po kroku na swójske wudžětki zwažić. Potajkim nawuknješ, kak postupuješ, zo by wudžětk zhotowił, barbjenje, lěpjenje a wobchad z mašinami. Tež wobchad z kupcami nawuknješ. Na kóncu steji potom pruwowanske džěto (*Gesellenstück*).

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Někak 80 procentow sy w džěłarni a někak 20 sy pola kupcow. Póndželu so w teamje zetkamy a rozdźělimy sebi nadawki. Tute so w běhu tydzenja samostatnje z přewodom wotdžětaja. Potajkim je kóždy džětowy dzeń indiwiduelny.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

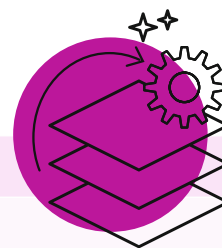
Mi so lubi wotměna. Swójske wužadanje, tak zo so kóždy dzeń dale kubłaš, dokelž so trendy wšědnje dale wuwija. Tež wosobinski kontakt z ludźimi so mi lubi. A hdyž widžiš wjeselo we wočomaj kupcow je to najwjetši džak. Druhdy njehodži so čas za zhotowjenje wudžětkow planować a tak přińdže tež druhdy stres. Z tym dyrbiš wobchadžeć móc.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z blidarjom stać?

Ty dyrbiš jedna wosobina być a něšto měć, štož kóždy nima. Kreatiwny być a so tež rady sam wuspytać wosebje w rjemjeslniskich wěcach. Trjebaš na kóždy pad wutrajnosć za zdžěla wobćežne wukubłanje. Wjesoła nalada nješkodži we wšědnym dnju při džěle w teamje a tež we wobchadze z kupcami.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w tutym powołanju?

Pola nas w zawodže stupa tučasnje podžěl žonow, štož džětowu atmosferu tež polěpši. Přichod blidarjow je dobry, dokelž sy jara derje zasadžomny. Jako dobry blidar, kotryž wjele technikow wobknježi, namakaš wšudže džěto. Wažne je, zo sy šěroko zasadžomny a zo sy wotewrjeny za džěto z druhimi materialijemi hač jenož z drjewom.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- swědomitosć (dodžerženje měrow ...) - rjemjeslniski šik - wobhladnivosć (při džěle z mašinami ...) - kreatiwita a zmysł za estetiku (načiski meblow ...) - orientacija na kupcach a w serwisu - dobre wukony w matematice, w fyzice/chemiji, ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- zhotowjenje najwšelakorišich produktow z drjewja a dalšich materialijow (meblow, durjow, woknow ...) - zwjetša w jednotliwym zhotowjenju wuhotowanja za wiki abo wobchody - poradžowanje kupcow a zhotowjenje skicow - po zdžělenju nadawka: rum wuměrić, drjewo přirězać, šudrować, truhać, lakěrować, hotowy produkt zatwarić - džěto na wulkich mašinach, na př.: freza, točenska mašina (njebozy), wšelake piły, atd. - zasadženje woknow, durjow, schodow, kładženje parketa, montowanje zatwarnych meblow, reparowanje skóncowanych meblow
Hdže so džěta?	- w džětarni, na twarnišćach - w blidarnjach - pola wikowarjow a kupcow - pola zhotowjerjow meblow a druhich produktow z drjewja
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 490€–670€ - 2. lěto: 530€–745€ - 3. lěto: 625€–860€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: blidarski mišter - druhe dalekubłanja: poradžowar kupcow – blidarske rjemjesto; restawrator – meble a drjewjane objekty; blidar – restawrowanske džěta - překupske dalekubłanje: zawodny manager – twarska a drjewowa technika; fachowc za překupske wjedženje zawoda - technikarske dalekubłanje: technikar – drjewowa technika z wšelakimi čěžiščemi; technikar – hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow - studijny předmjet: drjewowa technika; architektura za nutřkowne wuhotowanje; produktowy, industrijowy design

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.dePowołanskokubłanska spěchowanska šula w nošerstwje Powołanskokubłanskeho skutka Lipsk za wosoby z mylenjom słycha a rěče gGmbH → www.bbw-leipzig.dePowołanskošulski centrum Běta Woda → www.bsz-weisswasser.de

foto: Johanna Oswald

Dominik Měrcink

wukubłanje:
lěto 3 wot 3

ČĚSLA

Čehodla sy so za powołanje čěsle rozsudźił?

Dokelž je drjewo rjany džětowy material a ja sym chcył něšto wonka při čerstwym powětrě činić. Ja móžu jako čěsla doma wjele z drjewja twarić a na kóncu dnja widžu, što sym nadžětał.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

Praktisku šulu, potajkim ŪAZ mam w Budyšinje. Teoretisku šulu mam w Lubiju.

Hdže sy so wukubłać dał?

W Smječkecach pola Gerntkec.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

To je wšelako, raz sym ja 2 tydženje w praktiskej šuli a raz sym 4 tydženje džětać. W přěnim wukubłanskim lěće sy wjac w šuli hač na džěle. W druhim wukubłanskim lěće stej džěto a šula někak samsnej a nětko, w třěcim lěće sym wjac na džěle hač w šuli.

Što su twoje nadawki?

Ja twarju a stajam kózły a carporty abo tež tykowane domy, restawracija starych chěžow a saněrowanje starych wjeršnych hrjadow słuša tohorunja k mojim nadawkam. Wězo kryju tež třěchi jako čěsla, ale najhusćišo džětam z drjewom.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Rano 7:00 hodž. započina so džětowy dzeń w zawodže. Najprjedy sej dorěčimy, što jědže na kotre twarniščo a što ma tam do nadawkow. Potom zapakujemy wšě trěbne graty do awta a wotjědžemy na twarniščo. 9:00 hodž. dawa snědań, 12:00 hodž. je wobjed a 15:30 hodž. so cyły grat zaso zapakuje a 16:00 hodž. wotjědžemy domoj.

Što so ċi na powołanju lubi, što skerje nic?

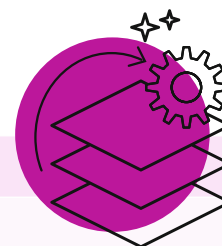
Na kóždy pad džěto w teamje, dokelž džěta so najhusćišo z kolegami hromadže a to dyrbi fungować. Drjewo jako surowizna so mi lubi, kaž tež džěto we wysokosći a zo na kóncu dnja widžu, što sym zdokonał. Njepřijomne je, hdyž so deščuje a hdyž je zyma a dyrbjju wonka džětać.

Kotre wuměnjjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z čěslu stać?

Njesměš strach měč před džětom we wysokosći. Rjemjeslnje wobdarjeni dyrbiš być a relatiwnje atletiski a sportowski.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Na kóždy pad so ludžo pytaja ale nic jenož w čěslistwje ale we wšitkich rjemjeslniskich powołanjach. Wězo móžeja so tež žony jako čěsla powabić. My mamy we wukubłanju tež přeco zaso holcy pódla, kotrež chcedža so z čěslu stać.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka - dobra čělna konstitucija (čežke hrjady zběhać móc) - dokładnje měrić a wobličić móc - rjemjeslniska wobdarjenosć - wobhladnawje we wulkej wysokosći a na róstach stejo džětać móc - zamóžnosć w teamje džětać - dobre wukony w matematice, w fyzice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- kózły, drjewjane domy a terasy twarić - stare a dodžeržane drjewjane konstrukcije při domach, balkonach a terasach wuporjedźeć - twarja najwšelakoriše drjewjane konstrukcije z čežkich hrjadow - montowanje durjow, woknow, schodow atd. - modernizowanje a saněrowanje starych twarow - restawracija historiskich drjewowych konstrukcijow - material wobličić a wobstarać, hrjady přirězać, džěle drjewjanych konstrukcijow hromadže twarić
Hdže so džěta?	- na twarniščach, w džěłarnjach - w čěsliskich zawodach - w inženjerskich zawodach, kotrež z drjewom džětaja
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 765€–850€ - 2. lěto: 970€–1200€ - 3. lěto: 1190€–1475€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: čěsliski mišter; industrijowy mišter – drjewo; industrijowy mišter – akustiski a suchotwar - technikarske dalekubłanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čežiščemi; technikar - hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow; technikar – drjewowa technika - překupske dalekubłanje: zawodny manager – twarska a drjewowa technika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: architektura; nutřkowna architektura; drjewowa technika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

Powołanskošulski centrum twar a technika Drježdžany → www.bsz-bau-und-technik.de

Powołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.de/de

**Andreas
Paška**

wukubtanje:
zakónčit 2013

LAKĚRAR WOZYDŁOW

Čehodla sy so za powołanje lakěrarja wozydłow rozsudził?

Poprawom je to přez to přišło, zo sym doma hižo rady lakěrował, na přikład džěle mojeho mopedu. Moja četa džětaše tehdy w zawodže za produkciju wozydłow a mjenješe, zo bych so móht pola nich powabić.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

To běše šula w Žitawje. W Sakskej stej jenož dvě šuli, kotrež lakěrarjow wozydłow wukubtatej.

Hdže sy so wukubtać dał?

Pola Bombardier w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

To běše do blokow rozdžělene. Mějach 4 tydženje džětać a potom 2 tydženje šulu. Za čas prózdnin běch wězo tež na džěle. Wukubtanje wotměwaše so z wulkeho džěla w Zhorjelcu a dla toho mějach tam bydlenje.

Što su twoje nadawki?

To běchu we hłownym lakěrowanje čahow, škit za spódk wozydłow (*Unterbodenschutz*) a konserwěrowanje prózdných rumow (*Hohlraumkonservierung*). Při tutych nadawkach zabjeru přihotowanske džěta, kaž na přikład wotlěpjenje atd. najwjace časa. W tym zwisku nawuknješ, kak maš barby měšeć a kotry lak trjebaš za kotry spódk. Wažne je tež, zo wěš, kajku konsistencu dyrbi barba měć, zo by so porjadnje předžětać dała.

Kak wupada wšědny džětowy džen w tutym powołanju?

Rano přindžeš na džěto a tam wuleži plan, hdžež steji, kotry nadawk maš. Hdyž sy na přikład we wotrjedže za finalne lakěrowanje, potom započinaš z wotlěpjenjom woknow a durjow, zo njeby při lakěrowanju barba do tramwajki nutř přišła. Potom so spódk hišće jónu hladkuje (*abschleifen*) a tak dyrbi so nadžěłany proch ze specielnym nastrojom z powětrowym čišćom (*Druckluft*) wotduć. Zbytny proch so ze specielnej lapu wottrěje. Potom so barba naměša a tramwajka lakěruje. Na kóncu džětowego dnja so wšitke wužiwane graty a nastroje porjadnje wurjedža. Džětało je so tam w změnach a to wotmjenjejo w zažnej (06:00 do 14:00 hodž.), w nócnej (21:30 do 05:30 hodž.) a w pózdnej (14:00 do 22:00 hodž.) službje.

Što so ċi na powołanju lubi, što skerje nic?

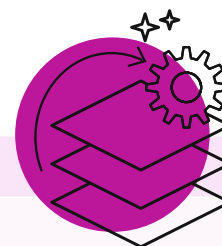
Na spočatku maš „nahi“ čah před sobu a na kóncu widžiš rjany wuslědk, na kotrymž maš twój podžěl. Rjenje bě tež, zo džětaš hromadže w teamje a tak njebudže wostudło. Konserwěrowanje prózdných rumow njebě tak moje, ale je tohodla wažne džěto, kotrež ma so činić.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z lakěrarjom wozydłow stać?

Trjebaš wězo zajim na tym. By derje było hdyž nimaš dvě lěweje ruce. Slepy za barby (*farbenblind*) njeby smět być. Móc je wažna, dokelž dyrbiš zdžěla tež čěžke barbne bowy abo čěžke twarske džěle nosyć. Dyrbiš jara dokładnje džětać móc. Wažne je tež, zo móžeš w teamje džětać.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Holcy w tutym powołanju maš lědma. Lakěrarjo su dale trjeba. Džěta su zdžěla jara drobnuške a přez to sebi njemyslu, zo budu to někajke mašiny tak spěšnje narunać móc.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industrij a rjemjesło
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- swědomitosć (při wobdžětanju spódku wozydła) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (lakěrowanje awta z pistolu) - kmanosć dokładneho wobkedžbowanja (njestajnosće na powjeršnej płoninje awtow) - wobhladniwość (při postužowanju mašinow) - kreatiwita a zmysł za estetiku (načisk debjenskich lakěrowanjow) - dobre wukony w matematice, ručnym dźěle/technice a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakónčenje w rjemjesle - přewažnje srjedźne šulske zakónčenje w industrij
Što so w tutym powołanju čini?	- lakěrowanje dźelow awtow, motorskich, železniskich wagonow, busow atd. - posudžowanje a sporjedjenje škodow na laku - zhotowjenje folijow z popisanjom, kiž hodža so na lakěrowane dźěle zlepić - pomolowanje dźelow karoserijow wumětsce z ruku a wuhotowanje tutych z wosebitym designom - lakěrowanje wjetšich dźelow wozydłow z pomocu mašinow, kiž dźětaja z komputerowej techniku - wu- a zatwarjenje dźelow wozydła - pruwowanje a měrjenje funkcie elektriskich, elektroniskich, pneumatiskich a hydrauliskich twarskich dźelow
Hdže so dźěta?	- w dźěłarnjach - w fachowych zawodach a halach za lakěrowanje wozydłow - w zawodach, hdžež so wozydła twarja
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 620€ (w rjemjesle), 976€–1047€ (w industrij) - 2. lěto: 685€ (w rjemjesle), 1029€–1102€ (w industrij) - 3. lěto: 850€ (w rjemjesle), 1102€–1199€ (w industrij)
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny manager – barbowa technika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: wozydłowa technika; produkciska technika; produktowy, industrijowy design; ...

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum Kamjenc (jenož 1 wukubłanske lěto) → www.bsz-kamenz.dePowołanskošulski centrum twar a technika Drježdžany → www.bsz-bau-und-technik.dePowołanskošulski centrum Žitawa → work.bsz-zittau.de

ORTOPEDIJOWA ŠEWČA

Ludmila Kowarjec
wukubłanje:
zakónčiła 2019

Čehodla sy so za powołanje ortopedijoweje šewče rozsudžiła?

Chcych z rukomaj něšto nadžětać, tak zo na kóncu dnja widžu, što sym cyły džen činiła. A runočasnje chcych ludžom pomhać. Tak něšto nadžětam, z čimž ludžom pomham, zaso běhać móc. K tomu ma powołanje mediciniski aspekt, kotryž mje jara zajimuje.

Hdže sy so wukubłać dała?

Sym so we Freitalu pola „Orthopädie-schuhtechnik Starke“ wukubłać dała. Je to mačka swójbna firma, štož běše mi tež wažne, dokelž tak tež repertoire džětowych nadawkow widžu a tež wšě džěła raz wuspytam.

Hdže bě twoja powołanska šula?

Moja powołanska šula běše we Gotha, potajkim w Durinskej. W Němskej njeje tak wjele šulow za šewče, tohodla dyrjbach přeco we blokach tam do internata čahnyć.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

7 tydženjow džěło a potom 3–4 tydženje šula.

Što su twoje nadawki?

Džětam črije wot započatka hač do kónca. Tohorunja doručam mediciniske pomocy, kaž na přikład bandaže abo ortopediske póduški abo podobne.

Kak wupada wšědny džětowy džen w tutym powołanju?

Kóždy džen je hinaši, wšako su chorosće a ludžo wšelakori. Orientuju so na materialijach a na cilu, kotryž chcu docpěć z črijom. Při tym su husto tež fyziske kmanosće prašane (poměr mjez mocu a masu).

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Je rjenje přeco wšelakore wěcy činić, potajkim je wotměnjace. Na čož dyrjbach so zwučić, běchu chemiske wonje a tež zo su mašiny wězo dosć wótře a zo dyrbju přeco skedžbliwa być, zo njebych so sama zraniła. ;-)

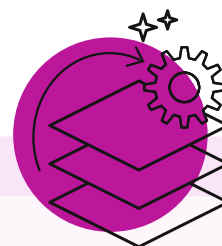
Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z ortopedijowym šewcom stać?

Wušiknosć při džěle z rukomaj, a tež dosć fantazije sej předstajić móc, kak ma wuslědk na kóncu wupadać a tež wóčko za měru. Ale to so wězo tež wšo kubta a polěpsi we wukubłanju.

We šuli ma so tež laconščina wuknyć, wšako je to řeč mediciny, to rěka, zo je wěšta inteligenca pomocliwa abo cyle jednorje dosć discipliny wšo wuknyć.

Kak posudžuješ přichod tutoho powołanja?

Přichod budže dobry ale wězo tež napinacy. Ludžo bywaja přeco starši a chorosće a tež cyle jednorje falowacy pohib přeco bóle přiběraja. To rěka, zo je tute džěło přeco wažniše. Tohorunja ma so rjec, zo bywaja chorobne kasy kaž tež ludžo sami přeco skupiši a nochcedža za strowotu wjele płaćić, štož rěka, zo mamy my přeco wjace džěła, bjez toho zo bychmy wjace za to zastužili. Ale snano so tutón trend zaso změni a wšitcy pytnu, zo nimaja na kóšty strowoty lutować.

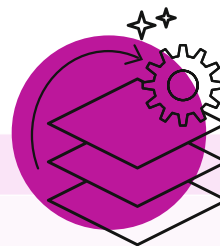
wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanja w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- rjemjeslniski šik - dobra koordinacija wóčko-ruka - swědomitosć - orientacija serwisa a orientacija na kupcu - dobre wukony w technice/ručnym dźěle, w matematice, w biologiji, w sporće/fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- na zakładze lěkarskeho postajenja maja so indiwiduelnje črije zhotowić - zhotowjenje a přiměrjenje wšelakich pomocnych srědkow (ortezy, protezy, póduše...) - dźěło z kupcom: wotměrjenje nohi, wobkedźbowanje choda, zhotowjenje wotčišća - zhotowjenje črija: wobkedźbowanje biomechaniskeho skutkowanja, so hodžaca forma, estetiske aspekty - poradźowanje kupca - prezentowanje a předawanje produktow a postužbow - wobšěrny kruh kupcow a pacientow (wšitke staroby, zbrašenja, chorosće, sportowcy)
Hdže so dźěła?	- zawody ortopedisko-šewcowskeho rjemjesla - sanitarne domy z wotřadom za ortopedisko-črijowu techniku - chorownje a rehabilitaciske zarjadnišća - dźěłowe městno: dźěłarnje a dźěłanske hale, předawanske a měrjenske rumnosće
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lětó: 450€ - 2. lětó: 540€ - 3. lětó: 700€ - 4. lětó: 820€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: ortopedijowy šewc – mišter; šewc – mišter; ortopedijowy technikarski mišter; ... - technikarske dalekubłanje: technikar – črijowa technika z wšelakimi čeziščemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: ortopediska- a rehatechnika; biomechanika; tekstilowa a drastowa technika

powołanska šula:

powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach:

za Saksku je w Durinskej: Statny powołanskošulski centrum „Hugo Mairich“ w Gotha → www.bszhm.de

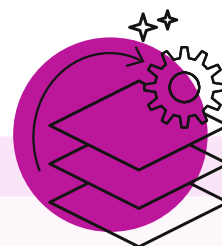
ŠWALČA/KRAWC

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- wušiknosć a dobra koordinacija ruka-wóčko (přirězanje płata, wobchad z předženom a małymi jehličkami) - kreatiwita a zmysl za estetiku (načisk a zhotowjenje drastow) - orientacija na kupcu - rjemjesłowa kmanosć (wokoło šijawy) - swědomitosć a zamóžnosć dokładneho wobkedźbowanja (wobchad z płatami) - dobre wukony w ručnym džěle, we wumětskim kubłanju a w matematice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje wysoškošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- zhotowjenje wšelakich kruchow drasty po swójskich abo předpodatych načiskach - poradźowanje kupcow při wuzwolenju płatow, přitřihow, barbow ... - načiski a přitřihanske mustry zhotowjeja zwjetša na kompjuteru - přitřihanje płatow po šablonach - šíce z pomocu šijawy, wěste wěcy dyrba so z ruku šić - přiměrjenje drastow na kupca - nimo zhotowjenja nowych drastow maja so drasty zwuporjedžeć, změnić, modernizować...
Hdže so džěta?	- w ateljejach šwalčow/krawcow, džěłarnjach, při awtomatach za žehlenje z paru (<i>Dampfbugelautomaten</i>) - w šwalčernjach - w kostimowym wotdžělu w džiwadle - w filmowych studijach abo pola telewizijnych sćelakow - w drastowych wobchodach, kotraž přiměrjenje drasty poskića
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- tučasnje njepředleža informacije k zastužbj
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: šwalča/krawc mišter; industrijowy mišter – tekstilne hospodarstwo - technikarske dalekubłanje: technikar – drastowa technika z wšelakimi čěžiščemi - studijny předmjet: modowy design; tekstilna-, drastowa technika; jewišćowy-, kostimowy wobraz - překupske dalekubłanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda; zawodny hospodar – tekstilije
podobne wukubłanja:	- tekstilny a modowy šijer (wukubłanje traje 2 lěće) - tekstilny a modowy krawc (wukubłanje traje 3 lěta) → wobě stej dualnej wukubłani w industrij

powołanska šula:

powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksku:
Powołanskošulski centrum za poslužby a wuhotowanje w Plauenje → www.bs-z-dlg.de

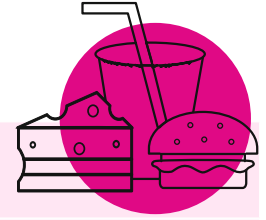

važnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (wuhotowanje debjenkow) - swědomitosć (rjedženje a polěrowanje debjenkow) - wobkedźbowanska dokładnosć - rysowanske kmanosće (zhotowjenje načiskow) - kreatiwita a zmysl za estetiku - dobre wukony w technice/ručnym džěle a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje wysokošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- zhotowjenje načiskow wšelakich debjenkow - džěta so po přěčach kupcow, po swójskich idejach abo po předłohach - wobdžěłaja so złoto a druge drohomety - wobkromowanje drohokamjenjow, zhotowjenje zamčkow (<i>Verschluss</i>) - wužiwa so file, klěšće a cynjenska pistola (<i>Lötpistole</i>) - zwuporjedženje a předžěłanje debjenkow - w industrijach, hdžež so debjenki wot mašinow zhotowjeja, maja so tute mašiny zastajić a dohladować
Hdže so džěta?	- w džěłarnjach a fabrikowych halach - w rjemjesłowych złotnikarskich džěłarnjach - pola debjenkarja - w debjenki zhotowjenskej industriji
Kak wysoka je zasťužba za čas wukubłanja?	- 1. lět: 1037€ (w industrij) - 2. lět: 1102€ (w industrij) - 3. lět: 1199€ (w industrij) - 4. lět: 1264€ (w industrij)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: złotnikarski a slěbornikarski mišter; industrijowy mišter – metal - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: tworjace wuměťstwo; design debjenkow
dalše směry:	złotnikar: - juwele - rječazy - džěłarnja a předawanje

powołanska šula:

powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksku:
 Statny powołanskošulski centrum Arnstadt-Ilmenau (Durinska) → www.sbbs-arnstadt.de

FACHOWY PŘEDAWAR – ŽIWIDŁOWE RJEMJESŁO (RĚZNISTWO)

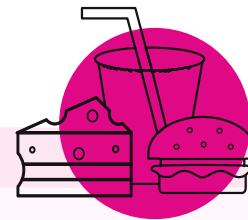
wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w žiwidłowym rjemjesle a wikowanju
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjena:	- orientacija na kupcu (wotmotwy na individuálne prašenja) - wušiknosć (nakraće mjaso, kotbasy atd.) - swědomitosć a wědomje zamołwitosće (hygieniske džěto, wotličenje dochodow) - dobre wukony w matematice a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- předawanje kotbasy a mjasowych produktow - poradźowanje a informowanje kupcow wo dodawkach w produktach - dekorowanje předawanskeho wukłada, estetiske prezentowanje mjasowych produktow - staraja so wo čistotu a porjad w předawarni - zhotowjeja solotwje a přikuski za předań
Hdže so džěta?	- w předawanskich, chłódženskich a składowanskich rumnosćach - w rěznistwach - w drobných wikowaniščach
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 645€ – 805€ (wikowarstwo), 500€ – 765€ (rjemjesło) - 2. lěto: 710€ – 905€ (wikowarstwo), 600€ – 885€ (rjemjesło) - 3. lěto: 830€ – 1045€ (wikowarstwo), 750€ – 1085€ (rjemjesło)
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny hospodar (fachowa šula) – wikowarstwo; fachowy hospodar – předawanje w drobnym wikowanju; fachowy hospodar – wikowanje; ... - studijny předmjet: wikowanske zawodne hospodarstwo, zawodne hospodarstwo
dalše směry fachoweho předawarja – žiwidłowe rjemjesło	- pjekarnja - konditornja

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdźany → www.bsz-ae-dd.de

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje, hóstne přemysło, strowotu w Kamjenicy → cms.sachsen.schule/bszcegg/unser-bsz

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w mloko předžěťacych zawodach
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- swědomite džěto (dodžerženje receptow a temperatury) - zamóžnosć rozsudy tworić a spěšnje reagować móc (spěšne zapřimnjenje, hdyž maja produkckiske připrawy defekt) - wědomje zamołwitosće (dodžerženje předpisow hladajo na žiwidła) - techniske zrozumjenje (hladanje mašinow a připrawow) - dobre wukony w matematice, w chemiji a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- ze syreho mloka zhotowjenje mlokowych produktow kaž mloko k piću, jogurt, butra, twarožk atd. - kontrola kwality a mnóstwa dodawaneho syreho mloka, składowanje tutoho - přihotowanie a dohladowanje džětowych procesow, kaž tež produkckich a chłódženskich mašinow a připrawow - za čas produkckich procesow běžne dohladowanje kwality mloka a jeho mjezy- a kónčnych produktow - zamołwitosć za mašinelne a hygieniske zapakowanie hotowych tworow - hladanje, rjedženje a po potrebjbe tež přetwarjenje produkckich mašinow a připrawow - krute dodžerženje hygieniskich předpisow
Hdže so džěta?	- w produkckich halach, w laborach - w mlokarnjach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 535€ – 959€ - 2. lěto: 574€ – 1095€ - 3. lěto: 630€ – 1234€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: mlokarski mišter; industrijowy mišter – žiwidła; mloko-hospodarski laborowy mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – mlokowe hospodarstwo; technikar – žiwidłowa technika z wšelakimi čěžiščemi - studijny předmjet: žiwidłowa technologija; hospodarske inženjerstwo; zežiwjenske wědomosće; ...

powołanska šula:

Centrum za kubłanje wyšeho stopnja „Georg Mendheim“ w Oranienburgu → www.gmosz.de

**Lorenz
Schön**

wukubłanje:
lěto 1 wot 3

Čehodla sy so za powołanje kucharja rozsudźił?

Ja sym doma hižo wjele warit, hdyž sym hišće do šule chodźit. To bě mi přeco wulke wjeselo a tak sym sebi myslit najlěpje by było, hdyž nawuknu powołanje, kotrež mi wjeselo čini. Potom sym tu (we Wjelbiku) šulerski praktikum absolvował a to je mje w mojim rozsudže wobkrućilo.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Tu w Budyšinje.

Hdže daš so wukublać?

We Wjelbiku w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

Póndželu mam přeco swobodne, dokelž je Wjelbik na tym dnu zawrjeny. Wutoru a srjedu sym džětać. Štwórtk a pjatk je šula a kónc tydženja sym zaso džětać.

Što su twoje nadawki?

Hač dotal činu zymnu kuchnju, potajkim wšitko, štož su zymne jědže a desserty. Zeleninu krać a bělič słuša tež k tomu, potajkim te cyte přihowanske džěta. Po džěle so potom wšitko porjadnje wurjedži.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Hdyž přińdu na džělo so najprjedy předrasću a sebi ruce wumyju. Potom hladam, što mam wšitko činić (pisam sej wječor do toho lisćinu). A potom započnam wšitko wotdžětać, štož na planje steji. Wšitko spřihotować, štož trjebam, hdyž přińdu hosćo, tak zo móže potom wšitko spěšnje hić. Hdyž přińdže nowa skazanka do kuchnje, so najprjedy přečita, što je so skazało. Potom jědž spřihotujemy. Hdyž je so na přikład Crème brûlée skazała, flamběruje so tuta, potom so lód doda a taler dekoruje. Wječor sej potom napisamy, što smy přetrjebali, tak zo móžemy to za přichodny dzeń wobstarać a spřihotować. A potom so hišće wšitko porjadnje wurjedži.

Što so ći na powołanju lubi, što skerje nic?

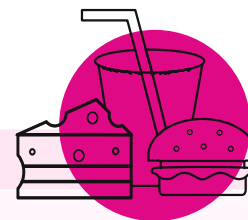
Mi so wšitko lubi, štož na džěle činu, potajkim te praktiske w zawodže. Stej tež jedyn, dwě wěcy, kiž tak rady nječinju, ale to přewidžu. Druhdy so mi džětowe časy na kóncu tydženja tak nje-lubja, na přikład sobotu hač do 22:00 hodž., to njemóžu wjac swjěčić hić, dokelž dyrbbju na druhi dzeń zaso zahe stawać. We tydženju pak su džětowe časy cyle ok, dokelž móžu dołho spać.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z kucharjom stać?

Dyrbiš na kóždy pad spuščomny być a njesměš žadyn problem z tym měć, hdyž je stres a je wjele hosći tu. Dyrbiš wudžeržec móc dołho stać. Dyrbiš so na to zwučić, zo priwatne žiwjenje kusk do pozadka stajiš, dokelž nimaš wjac telko časa, kaž za čas šule. Respektiwne njesměš žadyn problem z tym měć, zo maš jenož na wěstych dnjach a k wěstym časam čas za přećelow. Po mojim měnenju tež nješkodži so w swobodnym času ze swojim powołanjom rozestajeć, zo by přeco dale a wjac k tomu wuknył.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Te powołanje budže přeco dawać, dokelž chcedža ludžo přeco jěsć. Tak wjele tute powołanje tež wjac njewuknu. Myslu sebi, zo budže mjenje hosćencow, za to pak budže kwalita kuchnje w hosćencach jara wysoka. Tučasnje je wjele mužow w tutym powołanju. W powołanskej šuli mamy jenož jednu holcu.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w gastronomiji
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- organizatoriske kmanosće a kmanosć, w teamje džětać (koordinacija džětowych wotběhow w kuchni) - kreatiwita (přihotowanie a garněrowanje jědžow) - swědomitosć a wědomje zamołwitosće (dodžerženje hygieniskich předpisow) - wušiknosć a dobra čělna konstitucija (rozkuskowanie mjasa, při džěle stać) - dobre wukony w matematice a chemiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske abo srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- wukonjenje wšitkich džětow, kiž su za přihot jědžow trěbne - nakupowanie zežiwidłow a trěbnych přidawkow a fachowe předžětanje resp. składowanje tutych - organizowanie džětowych wotběhow w kuchni - w małych kuchnjach zamołwitosć za wšitke jědže, we wulkich kuchnjach zwjetša zamołwitosć za jedyn wěsty džěl jědže (solotej, mjaso) - spřihotowanie solotwje, warjenje pojědže - garněrowanje pojědže na talerju - kalkulowanie płacizny za pojědže a poradžowanie hosći
Hdže so džěta?	- w kuchnjach, w składach a w chłódžernjach, w rumnosćach hosćenca, w běrowje - w hosćencach, hotelach, kantinach, chorownjach, w hladanskich domach, pola cateringowych firmow
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 620€ – 775€ - 2. lěto: 675€ – 880€ - 3. lěto: 775€ – 1000€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: kuchinski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – žiwidłowa technika z wšelakimi čěžiščemi - překupske dalekubłanje: gastronom, zawodny hospodar z wšelakimi čěžiščemi - druhe dalekubłanje: dietowy kuchar; wukubłar - studijny předmjet: žiwidłowa technika; zežiwjenske wědomosće, ekotrofologija; management hotelow

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

Powołanskošulski centrum „Konrad Zuse“ we Wojerjecach → www.bsz-konrad-zuse.de

PIWARC A ŠŁODAR

**Justin
Ritscher**

wukubłanje:
wotzamknył
w juliju 2016

Čehodla sy so za powołanje piwarca a šłodarja rozsudził?

Kóždy pije rady piwo. Potom sym w telewiziji dokumentaciju wo tym widzał a sym so za praktikum powabił, mjez 9. a 10. lětnikom (lěčne prózdny), zo bych widzał hač te powołanje něšto za mnje je. To je so mi lubiło a tak sym so za wukubłanje rozsudził. K tomu přindže, zo je powołanje jara mnohostronske, dokelž je telko družinow piwa.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Ja sym zbožo měł, zo je jedna powołanska šula w Drježdžanach, hewak bych do Berlina dyrbał. W Němskej je jenož mało powołanskich šulow za piwarcow a šłodarjow.

Hdže daš so wukubłać?

Pola „Radeberger Exportbierbrauerei“ w Radebergu. Wot toho běch 3 tydženje w Heidenau w šłodarni, zo bych tu druhu powołansku skupinu zeznał. Wjele piwarnjow nima swójsku šłodarnju.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Tři tydženje šule w bloku, wob lěto su to 4 bloki. Mjez tym 8–9 tydženjow we wukubłanskim zawodže.

Što su twoje nadawki?

Dohladowanje produkcijskich procesow, dokelž so wjele přez kompjuter awtomatise wodži. Rjedženje je A a O, dokelž maja so hygieniske předpisy dodžerjeć a njesmědža žane bakterije do piwa přinć. Při pjelnjenju dohladuju jednotliwe mašiny a reparuju móžne škody. Za to trjebam šěroku wědu, dokelž je telko wšelakich programow, z kotrymiž so produkcijske připrawy wjedú. Mjez druhim kładu etikety do mašiny, wuběram defektne kašćiki a bleški (Leergut).

Kak wupada wšědny džětowy džeň w tutym powołanju?

To je wotwisne wot wotrjada a džětoweho wobtuka. Na přikład w droždženskej pincy. Najprjedy přewjedže so změna. Potom pruwuju temperaturu a čišć w droždženskich tankach a zapisam je do diagrama, zo bych widzał, kak daleko młode piwo je. Hdyž je tajki tank poťny, kontroluju po dwěmaj, třoch dnjach hódnoty kislíka, temperatury a mnóstwo diacetyla. Hdyž je młode piwo hotowe, da so dale do składowanskeje pincy. Hdyž su droždženske tanki prózdne maja so wurjedzić, kaž tež špundowanje a roty, přez kotrež piwo běži.

Što so ći na powołanju lubi, što skerje nic?

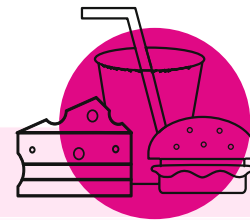
Mam přeco z piwom činić. To je tež te negatiwne, dokelž dyrbiš nawuknyć so wróćo džeržec, zo njeby wotwisny był. Rjenje je tež, zo je powołanje tak mnohostronske. Kóždy měsac dóstanješ twój deputat, tež hižo jako wučomnik, ale dyrbiš wězo hižo 16 być. Rjedženje dže ći druhdy na čuwy, ale činiš to tola, dokelž ma piwo tež tebi šłodžec. Njesy skoro ženje sam ale přeco hromadže z kolegami.

Kotre wuměňjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z piwarcom a šłodarjom stać?

Trjebaš techniske zrozumjenje. Tež rjemjeslniske kmanosće su prašane. Njesměš žane specielne alergije měć, kaž na přikład přećiwu šłodej abo rjedženskim srědkam. Dyrbiš dobry w matematice a w přirodnych předmjetach być, dokelž maš wjele z fyziku a chemiju činić. Strach před wysokosću njesměš měć, dokelž dyrbiš druhdy na tankach rjedzić abo něšto reparować. Zdžěla je jara wóťre dla tych mašinow, potom so tež druhdy raz rjeji. To dyrbiš znjesć móc.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na žony w tutym powołanju?

Powołanje njebudže ženje wotemrěć, dokelž budže so piwo přeco pić. Za žony móže w přichodže lóšo być, dokelž so přeco wjac nadawkow wot mašinow spjelnja. Na wukubłanske lěto stej někak 1–2 holcy zastupjenej.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industrij a wikowanju a w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
měštnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- wobkedźbowanska dokładnosć a skedźbnosć - rjemjeslniski šik a techniske zrozumjenje - swědomitosć a wědomje zamołwitosće - dobre wukony w matematice, chemiji a biologiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - w industrij přewažnje wysoškošulska zraťosć - w rjemjeslniskich zawodach wysoškošulska zraťosć abo srjedźne zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- zhotowjenje sľoda (<i>Malz</i>) a potom warjenje piwa - piwo filtrować a do blešow, sudow abo tyzkow (<i>Dosen</i>) pjelnić - nimo wšelakich družinow piwa zhotowjeja so z piwom měšane a bjezalkoholiske napoje - postužowanie a dohladowanje mašinow, kaž tež rjedženje a hladanje tutych - we wobľuku gastronomije: poradžowanie kupcow wo produktach a točenskich připrawach - instalowanie a přepodaće točenskich připrawow
Hdže so džěła?	- w piwarnjach a sľodarnjach - w běrowje, w halach, w pincach a druhich rumnosćach, hdžež so wšelake džěłowe kroki přewjedu
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto 782€ – 902€ - 2. lěto 879€ – 1059€ - 3. lěto 962€ – 1235€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: piwarcowy a sľodarski mišter; piwarcowy mišter w zawodach; industrijowy mišter – brěčka a napoje; ... - dalše dalekubłanje: piwowarny a napojowy technologa; wukubłar - technikarske dalekubłanje: technikar – žiwidłowa technika z wšelakimi čezišćemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: piwowarna- a napojowa technologija; žiwidłowa technologija; zežiwjenske wědomosće, ekotrofologija; ...

powołanska šula:

powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksu:

powołanskošulski centrum za agrarne wědomosće a zežiwjenje w Drježdžanach

→ www.bsz-ae-dd.de/kontakte/hauptsitz-canalettostrasse.html

Diana Zahradnikwukubtanje:
zakónčila
w awgusće
2017dale-
kubtanje:
tučasne na
pjeckarsku
mišterku

foto: Rafaela Zahradnikowa

Čehodla sy so za powołanje konditorki resp. pjeckarki rozsudžiła?

Mamy doma pjeckarnju a tak njeběše za mnje ženje žana druha opcija a bě mój són, zo stanu so pozdžišo z konditorku. Konditorka tohodla, dokelž je džěto hišće kusk hi-naše a koncentruje so bóle na filigrane džěta. Mój zaměr je, zo móžu z mojimi kreacijemi nimo standardizowaneho sortimenta tež specielne přeća kupcow spjelnić. Tradicionelne pjeckarstwo pak chcu zdžeržeć a jako mišterka pozdžišo pjeckarnju mojeju staršuju přewzać.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Běch na powołanskošulskim centrje w Drježdžanach. Mišterske dalekubtanje absolwuju tež w Drježdžanach na akademiji za němske pjeckarske rjemjesto.

Hdže sy so wukublać dała?

Pola pjeckarja w Drježdžanach. Kontakt nawjazach přez zjednoćenstwo za Budyskich pjeckarjow.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

W 1. a 2. wukubłanskim lěće mějach dwójce wob tydžěń šulu a tři dny běch na džěle. W 3. lěće mějach jenož hišće jedyn džen šulu a zbytnje běch na džěle. Hdys a hdys džětach tež na sobotach. Moje zbožo bě, zo poskićeše mój zawod bydlenje a tak mějach tam moju stwičku. Běchmy tam 4 wučomnicy.

Što su twoje nadawki?

Zawod běše džěleny do pjeckarnje a konditornje a tohodla koncentrowachu so moje nadawki jenož na konditorstwo. Tak nawuknych, kak zhotowiš swjedženske torty, praliny, petit fours, modelěrowanje figurow a dekoracije z marcipana a šokolody a hišće wjele druhich stódkosćow. Wězo mamy tež hygieniske předpisy a tak słuša tež rjedženje k nadawkam.

Kak wupada twój wšědny džětowy džen?

Džětowy džen započinaše so rano 03:30 hodž. a kónc tydženja w nocy 01:00 hodž. Najprjedy přihotowachmy, zhotowjachmy a rozdžělichmy produkty na filiale. Po tym wěnowachmy so

dnjowym nadawkam. Póndželu a štwórtk zhotowichmy přewažnje kremowe a smje-tanowe torty, kotrež wutoru a pjatk doz-hotowichmy, srjedu stejachu najhusćišo praliny na planje a sobotu běchu potom wosebje kwasne a druhe swjedženske torty na rjedže. Wšědne po džěle měje-še so potom wězo wšitko wurjedzić.

Što so čí na powołanju lubi, što skerje nic?

Na kóždy pad lubi so mi ta mnohostronkosć toho džěta. Maš tu móžnosć wšitko zhotowić, wšojedne hač su to tak mjenowane 3D-torty, kaž torta w formje traktora atd., abo wobrazy ze šoko-lody. Móžu z wšěmi móžnymi słodami a sezonalnymi produktami džětać a eksperimentować a cyle jednorje kreatiwnje džětać a so sama zwoprawdžić. Te zahe stawanje je wěc zwučenosće, po ně-kak 3 měsacach sym swój rytmus namakała.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z pjeckarku resp. konditorku stać?

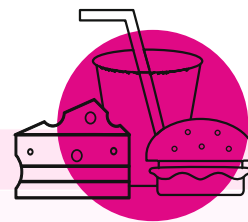
Trjebaš wosebje lóšt k ručnemu džětu. Kreatiwna hlóžka je prašana za zwoprawdženje specielnych přećow. Na kóždy pad dyrbiš w teamje džětać móc.

Kak posudžuješ přichod twjeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow?

Definićiwne pobrachuja džětowe mocy na polu pjeckarstwa a konditorstwa abo jako předawarjo. Dla toho je za nas wažne, bóle za powołanje wabić a šulerjam a zajimowanym pokazać, kak mnohostronske džěto je. Myslu sebi, zo je tróšku wjac hólcow w powołanju zastupjenych, ale to je zdobom atraktiwnje džěto za holcy! Mam tón začišć, zo sebi ludžo rjemjesto a regionalne pro-dukty zaso bóle waža a přez to so nadžijam, zo budže tež pje-karstwo dale wobstać.

Kak wotběži twoje dalekubtanje na mišterku?

Maš tu móžnosć poćno- abo džělnočasoweho dalekubtanja. Ja sym so za přěnu wariantu rozsudžiła, kotraž traje poť lěta (wot januara do junija). Wot 07:30–16:00 hodž. mam šulu, tam mam teoriju kaž tež praktiske wukubtanje. Kóšty za dalekubtanje móže zawod přewzać a jeli to njećini, potom su wšelake spěcho-wanske srědky, na př. wot Sakskeje banki za natwar (SAB – postu-powanski BAföG). Po wuspěšnym zakónčenju mišterskeho da-lekubtanja dóstanješ wot kraja Sakskeje 1000€ premiju. Fokus dalekubtanja leži na wjedženju zawoda, t.r. kak wjedžeš knihi, kak wukubtaš, kak jako šefina wustupuješ, kak kalkuluješ atd. Wotzamknjenje zmóžni čí, so zesamostatnić a wučomnikow wu-kublać.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industrij a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- wušiknosć a zmysł za estetiku (dekorowanje pječwow) - wědomje zamołwitosće (dodžerženje předpisow při wobchadze ze žiwidłami) - dobra čělna konstitucija (při nošenju čěžkich blachow) - dobre wukony w matematice a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- měšenje wšelakich družinow čěsta a z toho pječenje chléba, caitow, tortow, pječwow za swjedženje atd. - waženje wobstatkow na př. mloko, muka, jeja, droždže, cokor a korjeniny po receptce - dohladowanje čěsto tworjaceho procesa - zdžěla napinace ručne džěto - kreatiwita je prašana, při dekorowanju a při wumyslenju nowych receptow - zdžěla džěto při wysokich temperaturach (horcota wokoło pjecy)
Hdže so džěta?	- w pjekarni (w mjeńšich zawodach abo we wulkich halach) - w předawanskich rumnosćach - pola rjemjeslniskich pjekarnjow - pola industrielných wulkopjekarnjow - w specielných pjekarnjach, na př. dietowe pjekarnje - w gastronomiji a w cateringu
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 565€ (w rjemjesle), 788€ – 828€ (w industrij) - 2. lěto: 670€ (w rjemjesle), 870€ – 976€ (w industrij) - 3. lěto: 800€ (w rjemjesle), 993€ – 1103€ (w industrij)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: pjekarski mišter; konditorski mišter; industrijowy mišter – žiwidła; ... - studijny předmjet: žiwidłowa technologija; zežiwjenska wědomosć, ekotrofologija (<i>Ökotrophologie</i>) - technikarske dalekubłanje: technikar – žiwidłowa technika z wšelakimi čěžiščemi - překupske dalekubłanje: předawanski nawoda w žiwidłowym rjemjesle; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin (z wotnožku w Rakecach)

→ cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjela → www.bszgoerlitz.de

Powołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje w Drježdžanach → www.bsz-ae-dd.de

Čehodla sy so za powołanje řeznika rozsudźit?

Sym šulerski praktikum činiť pola Wałdźic řeznistwa a to je so mi lubiť, tak zo rozsudźich so za prózdninske džěťo tam. A potom sym započat z řeznikami sobu chodźić na řezanje a to je so mi jara lubiť. Snano přińdže tuta zahoritosc tež wot toho, zo je mój džěd chcyť so z řeznikom stać, ale to jemu njebě móžno.

Kotru powołansku šulu sy wopytať?

W Budyšinje na šulu za zežiwjenje a domjacnosć.

Hdže sy so wukubłać dať?

W plahowarni rancow w Njebjelčicach, hdžež je tež řeznistwo.

Kak je so čas w šuli a čas w zawodže rozdźělit?

Sym wob tydžen 3 dny džětať a 2 dnjej běch w šuli.

Što su twoje nadawki?

Započinaš z pomhanjom při řezanju, to řeka swinje doprědka čěrić, swinje wotmyć, graty kaž nože dodawać a potom započinaš swinje sobu rozdźětać. Potom nawuknješ kołbasy wotwjazać a wotpójšeć, džětaš mjez druhim při rozwjercaku (*Fleischwolf*). Při tym nawuknješ, kak to wšo funguje, kotre mjaso bjerješ za čo, kotre za warjenje, kotre za pječenje atd. Mjenje abo bóle nawuknješ tež wjele, štož kuchar wuknje. Potom nawuknješ, kak so kołbasa džěta, kotre so warja, kotre so kurja, kotre družiny kurjenja su atd. A wšitko porjadnje wurjedźić je jara wažne. A wězo wuknješ, kak so skót zarěza a rozdźěta resp. předžěta.

Kak wupada wšědny džěłowy džěń w tutym powołanju?

Póndželu a štwórtk so řěza. Přińdla so kołbasa čini. Wutoru so mjaso rozdźěta a přińdla so dale kołbasa čini. A srjedu te sam-sne. Rano so husto sykane mjaso džěta a kołbaski (*Knacker*). Srjedu je předawarnja w Njebjelčicach wotewrjena, to řeka za nas předawarnju přiřotować, mjaso a kołbasu zarumować, rula-dy krać, řezki klepać atd. Štwórtk so zaso řěza, potom džětamy mjez druhim salami. Pjatk so potom wšo řjedźi. Kisty a mjaso, kotrež w chłódzerni wisa, so wurumuja a potom so porjadnje řjedźi, z mydłom a chemiskimi srědkami, tak zo je na kóncu wšitko hygienisce čiste.

Što so čí na powołanju lubi, što skerje nic?

Te řezanje, rozebranje a předžětanje mjaso so mi lubi. Te řjedze-nje so mi tak njelubi, ale to dyrbi em być. Derje je tež, zo njedyrbju w změnach džětać, ale mam krute džěłowe časy, tak zo móžu popołdnu tež doma hišće něšto nadžětać.

Fabian Kocor
wukubłanje:
zakónčit 2017

RĚZNIK

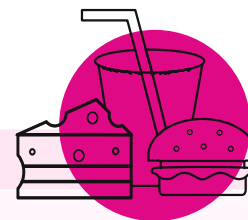
foto: Fabian Kocor

Kotre wuměńjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z řeznikom stać?

Kruty dyrbiš być, krej dyrbiš widjeć móc a tež porjadnje přimać dyrbiš móc, dokelž dyrbiš husto něšto čězke nosyć kaž na přiřklad howjadowe běrtlki (~ 120 kg). Wězo dyrbiš tež rady mjaso jěsć, dokelž dyrbiš wšitko, štož nadžětaš, tež woptać. Prawy stóđ nje-da so husto po wěstych mnóstwach ale z wóčkom (*Augenmaß*). Wažne je tež, zo móžeš kritiku znjesć, dokelž je druhdy hruby wobchadny ton. Wjeselo na řjemjesle je wažne, dokelž sy cyły džěń na nohomaj. Matematiske znajomosće njejsu na škodu, dokelž dyrbiš mjez druhim wahu wotwažić/trochować móc.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Přez to, zo je to čěłne čězke džěťo, přewahuje podžěl mužow w tutym powołanju. Žonow maš maľo w řeznistwje. Po mojim zdaću bě to hižo přeco muske powołanje a myslu sej, zo to tež tak wostanje. Jěsć chce kóždy, přez to budže tež řeznistwo dale wobstać, a kóždy řeznistwo wjeseli so přez dorost. Ja žanoho řeznika njeznaju, kotryž by jednoho młodostneho, kotryž so za wukubłanje požada wotpokazať. Nimo toho pak dyrbiš so za tute powołanje horić. Wulke fenki z tym zasťužić njemóžeš. Dla toho radžu k tomu, praktikum činić a sej to wobhladać.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industrij a w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjena:	- swědomitosć (we wobchadze z mjasom a kołbasu, kotrejž so spěšnje skazytej) - rjemjeslniski šik (rozkuskowanie mjaso z wótrymi nožemi) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (při rozkraću mjaso) - wědomje zamołwitosće (dodžerženje hygieniskich předpisow) - dobre wukony w matematice a w biologiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- zarězanie zwěrjatow a přihotowanie za dalše předžětanje - posudžowanje kwalit mjaso - rozkuskowanie mjaso, přihotowanie za předań, předžětanje mjaso na mjasowe a kołbasowe twory - warjenje abo kurjenje mjaso po wěstych receptach - zhotowjenje hotowych jědžow a konserwow - přihotuja pječenje, rězki, sykanje mjaso, solotwje, kołbasu a dalše za předań - poradžuja kupcow - přihotuja zymne a ćopće jědže jako přikus abo za hosćiny
Hdže so džěta?	- w rumnosćach za kurjenje mjaso a kołbaso, w rumnosćach za rozkuskowanie mjaso, w chłódženskich a składowanskich rumnosćach - w řězniskich zawodach a w mjasowej a kołbasowej industrij - w drobných wikowaniščach a we wulkowikowaniščach za mjaso - w zawodach, kotrejž řězaja a mjaso rozkuskuja
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 500€–765€ (w rjemjesle), 713€ (w industrij) - 2. lěto: 600€–885€ (w rjemjesle), 801€ (w industrij) - 3. lěto: 750€–1085€ (w rjemjesle), 852€ (w industrij)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: řězniski mišter; industrijowy mišter – žiwidła - studijny předmjet: žiwidłowa technologija, zežiwjenska wědomosć, ekotrofologija; ... - překupske dalekubłanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda; předawanski nawoda w žiwidłowym rjemjesle - technikarske dalekubłanje: technikar - žiwidłowa technika z wšelakimi čěžiščemi

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdžany → www.bsz-ae-dd.de

Powołanskošulski centrum Delitzsch „Dr. Herrmann Schulze-Delitzsch“ → www.bsz-dz.de

Beno Šotlawukubłanje:
skónčił 2013dalekubłanje:
technikar za
ratarstwo
(staatl. geprüfter
Techniker für
Landbau)
2014-2016**Čehodla sy so za tute powołanje rozsudzić?**

Dokelž je ratarstwo najwažniše powołanje swěta. Hižo jako džěčo wabješe mje ta technika. Sym z ratarstwom wotrostł a tak za mnje ničo drugeho dawato njeje. Dokelž pak nochcych ze skotom džětać rozsudžich so přečiwo wukubłanju ratarja ale za wukubłanje na fachowca za agrarny serwis. Wo tutym powołanju zhonich hakle jako wopytachmy w 9tym lětniku BIZ a wupjelnichmy wotpowědny test.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

BSZ we Wurzenje.

Hdže sy so wukublać dał?

Pola Agro-Service Großenhain GmbH. To bě tehdy jedyn z mało zawodow w Sakskej, kotryž je tute wukubłanje poskićił.

Kak je so čas w šuli a čas w zawodže rozdželił?

To běše přeco rozdželne, ale zwjetša běchu to někak 5 tydženow džěta a potom 2 tydženjej šule. Přidatnje mějach 3 króć wob lěto tydženski kurs (*Lehrgang*), na přikład za rostlino-škit abo wobdžětanje pódy. W Großenhainje mějach swójske bydlenje a we Wurzenje běch potom w pensiji, dokelž šula žadyn internat nima.

Što su twoje nadawki?

Poskićeja so wšelake poslužby za ratarjow. K tomu słuša poradźowanje, nastupajo plahowanja a škita rostlinow a kumštnych hnojwow. Dalše nadawki su poslužowanje a hladanje ratarских mašinow a gratow. Samo na sebi su nadawki wotwisne wot počasa a wot wjedra. Wosebje w zymje wěnuješ so zamkarskim nadawkam, kaž na přikład wuměna wolija a džělow, kotrež so spěšnje wotrjebaja. W nalěću přewzach tež wikowanske nadawki, kaž składowanje a wudawanje žita a kumštnych hnojwow.

Kak wupada wšědny džětowy džen w tutym powołanju?

Rano sedmich so džen započina a potom dorěčimy sej nadawki, kotrež smy wot ratarjow dóstali. Potom přihotuja so mašiny a graty. Pola nas bě to tak, zo měješe kóždy sobudžětačer wobtúk za kotryž bě zamołwity a wotpowědujo tomu wobdžětachmy naše nadawki zwjetša samostatnje. Dalši wotběh dorěčachmy sebi z ratarjom wosobinsce. Po wotdžětanju nadawka dokumentuješ přeběh toho a wotedaš jón pola šefa.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Mi lubi so džěto pod hołym njebjom a wodženje wulkich ratarских mašinow, kaž tež wobchad z ratarjemi a zamołwity wobchad z přírodu. Přez to, zo je džěto wotwisne wot wjedra a počasa je wone jara wotměnjace. Běrowowe džěta so mi tak njelubja, to sym radšo wonka po puću. Ale tež tute činja powołanje tak mnohostronske.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z fachowcom za agrarny serwis stać?

Trjebaš wědomje zamołwitosće a dyrbiš swědomiče z přírodu wobchadžeć. Znajomosće w fyzice, chemiji a w matematice. Wutrajnosć při dlěšich džětowych nadawkach. Techniske kmanosće nješkodža. Tež čělnje dyrbiš fit być, dokelž dyrbiš při reparaturach wjele čěžkich wěcow zběhać a tež raz pod ratarsku mašinu zalězc.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Holcy su na kóždy pad zastupjene, tež hdyž njejsu to přewjele. Ratarstwo samo na sebi ma na kóždy pad přichod, dokelž budu žiwidła přeco trěbne.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w ratarstwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- wědomje zamołwitosće (we wobchadze ze skotom) - dobra konstitucija čěła (čežke džěle mašinow wuměnić) - techniske zrozumjenje (hladanje a reparatura ratarskich mašinow) - dobre wukony w biologiji, w matematice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- ratarske poslužby w techniskim wobłuku rostlinoweje produkcije - wobdžětanje pódy, wusywanje symjenjow za žito, kukuricu atd. a žnjeće tutych - hnojenje pódy z chemiskim abo biologiskim hnojwom - wodženje a hladanje ratarskich mašinow, kaž na př. syčomłóćawow - po žnjach maja so rostlinske produkty składować a konserwować - poradźowanje kupcow a zwičnjenje ratarskich poslužbow
Hdže so džěła?	- na polu, na łuce, w składze, w džěłarnjach zawoda - w ratarskich zawodach - pola zawodow, kotrež poskičeja agrarne poslužby
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 520€ – 700€ - 2. lěto: 570€ – 770€ - 3. lěto: 615€ – 830€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: mišter za agrarny serwis; ratarski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – agrarna technika; technikar – wobswět/krajina; - dalše dalekubłanje: hospodar – ratarstwo; fachowy agrarny hospodar z wšelakimi čěžiščemi; wukubłar - studijny předmjet: agrarne wědomosće; agrarny management; krajínowa ekologija, přirodoškit - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – agrarny zawod

powołanska šula:

powołanskošulski centrum Wurzen → schuldatenbank.sachsen.de/index.php?id=421&k_eid=1687

FLORISTKA

**Diana
Mejnowa**wukubtanje:
zakónčiła 2005**Čehodla sy so za powoňanje floristki
rozsudžiła?**

Sym hižo jako džěčo z wowku rady w zahrodce džětała abo sym na łuce sedžała, kwětki šćipała a je susodam dariła. Tak rozsudžich so za praktikum w zahrodnistwje a pola floristki. Tam pytnych, zo leži mi te kreatiwny džěto floristki lěpje. A tak bě za mnje jasne, zo chcu tež w mojim powoňanju kreatiwnje z kwětkami džětać.

Kotru powoňansku šulu sy wopytała?

W Drježdžanach. To je šula za zahodnikow a za floristow. Tam poskića so wšelake wobłuki zahrodnistwa.

foto: Marija-Tereza Krawžic

Hdže sy so wukubtać dała?

Pola jedneje floristki w Drježdžanach. Za čas mojeho wukubtanja njeběchu we łuzicy žane swobodne wukubłanske městna a šula bě tež w Drježdžanach, tak rozsudžich so tež tam wuknyć.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

To bě do blokow rozdžělene. W 4-tydženskich wotstawkach mējachmy přeco jedyn tydžěń šulu. Wobjednawachmy přeco jedyn wuknjenski wobłuk z normalnymi předmjetami kaž němčinu a sport ale tež z praktiskimi nadawkami kaž na přikład wjazanje jednoho kwěćela we wěstym stilu. Za tute trjebachmy tróšku wjace zwisowaceho časa a tohodla mējachmy přeco jedyn cył tydžěń šulu.

Što su twoje nadawki?

Wězo dyrbiš najprjedy raz nawuknyć, kak te rostliny rěkaja a do kotrych rostlinskih swójbow słušeja. Potom nawuknješ wšelake stile za wjazanje kwětkow. Tež wobličenje a kalkulowanje kwětkow, horncow a tak dale słuša k tomu. Wažne je tež fachowe poradžowanje kupcow, wosebje tež při hladanju a hnojenju kwětkow. W kwětkarni dyrbiš kwětki přitřihac, jim wodu kidać, wazy čiste dzeržeć, překčěte kwětki přehladać a wusortěrować. Potom nawuknješ tež, kak kasu wotličiš a skazanki wobdžětaš. Tež rjedženje wobchoda słuša k tomu, zo je wšo porjadne a čiste, hdyž kupcy přińdu.

**Kak wupada wšědny džětowy džen
w tutym powoňanju?**

Rano přińdu a wočinju wobchod, potom přehladam wazy, hač su kwětki hišće w porjadku. Potom so kasa zaliči a potom přińdu hižo přeni kupcy a wotewzaja swoje skazanki resp. skazaja kwětki. Přez džen so tež kwětki w hornach přehladaja, hač dyrbja so kidać, hnojić a hač su strowe. Potom zhotowju dekoracije a pisam poskitki za skazanki a požčonki. Wječor potom wšitko zaso zrumuju a wurjedzu, hladam kotre kwětki dyrbja so nowe skazać, tak zo je wšitko za nowy džen spřihotowane.

Što so ći na powoňanju lubi, što skerje nic?

Mi so mnohostronskosć lubi. Kóždy kupc, kiž přińdže a trjeba kwětki, přińdže z hinašeje přičiny. Tak móžu z cyle wšelakimi kwětkami přeco zaso něšto noweho stworić. Ja te powoňanje jara rady wukonjam, dla toho móžu so tež z niskej zastužbu aranžować.

**Kotre wuměňjenja měli zajimcy sobu přinjesć,
chcedža-li so z floristom stać?**

Na kóždy pad zajim a lubosć za kwětki a za kreatiwny džěto. Dyrbiš z wjele wšelakimi ludźimi wob džen wobchadžeć móć, hač su to kupcy abo dodawarjo kwětkow. Ličenje a kalkulowanje wosebje we hłowje je wulki a wažny tema. Tež zwólniwosć k dalekubtanju je wažna, dokelž su přeco zaso nowe trendy, štož nastupa barby atd.

**Kak posudžuješ přichod twojeho powoňanja,
hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powoňanju?**

Mužow w powoňanju mamy ale jenož jara mało a postup toho podžěla tež njeje wotwidžeć. Florisća maja wulku konkurencu přez onlineshopy a tunje poskitki. Tež džětowe časy su poměrnje njeatraktiwny, dokelž dyrbiš husto tež na sobotach džětać. Tohodla sebi myslu, zo budže w přichodže jenož mało floristiskich wobchodow wobstać.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje we wikowanju
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (zhotowjenje kwěćelow) - kreatiwnosć a zmysł za rjanosć a estetiku (zhotowjenje dekoracije z kwětkow) - kmanosć, sej něšto rumnostnje předstajić - orientacija na kupcu, přecelne wustupowanie, pomocliwosć - překupske zmyslenje (při skazanju tworow) - dobre wukony w matematice, w biologiji a we wuměłskim kubłanju
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske abo srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- wjazanje kwěćelow za wšelake swjedženje abo přiležnosće po přecach kupcow abo swójskich předstawach - zhotowjenje wěncow a pychi na row - dekorowanie wukładnych woknow a wobchoda - poradźowanie kupcow při wuběranju čerstwych řezanych kwětkow a kwětkow w horncach - planowanie potreby tworow, wobstaranje poskitkow a wobličenje plaćizny - zwičnjenje svojich tworow we wobchodze a/abo w interneće resp. kooperacija z wulkowikowanišćemi a onlineshopami
Hdže so džěła?	- w předawanskich rumnosćach, w składowanišćach, w běrowje, pola kupca doma, zdžěla tež pod hołym njebjom - we wobchodach za kwětki - w zahrodnistwach
Kak wysoka je zasluzba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 375€ – 609€ - 2. lěto: 415€ – 650€ - 3. lěto: 475€ – 712€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: floristiski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – zahrodnistwo - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – wikowanie - studijny předmjet: biologija; zahrodnistwo, krajnotwar

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwnjenje Drježdžany → www.bsz-ae-dd.de

Powołanskošulski centrum Wurzen → www.bsz-wurzen.de/index.php/de

Powołanskošulski centrum za zežiwnjenje, hóstne přemysło, strowotu w Kamjenicy → cms.sachsen.schule/bszcegg/unser-bsz

**Krystof
Pjetaš**

wukubłanje:
zakónčit 2017

RATAR

foto: Anton Pjetaš

Čehodla sy so za powołanje ratarja rozsudžit?

Dokelž džětaštaj moja wowka a mój džěd hižo w ratarstwje. Džěto wonka je mje přeco hižo bóle wabiło, hač w běrowje sedžeć. Ja rady z techniku wobchadžam, to so mi lubi. W šulskim času mějachmy dwaj praktikumaj a wobaj razaj rozsudžich so za ratarski zawod. Tam pytnych, zo mi te džěto leži.

Kotru powołansku šulu sy wopytał?

W Drježdžanach. Na BSZ za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje.

Hdže sy so wukubłat?

Hłownje w Chrósćicach w ratarskim zawodze Jana Wjesele. W zymskim času běch w hródzi w Krěpjecach, dokelž we hłownym zawodze žadyn skót njemějachu.

Kak je so čas w šuli a čas w zawodze rozdžělit?

Běch 6 njedželow w zawodze a potom 2–3 njedžele w šuli. Dwaj razaj wob lěto mějachmy tydženski kurs, tam wuknjechmy na přikład, kak so ze syčomłóćawu wobchadza.

Što su twoje nadawki?

Rolu džětać, na polu kamjenje zběrać, syć, hnojić a žnjeć. Traktor hladać. W zymje na kromach polow štomy wurězować. Nimo toho sym w zymje w hródzi był. Tam běchu nadawki kruwy dejić, hnój kidać, so wo ćelata starać, skót picować a hródz rjedzić, wšako płaća tam tež wěšte hygieniske předpisy.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Džěto je wotwisne wot wjedra a počasa. Wot měrcy do nowembra so hłownje na polu džěta. Rano sedmich přijědu na džěto, tam so z kolegami wuměnimy a šef rozdžěli džěto. Potom startujemy do našeje gradownje, hdžež naše mašiny steja. Přeprowujemy naše traktory na móžne škody, natankujemy je a wotjědžemy na polo. Tam spjelnimy nadawk šefa ze, za nadawk wotpowědnym, gratom.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Mi so lubi, zo móžu wonka džětać a z techniku wobchadžeć. Za čas žnjow je džěto jara napinace, dokelž džětamy zdžěla wot rana hač do nocy a to kóždy dzeń, tež kónc tydženja. Tute 4 tydženje na lěto su wobćežne ale dawaja tež wjeselo. W hródzi džětaše so w změnach (*Schichten*), to njebě tak moje ale słušeše k wukubłanju.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z ratarjom stać?

Zo rady wonka džětaš, tež hdyž njeje wjedro te najlěpše. Njesměš problem měć z džětowymi časami, dokelž so džěto tež kónc tydženja wotměje. Zdžěla je čěžke ćelne džěto a njesměš so toho bojeć. W najlěpšim padže maš hižo do wukubłanja jězbnu dowolnosć za traktor. Wažne je tež, zo móžeš derje ze skotom wobchadžeć a so jeho njebojiš.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Ja bych prajił, podžěl žonow je snadnje stupał, myslu pak sej, zo wostanje to dale přewažnje muske powołanje. Kritisce widžu, zo so přeco wjac džětow wot awtomatizowanych mašinow přewozmje a z tym so džětowe městna wottwarja. Ratarstwo pak budže dale wobstać, dokelž chcedža ludžo přeco něšto na talerju měć.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w ratarstwje
powołanski typ:	- připóznate powołanske wukubłanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- wědomje zamołwitosće (wobchad ze skotom) - dobra čělna konstitucija (nošenje čěžkich měchow) - techniske kmanosće (reparatura ratarskich mašinow) - dobre wukony w biologiji, w chemiji a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- rostlinska produkcija a plahowanje skotu - předžětanje a zwičnjenje samo plahowanych produktow - wobdžětanje polow, wusywanje symjenja, hnojenje, hladanje rostlinow a žně - džěto z ratarskimi mašinami a nastrojemi, hladanje a reparowanje tutych - knihiwjednistwo a dokumentowanje wšitkich džětow
Hdže so džěła?	- w domjacym ratarskim zawodže abo w ratarskich wulkozawodach - přewažnje džěto pod hołym njebjom, w hródžach resp. chlěwach abo předań na wikach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 520€ – 700€ - 2. lěto: 570€ – 770€ - 3. lěto: 615€ – 830€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: ratarski mišter; agrarnoserwisowy mišter; skótnohospodarski mišter z wšelakimi čěžišćemi - dalše dalekubłanja: fachowy agrarny hospodar z wšelakimi čěžišćemi; hladar přirody a krajiny; panochtar; ... - technikarske dalekubłanje: technikar – agrarna technika; technikar – wobswět/krajina - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – agrarny zawod - studijny předmjet: agrarna biologija; konjerstwo; agrarne wědomosće; ...

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum Wurzen → www.bsz-wurzen.de/index.php/dePowołanskošulski centrum za agrarne hospodarstwo a zežiwjenje Drježdźany → www.bsz-ae-dd.dePowołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/~bsz-loebau/index.html

Syman Bržan

wukubtanje:
zakónčit 2015

dalekubtanje:
tučasnje
mišterske
dalekubtanje

foto: Marija-Tereza Krawžic

Čehodla sy so za powoťanje rybarja rozsudžit?

Sprěnja dokelž bě to mój hobby a zdruha dokelž móžu cyty čas wonka džětać. Hinaše pomjenowanje za rybarja je ratar pod wodu. To so mi lubi a džěto je tež jara wotměnjace, dokelž stara so rybar tež za to, zo je wokoło hata wšitko w porjadku. Přez šulerski praktikum buch w mojim rozsudže wobkrućeny.

Kotru powoťansku šulu sy wopytať?

To bě rybarska šula w Rakecach. W Němskej dawaja jenož 3 powoťanske šule za rybarjow.

Hdže sy wukubtać dať?

We Wysokej pola Kamjenca. Na tamniši zawod skedźbnichu mje wosobinske kontakty.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

To bě do blokow rozdžělene. Běch někak dwaj tydženjej w šuli a potom někak mjesac w zawodže. W šulskich prózdninach sy potom normalnje džětać. Zo by so móht na pruwowanju wobdžělić, dyrbiš so na wšelakich kursach wobdžělić kaž na přikład rězanje rybow.

Što su twoje nadawki?

Wězo ryby picować, to pak je najmjeńši podžěl. Hłowny nadawk pak su hladanske džěta we a wokoło hata. To rěka rohodź wotstronić, puće zrungać, džěto w lěsu, potajkim drjewo rumować (na př. po wulkim wichoru) a so wo to starać, zo puće njezarostu. Ryby wuťojić a je po wulkosci a družinje rjadować.

Wuťojenske jamy (Abfischgrube) čiste džěržeć, dokelž nahromadzi so tam w běhu lět blóto. Dalši wažny nadawk je wuporjedjenje tójenskich syćow. Zarězanje a předžětanje rybow je dalši nadawk. Wjele rybarstwow ma małe wobchody, hdžež swoje twory předawaja a tam maja so ryby transportować. Najwjace pak předawa so na wulke firmy. Dalši nadawk rybarja je škit hatow před njepřećelemy rybow (Fressfeinde).

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powoťanju?

Rano přińdžeš do zawoda a potom rozdžěla so nadawki za dzeń. Tute su wotwisne wot sezony. W zymje sy husto w lěsu. W nalěcu so zymske haty (te su hlubše) wuťoja a ryby rozdžěla so na haty, hdžež wotrostu. W lěcu so ryby picuja, a rohodź při haće ma so wotstronić. W nazymje so lěčne haty wuťoja a ryby so předawaja abo so na zymske haty rozdžěla.

Što so ći na powoťanju lubi, što skerje nic?

Je jenož maćo džětow, kotrež so mi njelubja, kaž na přikład reparatura a hladanje pućow. Hdyž so w lěće „hat sypnje“, to rěka, zo je přemaćo kislika w haće, móže so stanyć, zo ryby slaknu a potom dyrbiš je wuťojić. To je jara zrudne za rybarja. Ale rybarstwo je tak wotměnjace a mnohostronske, zo so wone mi cyle jednorje lubi. Najrjeńše džěto za mnje je wuťojenje hatow w nazymje, dokelž widžiš hakle tam płody twojeho džěta.

Kotre wuměńjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z rybarjom stać?

Najwažniši je zajim. Dyrbiš lóšt měć, wonka w přirodže džětać, wšojedne kajke je runje wjedro. Njesměš strach měć, so raz wozmazać, wšako sy wjele wonka, husto we a při haće abo w lěsu. Tež čězke džěto stuša k tomu. Trjebaš na kóždy pad wěstu lubosć k přirodže. Přecelne wustupowanje napřećo kupcam je tež wažne.

Kak posudžuješ přichod twojeho powoťanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powoťanju?

Holcy we wukubťanju su zastupjene a tež prašane, ale hłownje je wjac mužow zastupjenych. Wosebje při zwićnjenju rybow pak maja holcy husto lěpše myslićki. Powoťanje wuwije so přeco dale a hladajo do přichoda ma so tež po nowych pućach kroćić. Zakłady ryby tójjenja wostanu, ale nowe ideje su prašane.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w ratarstwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- swědomite a zamołwite džěto (při picowanju rybow a hladanju hatow) - kedžbnosć a dokładnosć (při wobkedžbowanju zadžerženja rybow) - wušiknosć a techniske zrozumjenje (za hladanje gratow a nastrojow) - dobre wukony w biologiji, w chemiji a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedžne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- plahowanje rybow w stódkich wodžiznach (na př. pstruhi, karpy a liny) - sadženje młodych rybkow k dalšemu plahowanju a zrawjenju do za to přihotowanych basenkow a hatow - kontrolowanje a dohladowanje kvality wody, zo by so přirodny žiwjenski rum dale hladał a zdžeržał - picowanje rybow a prócowanje wo to, zo wostanu strowe - připrawy a basenki maja so čiste džeržeć, hygieniske předpisy wobkedžbować - hladanje trěbnych gratow a nastrojow za łójenje rybow - předžětanje a přihotowanje rybow za předawanje
Hdže so džěta?	- pod hołym njebjom při hatach a rěkach - w zawodach, kiž ryby plahuja - w ratarskich a lěsniskich zawodach z hatnistwom
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 520€ – 700€ - 2. lěto: 570€ – 770€ - 3. lěto: 615€ – 830€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: rybarski mišter z wšelakimi čežišćemi - technikarske dalekubłanje: technikar – agrarna technika; technikar – žiwidłowa technika z wšelakimi čežišćemi - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – agrarny zawod - studijny předmjet: agrarne wědomosće; agrarny management; rybarstwo, akwakultura; ...

powołanska šula:

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin → z wotnožku w Rakecach
→ cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

KONJER – HLADANJE KONI A SERWIS

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w ratarstwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjena:	- lubosć k zwěrjatom - zamołwite a wobhladniwe džěto (wobchad z konjemi) - skručene čěto a wušiknosć (při trenowanju koni) - dokładne wobkedźbowanje a stajna skedźbnosć (konje wobkedźbować a zranjenja abo chorosće sčasom spóznać) - organizatoriske kmanosće (planowanje konjacych transportow) - orientacija na kupcu a přecelne wustupowanje - dobre wukony w biologiji a w matematice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- družinospecifiske hladanje a zastaranje koni - posudžowanje, zdžerženje a spěchowanje strowoty koni - picowanje a hladanje - konjenc čisty džeržec a so wo to starać, zo su konje prawidłownje na pastwje - konje gratować a sedlać - zamołwitosć za to, zo so zwěrjata dosć pohibuja - poradžowanje kupcow we wšěch prašenjach dokoławokoło hladanja konjow
Hdže so džěta?	- w konjencu, w jěchanskej hali, pod hołym njebjom (na jěchanskim polu a na pastwje) - na jěchanskich dworach - w jěchanskich šulach - pola jěchanskich towarstwow - w pensijach za konje
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 520€ – 700€ - 2. lěto: 570€ – 770€ - 3. lěto: 615€ – 830€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: konjerski mišter - hladanje koni a serwis - technikarske dalekubłanje: technikar – agrarna technika - překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – agrarne předewzaće - studijny předmjet: konjace hospodarstwo; agrarne wědomosće; skótna medicina; ...
dalše směry jako dualne wukubłanje:	konjer: - klasiske jěchanske wukubłanje - konjace wubědžowanje - plahowanje koni - specielne jěchanje

powołanska šula:

Powołanskošulski centrum za agrarne wědomosće a zežiwjenje Drježdžany → www.bsz-ae-dd.de

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a wikowanju, kaž tež w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (manikira a pedikira) - kreatiwita a zmysl za estetiku (při šminkowanju) - kmanosć dokładneho wobkedźbowanja - přecelne wustupowanie a serwis - orientacija na kupcu (poradźowanie wotpowědnje typej) - dobre wukony w biologiji a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- poradźowanie kupcow w prašenjach rjanosće a strowoty - analiza kože, wučišćenje a hladanje tuteje - nałożenje mjezwočowych peelingow, wutłóčenje jětrěškow a wotstronjenje mylacych włóskow - masěrowanje mjezwoča, po přecu tež namazanje wosebiteje kremy jako mjezwočowu masku - hladanje kože a nochćow na rukach a na nohach - pola dekoratiwneje kosmetiki nałóžuje so make-up, formuja a barbja so brjowki a mikawčki, lakěruja so nochće - předawanje kosmetiskich produktow
Hdže so džěła?	- w kosmetiskich salonach - we wellnessowych hotelach - w sawnach a kupjelach - w praksach kóžnych lěkarjow
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 645€ – 805€ (we wikowanju), 430€ (rjemjesto) - 2. lěto: 710€ – 905€ (we wikowanju), 550€ (rjemjesto) - 3. lěto: 830€ – 1045€ (we wikowanju), 675€ (rjemjesto)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: kosmetiski mišter - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – kosmetika a wellness - studijny předmjet: tworjenje maskow; technologija kosmetiki a płokanskich srědkow; wučerstwo za powołansku šulu
přispomnjenje:	- wukubłanje na kosmetikarja eksistuje tež jako šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach a traje zwjetša 2 lěće

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanska šula za kosmetiku priwatneje šule IBB gGmbH w Drježdžanach

→ www.ibb-beruflicheschulen.de/berufe/kosmetiker-ausbildung-dresden.htmlŠula za kosmetiku Kamjenica → www.schule-fuer-kosmetik-chemnitz.deKOMPAKT-šula z přichodom w Šwikawje → kompakt-kosmetik.de/ausbildungsinhalte.html

Čehodla sy so za powoňanje frizerki rozsudžiła?

Sym přeco hižo rady w mojim swobodnym času druhim włosy horje tykała a frizěrowała. Sym chcyła kreatiwnje powoňanje wukonjeć, w kotrymž dóstanješ džakownosć a w kotrymž móžeš z twojim talentom ludži zwjeselić a porjeńšić.

Kotru powoňansku šulu wopytaš?

Wopytam powoňansku šulu za frizerow w Berlinje, kotraž so mje-
nuje „Oberstufenzentrum Körperpflege“.

Hdže daš so wukubłać?

Wukubłanje zdokonjam w Berlinje pola Goerner & Company. Sym we wukubłanju mój salon změniła a sym jara spokojom w mojim nětčišim salonje. Sym so za Berlin rozsudžiła, dokelž maš tu za powoňanje wjele lěpše wuměňjenja a lěpše šansy, hač na př. na wjesce. Tohorunja sym fascinowana wot města była. Salon słuša k wyšej klasy salonow w Berlinje. Tež hdyž smy maćki team, je salon tohodla poměrnje wulki. W branši frizerow je salon tež poměrnje znaty.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

Sym najwjetši čas wukubłanja w zawodže. Mam jenož jedyn šulski dzeń w tydženju. Šula a zawod staj wobaj w Berlinje, tak zo docpěju wšitko relatiwnje spěšnje. Šulski dzeń liči so jako cyle normalny džětowy dzeń, kotryž so tež z wosom hodžinami liči. Móže so pak tež stać, hdyž tebe w salonje trjebaja, hačrunjež maš šulu, zo dyrbiš potom do salona džětać. Njestanje so pak jara husto.

Što su twoje nadawki?

Hdyž rozsudžiš so za wukubłanje frizera, dyrbiš z tym ličić, zo dyrbiš jara wjele rjedzić. Tak sym hłownje zamołwita, zo je w salonje přeco hruba čistota. Nimo toho mam pak wjele nadawkow frizera, na př. třihaŋje włosow, fejnowanje, myće włosow, horje tykanje (wosebje pola njewjestow), kosmetika a šminkowanje a poprawom tež barbjenje włosow. Tohorunja sym zamołwita za wěste skazanja produktow – poprawom wšitke wěcy, kiž frizeram wažny čas rubja.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powoňanju?

Normalny džětowy dzeń započina so z tym, zo wšitcy hromadže salon přihotuja. Cyły dzeń maš potom kupcow, kiž maja najwšelakoriše přeca. Mjeztym dyrbi so přeco na čistotu salona džiwać. Najhusćišo přińdže jedyn kupc po druhim. Přestawka měri so po tym, kak maš najlěpše čas mjez twojimi nadawkami. Maš pak přeco zaso čas, krótku přestawku činić, na př. hdyž je barba na włosach. Na kóncu dnja so potom zaso wšitko zrumuje a wurjedži. Džělam přeco wot 10 do 19 hodž. a sobotu wot 9 do 16 hodž. Póndželu ma najwjetši džěl frizerow swobodnje.

FRIZERKA

Antonia Šěnc

wukubłanje:
lěto 3 wot 3

foto: Lea Michaelis

Što so ċi na powoňanju lubi, što skerje nic?

Mi so na powoňanju jara lubi, zo móžeš přeco jara kreatiwnje džětać a zo dóstanješ džakownosć ludži wróćo. Je přeco zaso rjenje widžeć, zo mnozy twojich kupcow so z wjetšim posměwkom rozhohnuja, hač su tebe postrowili.

Docyła njelubi so mi zwjeršnosć w powoňanju. Wulku rólu hraje pak při tym klasa salona. Přez to, zo džětamy za wjele eventow a zo mamy kupcow z wyšeje klasy, mam wšědny dzeń z tym kontakt. Wjele ludži widži tebe tež nažel jako mjenjehódnú wosobu, kotraž njeje wjace docpěta, hac „jenož“ frizer.

Kotre wuměňjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z frizerku stać?

Na kóždy pad wjele kreatiwny a wotewrjenosć. Nimo toho nje-směš problem z tym měć, zo dyrbiš sebi jara wjele modelow za zwučowanje organizować, tež za pruwowanja. Čělnje je tež jara napinace powoňanje, dokelž najwjetši džěl dnja wotměje so stejó. Tohorunja dyrbiš derje z kritiku wobchadžeć móć.

Kak posudžuješ přichod twojeho powoňanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powoňanju?

Přichod frizerow budže přeco wěsty, dokelž włosy budu tež w přichodže rosc. Problem jenož je, zo so přeco husćišo bóle na kwantitu hlada hač na kwalitu, to rěka na př. frizura mužow třiha so bóle a bóle chětre w 10 mjeńšinach z mašinu hač porjadnje z nožicami a česakom, štož dlěje traje. Jenož njeje frizura z mašinu rjemjesło. Tute so bóle a bóle w powoňanju zhubi. Přez to, zo tež šulske zakónčenje za powoňanje njetrjebaš, móže to takrjec kóždy wukonjeć. Problem z niskimi žadanjami je, zo budže přeco česo, dobrych frizerow namakać. Njemóže so pak prawje prajić, hač je to bóle powoňanje za muži abo žony. Móžu jenož wo frizerach w Berlinje rěčeć a tu je wjele frizerkow ale tohorunja telko frizerow.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- rjemjeslniska wobdarjenosć (třihaŋje włosow a konturow) - orientacija na kupcu a serwisu (poradźowanje kupcow při wupytanju so hodźaceje frizury) - dobra koordinacija wóčko-ruka - kreatiwita zmysł za estetiku (horje tyknjenje włosow) - přecelne wustupowanje - dobre wukony w ručnym džěle/technice, w chemiji a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hlownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- poradźowanje kupcow nastupajo so hodźaceje frizury - włosy myć, třihać, frizěrować, barbić abo do kudźelow kłasc - frizury z kumštnymi włosami, kotrež frizer zdžěla sam zhotuje wudospotnić - pola muži nimo włosow tež wusy (<i>Schnurrbart</i>) abo brodu třihać, truhać a formować - předawanje kosmetiskich produktow za włosy a kožu a poradźowanje kupcow, tež nastupajo hladanja a nošenja perikow
Hdže so džěla?	- w frizerskim salonje, we wellnessowych hotelach - při filmowych produkcijach a džiwadłowych předstajenjach - pola kupcow priwatnje doma
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 325€–510€ - 2. lěto: 380€–620€ - 3. lěto: 420€–745€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: frizerski mišter - druhe dalekubłanje: asistent mištra – kosmetika w frizerskim rjemjesle, wukublar - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – kosmetika a wellness; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: tworjenje maskow; wučerstwo na powołanskich šulach

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć Budyšin → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/start

Powołanskošulski centrum za poslužby a wuhotowanje w Drježdžanach → www.bsz-dlg.de

Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjela → www.bszgoerlitz.de

**Felix
Sielaff**

wukubłanje:
lěto 1 wot 3

PINČNIK

foto: Marija-Tereza Krawžić

Čehodla sy so za powołanje pinčnika rozsudźit?

Sym někotre dny praktikuma činił a potom bě tu wukubłanske městno swobodne a tak sym so rozsudźił so z pinčnikom stać.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Strowota a zežiwnjenje w Budyšinje.

Hdže daš so wukubłać?

We Wjelbiku w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

Mam woboje w jednym tyždenju. Štwórtek a pjatk mam šulu a zbytk tyždenja sym džětać.

Što su twoje nadawki?

Zwjětša steju za tejku. Potom serwěruju napoje a jědže. Husto polěruju grat a kryju blida. Mazane šaty (*Wäsche*) donjesu k płokanju a druhdy žehlu přikrywy za blida.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Husto sym tu přeni. Potom zaswěću swěcu a přihotuju hosćenc. Hdyž přińdu přeni hosćo jich pohosću. Napisam sej skazanki, serwěruju a wotrumuju blido. Mjeztym je přestawka. Wječor zrumuju přestrjenc a kwětki, kotraž steja wonka před zachodom.

Što so čí na powołanju lubi, što skerje nic?

Je napinace, cyły dzeń wjele stać a běhać. Na džětowe časy dyrbiš so zwučić, dokelž sy cyły tyžden džětać. Mi so lubi, zo mam tu móžnosć wšědnje nowych ludźi zetkać a zeznać. Nimo toho dóstanu dohlad do serwisa a runočasnje tež do kuchnje.

Kotre wuměńjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z pinčnikom stać?

Na kóždy pad dyrbiš w teamje džětać móc. Derje je tež, hdyž sy komunikatiwny. Lěpšina je, hdyž maš realnošulske zakónčenje. Nješkodži, hdyž sy sportowski a móžeš kusk jendželsce, dokelž maš hdys a hdys tež jendželskorěčnych hosći.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podźěl holcow a hólcow w powołanju?

Powołanje budže wobstać, ludžo so přeco pyta. Tež hdyž skutkuja džětowe časy zdžěla wottrašace. Runje po šulskim času z radowanymi časami je ćežko, so na tute nowe časy zwučić. Swobodny čas stupi husto do pozadka, potajkim čas za přecelow a swójbu. Za tych maš husto jenož na swobodnych dnjach čas. Kónc tyždenja dyrbiš husto džětać a po swjatoku (22:00 hodž.) nimaš husto wjac lóšt, hišće něšto činić a čí tamni nimaja wjac čas.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w hóstnym přemyśle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- přečelne wustupowanje a wjeselo na džěle z ludźimi (přeča hosći rady spjelnić) - dobry pomjatk a dobre ličenske kmanosće (přiwažće skazankow) - překupske myslenje a organizatoriske kmanosće (kalkulowanje wudawkow za wuhotowanje swjedženjow) - dobra čělna konstitucija (při džěle so wjele běha a stejii) - dobre wukony w matematice, němčinje/serbščinje a w jendželščinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedžne kubłanske abo hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- kryće a dekorowanje blidow - powitanje hosći - doporučenje jědže a pića - přiwažće skazankow - poslužowanje hosći - wustajenje zličbowanki a kasěrowanje - přihotowanje wjetšich swjedženjow a dohladowanje wotběha tutych
Hdže so džěła?	- w rumnosćach hosćencow a hotelow, na zarjadowanjach pod hołym njebjom - w hosćencach - w hotelach a w pensijach
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 620€ – 775€ - 2. lěto: 675€ – 880€ - 3. lěto: 775€ – 1000€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: hosćencowy mišter; barowy mišter; hotelowy mišter - překupske dalekubłanje: gastronom; zawodny hospodar z wšelakimi čěžiščemi; wjednik zawoda – hotel/hosćenc; ... - studijny předmjet: hotelowy management; zežiwjenske wědomosće

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum za zežiwjenje a domjacnosć → cms.sachsen.schule/bsz-e-bautzen/startPowołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjelc → www.bszgoerlitz.dePowołanskošulski centrum za hóstne přemyšło Drježdžany „Ernst Lößnitzer“ → www.bsz-gast-dd.de

Čehodla sy so za powołanje policajskeho zastojnika rozsudźić?

Dokelž namakaš w tutym powołanju wjele wotměny mjez teoriju a praksu. Nimo toho je to powołanje z kotrymž móžeš druhim pomhać, tež hdyž so to husto jako pomoc njewidzi abo njepřiwozmj.

Kotru policajsku fachowu šulu wopytaš?

Tučasnje sym na policajskej fachowej šuli w Schneebergu, hdžež absolwuju moju 22-měsačnu teoretisku fazu. Wona zakónči so z pisomnym pruwowanjom.

Hdže daš so wukublać?

Tučasnje sym w teoretiskej fazy. Hdže potom mój praktikum budže, hišće njeje jasne.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

Přez to, zo běch před wukubłanjom jako stražny policist (*Wachpolizist*) w Zhorjelskej policajskej direkciji zaměstnjeny, je moje wukubljanje porno normalnemu wukubłanju kusk hinak natarjene. Mam nětko najprjedy raz 22-měsačnu teoretisku fazu w šuli. Po pisomnym pruwowanju mam dwaj měsacaj praktikum na rewěrje, kiž so mi přidźěli. W tutym praktikumowym času mam hišće ertne pruwowanje złožić.

Što su twoje nadawki?

Tučasnje jenož wuknyć.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Tajki dokładny džětowy wotběh pola tutoho powołanja njeeksistuje, wšako ženje njewěš, što so w twojej službj stanje. Tež džětowe přestawki njejsu zaručene. To rěka, zo móžeš cyle měrnu službu měć, w kotrejž so tak wjele njestawa abo móžeš wot nadawka k nadawkej honić.

Što so ci na powołanju lubi, što skerje nic?

Na powołanju so mi lubi, zo maš stajnje wotměnu na džěle a zo so w tutym powołanju přeco zaso něšto namaka, štož z nowa wužadada a štož sebi wšě twoje nawuknjene kmanosće žada. Štož so mi njelubi je, zo so často zabudže, zo su zastojnicy tež jenož ludžo.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z policajskim zastojnikom stać?

Sport njeby smět być jenož hobby, ale dyrbiš skoro hižo rozpaleny za njón być. To njepomha jenož we wukubłanju ale wosebje potom pozdžišo při džěle. Tam sy často čělnym strapacam wusadzeny. Dale by dyrbjał měć zajim na tym, so přeco nowym wužadanjem stajić. Njeby smět měć žadyn problem z džěłanjom w změnach (*Schichten*) a na kóncu tydženja. Wulka lěpšina hišće je, hdyž zamóžeš so derje do druhich ludži zamyslić a hdyž maš za to šik, w prawym wokomiku to prawe prajić. Tak wuńdžeš najlěpje njedorozumjenjam a maš lóši přistup k ludžom, kotřiž tebe wobdawaja.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Myslu sej, zo bjez tutoho powołanja w našej džensnišej towaršnosći njeńdže. Runje tak posudžu to z podžělom žonow w tutym powołanju. Wone maja cyle wažnu rolu. Zamóža často k wšelakim situacijam hinak a lěpje přistup namakać hač mužojo.

wašnje wukubłanja:	- přihowanska služba, kiž rjadyje so po postajenjach jednotliwych zwjazkowych krajow
powołanski typ:	- zastojnske wukubłanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 2–2,5 lět
městnosć wukubłanja:	- kubłanske zarjadnišća krajneje policije (na př. policajske šule), policajske zarjady a direkcije
wuměňjenja:	- fleksibilita - swědomite džěto a wědomje zamołwitosće (dokładne zhotowjenje protokolow přez wuprajenja swědkow...) - kmanosć rozmołwy wjesć (wotmołwy na prašenja ludnosće...) - kmanosć w teamje džělać - čělna a psychiska počěžomnosć (strašne situacije při kontrolach abo racijach...) - dobre wukony w němčinje a w sporće
šulske wotzamknjenje:	- srjedžna zrałosć resp. hłownošulske wotzamknjenje w zwisku z wotzamknjenym powołanskim wukubłanjom - požadarjo dyrbyja so na wuběranskej procedurje wobdželić
Što so w tutym powołanju čini?	- přewažnje služba na straži, patroljowa služba, pomoc w nuzowych situacijach - při přeńdženjach přećiwu porjadej wupisa so pokutny pjenjz - protokolowanie wozjewjenkow, pisanje rozprawow, zawěšćenje městnosće při wobchadnych njezbožach - zběranje dopokazow a wuwoprašowanie swědkow - rjadowanje wobchada, hdyž ampla wupadnje - přewjedženje wobchadnych kontrolow
Hdže so džěta?	- w policajskich awtach, wonka, w priwatnych bydlenjach, w běrowach - w policajskich zarjadach - pola hotowostneje policije - pola policije za wodowy škit
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- měsačna zakładna zaslůžba kandidatow za srjedžnu službu wučinja měsačnje mjez 1111€ – 1228€ (krajny zarjad, wotwisne wot zwjazkowego kraja)
Kotre móžnosće postupa su?	- wukubłanje na zastojnika: policajski zastojnik (wyša služba) - studijny předmjet: wěstotny management; statne a zarjadniske wědomosće; prawnistwo

wuběrk policajskich fachowych šulow:

Policajska fachowa šula Kamjenica, policajska fachowa šula Lipsk a policajska fachowa šula Schneeberg

→ www.polizei.sachsen.de/de/7413.htm

ZASTOJNIK POLA WOHNJOWEJE WOBORY (SRJEDŽNA TECHNICKÁ SLUŽBA)

wašnje wukubłanja:	- přihowanska služba, rjadowana po postajenjach Zwjazka resp. po postajenjach w jednotliwych zwjazkowych krajach
powołanski typ:	- zastojnske wukubłanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 1–2 lěće
městnosć wukubłanja:	- krajne wohnjowoborniske šule resp. centralne kubłanišćo za wohnjoškit zwjazkoweje wobory - zarjadniske šule zwjazkoweje wobory - powołanske wohnjowe wobory a zwjazkowe wohnjowe wobory
wuměnjaja:	- husto žada so wotzamknjene wukubłanje w připóznatym powołanju, kotrež je spomóžne za tute dalše wukubłanje - swědomitosć a wobhladnivosć (dodžerženje předpisow za wobchad ze strašnymi maćiznami) - kmanosć w teamje džětać - zwólniwosć k službje a k zasadženjam, hdžež je angažowana čělna a dušina pomoc trěbna - wulka psychiska počezomnosć a wědomje zamołwitosće - rjemjeslniske a techniske kmanosće - dobre wukony w ručnym džěle, w sporće a w němčinje
šulske wotzamknjenje:	- hłownošulske zakónčenje (abo lěpje realnošulske zakónčenje) a k tomu tež zakónčenje wotpowědného powołanskeho wukubłanja, kiž so k tutomu zastojnstwu hodži
Što so w tutym powołanju čini?	- wukonjenje spěšneje a kwalifikowaneje pomocy w nuzy - wojowanie přećiwu wohnjej, wotstronjenje jědojtych chemikalijow, pomoc při přirodnych katastrofach - wosoby abo zwěrjata, kotrež su w nuzy wuchować a zastarać - wobstražowanje wulkozarjadowanjow z wěstotnymi stražemi - hladanje a reparowanje technickich připrawow a jězdźidłow wohnjoweje wobory po swóich kmanosćach (zasadženje po powołanskim wukubłanju)
Hdže so džěta?	- w powołanskich wohnjowych woborach - we woborach zwjazkoweje wobory
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- zakładna zastužba kandidatow, kiž přihotuja so na zastojnikow wobory srjedžneje služby, wučinja měsacnje 1269€ (zwjazkowy zarjad) a mjez 1109€ – 1228€ (krajny zarjad, wotwisne wot zwjazkowego kraja)
Kotre móžnosće postupa su?	- wukubłanje na zastojnika: zastojnik pola wohnjoweje wobory (wyša technická služba) - studijny předmjet: wěstotna technika; wěstotny management

powołanska šula:

Šula za wohnjowu woboru a škit před katastrofami kraja Sakskeje → www.lfs.sachsen.de

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (zhotowjenje perikow, šminkowanje) - kreatiwita a zmysł za estetiku (načisk wšelakich maskow) - zamóžnosć dokładneho wobkedźbowanja (wobkedźbowanje hrajerjow za čas předstajenja, zo bychu so móhli maski hišće lěpje připodobnić) - dokładne džěło - dobre wukony we wumětskim kubłanju, w ručnym džěle/technice, chemiji a matematice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje vysokošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- pomhaja ze swojim džěłom akteram, wumětsku rólu předstajić - džěło po podatych skicach a modelach - zhotowjenje džělow włosow, perikow a brodow a hižo wužiwane so znova wobdžěta - zhotowjenje plastiskich wudžětkow za mjezwočo a druge džěle čěta - šminkowanje a frizěrowanje akterow, staja jim periku a přilěpjenje dalšich plastiskich wudžětkow
Hdže so džěła?	- w rumnosćach, hdžež so šminkuje, w džěłarnjach, hdžež so maski zhotuja - w džiwałach a operowych domach - pola telewizije abo w filmowym studiju
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 1018€ (zjawna slůžba), 697€ (telewizijny sćelak – Rundfunkanstalten) - 2. lěto: 1068€ (zjawna slůžba), 761€ (telewizijny sćelak) - 3. lěto: 1114€ (zjawna slůžba), 860€ (telewizijny sćelak)
Kotre móžnosće postupa su?	- studijny předmjet: tworjenje maskow (<i>Maskenbild</i>); jewišćowy-, kostimowy wobraz; džiwałowe wědomosće

powołanska šula:

Powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksu:

Kubłanski centrum wyšeho schodženka za hladanje čěta w Berlinje → www.osz-koerperpflege.de

Wiktorija
Žurecwukubłanje:
lěto 2 wot 3

foto: Julia Hansch

Čehodla sy so za powołanje baby rozsudźita?

Dokelž je to jedne powołanje, hdžež maš wjele zamołwitosće. Džětaš wusko z ludźimi hromadže a při tym je dobra komunikacija wažna. Wšako je to přeco zaso něšto cyle wosebiteho, hdyž so džěćo narodži. Z tym sym wobdžělena na jednym z najrjeńšich džiwow na swěće.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Karl-Gustav-Carus-akademija w Drježdžanach. Tam mam 22 sobušulerkow z wšelakich městow, z kotrymiž Drježdžany kooperuja.

Hdže daš so wukubtać?

W chorowni swjateho Józefa w Drježdžanach. Chorownja je za swoju pomoc při porodze wuznamjenjena. Kóždy lěto so tam něhdže 1600 džěćo narodži.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Dokelž stej chorownja a šula wobě w Drježdžanach, mam tam bydlenje. Časowy wotstawk mjez šulu a džětom w chorowni je cyle rozdžělny, jónu sym 5 tydzenjow w šuli a potom 7 w chorowni a jónu sym 2 tydzenjow w šuli a potom 4 tydzenje w chorowni. Dohromady sym wjace w chorowni hač w šuli, wosebje w třecim wukubłanskim lěće, hdyž sy krótko před pruwowanjemi.

Što su twoje nadawki?

Po času stanu so wšitke nadawki baby tež z mojimi nadawkami. Na spočatku mějach nadawki hladarki. Po wěstym času sym njekomplikowane porody přewzać směta a při tym steji mi wukubłana baba přeco z radu poboku.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Džětowy dzeń započina so z přepodaćom maćerjow. Při tym zhonimy aktualny staw poroda. Potom du k žonje, so předstaju a w rozmołwje so zeznajemoj a planujemy dalši wotběh. Tutón wotběh je přeco hinaši, dokelž je kóždy porod individualny.

Što so ći na powołanju lubi, što skerje nic?

Hladanske džěta a komunikacija ze žonami so mi lubi. Najrjeńši za mnje je porod samo na sebi, to je přeco zaso mały džiw. Rjedženje a dokumentaciske nadawki so mi tak njelubja, ale su tež wažny wobstatk džěta.

Kotre wuměńjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z babu/hladarjom při porodze stać?

Tučasnje trjebaš znajmjeńša realnošulske zakončjenje. Wězo dyrbyja zajimcy derje z ludźimi wobchadžeć a so do nich zamyslić móc. Tež motiwować dyrbiš móc. Wotewrjenosć a sebjewědomje stej wažnej w tutym powołanju a dyrbiš zamołwitosć přewzać. Zajimcam dyrbi tež jasne być, zo je tute powołanje rjemjeslnistwo.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Baby su dale pytane a budu přeco trěbne. Wone je jedne powołanje, kotrež trjeba wjace džětowych mocow, wosebje tež w chorownjach. Wot 2020 te wukubłanje jako tajke wjac eksistować njebudže, ale to budže jedyn studij. 2019 so tute powołanje potajkim posledni króć jako wukubłanje poskići. Budže to jedyn dualny studij, ale kak so to dokładnje zwoprawdži, njeje hišće jasne.

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a chorownja
wuměňjenja:	- swědomitosć a wědomje zamołwitosće (dokumentowanje wotběha poroda) - rozsudy tworjeć móc (w nuznych padach za čas poroda) - přecelnosć a zamóžnosć so do druheho zamyslić (wobchad z maćerjemi) - psychiska stabilita (porod choreho abo mrtweho dźěsća) - dobre wukony w němčinje, w biologiji, w matematice a w chemiji
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske zakónčenje - powołanske šule wuzwola požadarjow po swójskich kriterijach
Što so w tutym powołanju čini?	- samodruhe žony poradźować - poskitk kursow, kotrež přihotuja na porod - profylaktiske přepytowanja přewjesć - poradźowanje žonow, pola kotrychž je samodruhosć z rizikom zwjazana - porody přewodźeć, lěkarjam asistěrować - po porodze so wo mać a nowonarodžene dźěćo starać (hač do 8 tydženjow po porodze wopyty pola maćerjow doma) - pokiwy k hladanju a zežiwjenju čěšenkow dawać
Hdže so dźěła?	- na porodowej staciji w chorownjach - w běrowach, w priwatnych bydlenjach, gymnastiskich rumnosćach - w chorownjach, w porodowych domach, w praksach babow - jako samostatna baba/samostatny hladar při porodze
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 1141€ - 2. lěto: 1202€ - 3. lěto: 1303€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – management w strowotnistwje, fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne - studijny předmjet: babina wěda (<i>Hebammenkunde</i>); mediciniska asistencja; strowotny management, strowotna ekonomija; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Mediciniska powołansko-fachowa šula kliniki Kamjenica gGmbH (1x za 3 lěta jedna rjadownja) → www.klinikumchemnitz.de

Powołansko-fachowa šula za baby a hladarjow při porodze w Drježdžanach → www.uniklinikum-dresden.de/de

Powołansko-fachowa šula za baby a hladarjow při porodze w Lipsku → www.gbsleipzig.de

FARMACEUTICKO-PŘEKUPSKÍ PŘÍSTAJENY

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula, fachowa chorownja resp. ergo-terapeutiska praksa, starownja
wuměnjena:	- pedagogiske a komunikaciske kmanosće (pacientow motiwować a nawjedować) - začuwawosć a kmanosć w nawjazanju kontaktow (přeća a potreby pacientow spóznać) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (wšelake techniki lěkowanja) - psychiska stabilita a kmanosć, dołhe fazy lěkowanja přetrjeć - dobre wukony w biologiji, ručnym dźěle/technice a němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule wuzwola po swójskich kriterijach
Što so w tutym powołanju čini?	- poradźowanje a lěkowanje ludźi, kiž su přez chorosć, njezbožo, zbrašenje abo přez zastatk we wuwicu w swojej samostatnosći wobmjezowani - zwučowanje wšědných činitosćow abo motoriskich kmanosćow z pacientami (so wumyć, jěšć atd.) po individuelnje zestajenym planje - trenuja hrubu a drobnu motoriku - dawaja pokiwy k zarjadowanju abo přerjadowanju dźěloweho městna, k dźěle w domjacnosći, k planowanju wotběha wšědnego dnja - zwučuja z pacientami wobchad z pomocnymi srědkami a protezami - pomhaja pacientam powšitkownje při tym, zo móža samostatne žiwjenje wjesć
Hdže so dźěta?	- w chorownjach - w ergoterapeutiskich praksach - w socialnych zarjadnišćach a domach - w pedagogiskich zarjadnišćach kaž su to na př. spěchowanske šule - w strowotniskich centrach
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- wukubłanje na zjawnych šulach je zwjetša darmotne, žada pak so poplatk za přijimanje a za pruwowanja - je-li zarjadnišćo w nošerstwje, kotraž płaći mzdu po tarify, su móžne zastužby za čas wukubłanja: - 1. lěto: 1015€; 2. lěto: 1075€; 3. lěto: 1172€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – management w strowotnistwje; fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne - studijny předmjet: ergoterapija; mediciniska asistencja; kubłanska wědomosć; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-fachowa šula za ergoterapiju IB medicinskeje akademije Budyšin

→ www.med-akademie.de/schulen/ergotherapeut-bautzen/startseite.html

Kubłanišćo za medicinske a socialne powołanja gGmbH Biskopicy powołansko-fachowa šula za ergoterapiju

→ www.bms-hoyerswerda.de/info.html

Powołansko-fachowa šula za ergoterapiju w Drježdžanach → www.heimerer.de

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje we wukubłanskim wobłuku swobodne powołanja
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- swědomite džěto a wědomje zamołwitosće (při składowanju lěkow a chemikalijow) - wušiknosć a dokładne džěto (při wotwaženju a popisanju produktow a tworow) - dodžerženje předpismow hladajo na prawe składowanje tworow - na kupcow wusměřjene přecelne a pomocliwe wustupowanie - dobre wukony w matematice, w chemiji, w fyzice a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedžne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- so wo stajnje k dispoziciji stejacy wobstatk lěkow w apotekach a drogerijach starać - falowace medikamenty skazać - lěki a farmaceutiske produkty, kiž su za swobodnu předań, po předpisach składować - wšelake činitosće w běrowje wukonjeć - skazanki a dodawane twory w kompjuteru dokumentować - kupcow při předawanju swobodnje poskičenych kosmetiskich produktow poradžować - so wo marketing a zhotowjenje wabjenskich srědkow sobu starać
Hdže so džěta?	- w běrowje, w předawanskich rumnosćach, w składowaniščach - w apotekach - w farmaceutiskich wulkowikowaniščach - w drogerijach - w farmaceutiskej industriji
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 708€ (lěkarnistwo); 1018€ (zjawna služba) - 2. lěto: 760€ (lěkarnistwo); 1068€ (zjawna služba) - 3. lěto: 813€ (lěkarnistwo); 1114€ (zjawna služba)
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – wikowanie; zawodny hospodar – wikowanie - studijny předmjet: farmacija; farmatechnika; zawodne hospodarstwo; ... - dalše dalekubłanje: farmareferent; wukubłar

powołanska šula:

Powołanskošulski centrum za strowotu a socialne „Karl August Lingner“ w Drježdžanach

→ powabić mět so pola kubłaceho apotekarja

→ www.bsz-gesundheit.de/index.php/pages/pharmazeutisch-kaufmaennischer-angestellter

**Sofija
Bekerec**

wukubtanje:
zakónčita 2014

dalekubtanje:
na polu fyzio-
terapije so stajnje
dale kubtaš a tak
nowe techniki
nawuknješ, kaž
n. př. manuelnu
terapiju

Kak wupada wšědny džěłowy džeň w tutym powołanju?

Hdyž přińdu rano na džěto, pohladam do mojeje špalty a tam widžu, kotrych pacientow na tym dnju změju. Potom wupytam chorobne akty a tam widžu, hač je to hižo znaty pacient, pola kotrehož wěm, što mam činić abo hač je to nowy pacient, pola kotrehož dyrbbju najprjedy raz zwěšćić, wotkel swoje čěłne problemy ma. Potom započina so lěkowanje (*Behandlung*). Mjez tym podawamy tež sportowe kursy abo wopytamy pacientow doma.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Na mojim powołanju lubi so mi wotměna w mojich nadawkach, kaž tež wobchad a zeznać nowe wosobow. Wosebje pak, zo móžu swojich pacientow wot jich problemow a bolosćow wuswobodzić. Štož so mi tak njelubi je, zo dóstanu fyzioterapeuća tak mało financelneje podpěry za dalekubtanje. Dyrbiš na to džiwać, zo su recepty wot lěkarja prawje napisane, hewak móže so či stać, zo sy zadarmo džěłať.

Čěhodla sy so za powołanje fyzioterapeutki rozsudžiła?

Rozsudžich so za tute powołanje, dokelž chcych z ludźimi a sportom džětać. Při rozmołwje na hamće za džěto bu mi powołanje fyzioterapeutki namjetowane. Potom rozsudžich so za praktikum w fyzioterapeutiskej praksy a to je so mi lubiło. Tak rozsudžich so za wotpowědne wukubtanje.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Běch na instituće za strowotu a socialne w Großröhrsdorfje.

Hdže sy so wukubtać dała?

Dokelž je to šulske wukubtanje, njemějach žadyn wukubłanski zawod. Praktiske nazhonjenja hromadźach we wšelakich praktikumach a to w fyzioterapeutiskich praksach, chorownjach a rehabilitaciskich klinikach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Pola nas njeběše žadyn konkretny rytmus mjez šulu a praktikumom. W přěnim wukubłanskim lěće dóstachmy cedlu za scěhowace 3 lěta wukubłanja a na tutej stejese w hrubym čas a fachowy směr trěbnych praktikumow.

Što su twoje nadawki?

Z pacientami zwučowanja přewjesć, kaž na přikład chorobnu gymnastiku, masaže abo pušćenje blokadow a bolosćow. Dale přewjedu kursy, kaž na přikład šulu za chribjet. Potom wopytam a lěkuju pacientow tež doma. Dalši nadawk je zwěšćić, wotkel čěłne problemy pacientow přińdu.

Kotre wuměńjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z fyzioterapeutom stać?

Zajim na anatomiji čłowjeka a kak čěto funguje. Dyrbiš so rady pohibować a wjeselo na tym měć druhim ludžom pomhać móc, kotřiž maja bolosće.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Přichod mojeho powołanja mam za dobry. Čłowjek bywa přeco starši a ma na džěle přeco wjac stresu. Tak stupa podžěl ludži, kotřiž přińdu z čěłnymi problemami k nam. Tučasnje je podžěl žonow w powołanju wo wjele wyši, hačrunjež je to tež dobre powołanje za muži.

Kajki je rozdžěl mjez fyzioterapiju a ergoterapiju?

Fyzioterapija ma zaměr zdžerženja a zmóžnjenja typiskich pohibow wšědnego dnja. Na přěnim městnje stejeli při tym, zo so mylene funkcie čěła zaso zmóžnjeja.

Pola ergoterapije je zaměr pacientam, kotřiž su přez zbrašenje abo njezbožo w swojich pohibach hačeni, we wšědnym žiwjenju pomhać. Při tym džiwa so na to, zo móže so pacient sam zastarać, so aktiwnje na towaršnostnym žiwjenju wobdžělić a tak swoju žiwjensku kwalitu zaso stopnjować. K tomu słuša mjez druhim so samostatnje zwoblěkać, sebi jědź spřihotować a tak dale.

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a chorownja
wuměnjaja:	- pedagogiske a komunikaciske kmanosće (pacientow motiwować) - wušiknosć, dobra čělna konstitucija a dobra koordinacija wóčko-ruka - začuwawosć a zamóžnosć nowe kontakty nawjazać (spóznać strachow a starosćow pacientow) - sćerpnosć a psychiska stabilita (dołhodobne terapije) - zamjelčanosć (wobchad z datami pacientow) - dobre wukony w biologiji, sporće a němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske wotzamknjenje - powołansko-fachowe šule wuzwola po swójskich kriterijach
Što so w tutym powołanju čini?	- podpěruja pacientow při tym, zo swoju pohibliwosć a funkcionalitu čěta zaso docpěja, ju skrućeja a polěpša - poskićuja zwučowanja k skrućenju musklow a k polěpšenju koordinacije wosebje za wosoby, kotrychž pohib je dla staroby, njezboža abo chorosće wobmjezowany - zestajenje wotběha terapije na zakładze lěkarskeje diagnozy a wosobinskeho wobkedźbowanja - přewjedźenje terapije za jednotliwca abo za skupiny, na př. zwučowanja z nastrojemi, masaže, terapije z čopłotu abo wodu - wjedu pacientow k samostatnemu přewjedźenju gymnastiskich zwučowanjow
Hdže so džěta?	- w lěkowanskich rumnosćach, w sportowych a gymnastiskich halach, w kupjelach - w chorownjach - w fachowo-lěkarskich praksach - w fyzioterapeutiskich praksach - w rehabilitaciskich centrach - w starownjach - w domach za hladanje zbrašenych
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- wukubłanje na zjawnych šulach je zwjetša darmotne, žada pak so popłatk za přijimanje a za pruwowanja - je-li zarjadnišćo w nošerstwje, kotrež płaci mzdu po tarify, su móžne zaslužby za čas wukubłanja: - 1. lěto: 1015€; 2. lěto: 1075€; 3. lěto: 1172€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – management w strowotnistwje; fachowy hospodar – fitness, fachowy hospodar – sport; ... - studijny předmjet: biomechanika; fyzioterapija; humanmedicina; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Christoph Lüders Zhorjela → www.bszgoerlitz.de

Powołansko-fachowa šula za fyzioterapiju w Drježdžanach → www.uniklinikum-dresden.de/de

Powołansko-fachowa šula za fyzioterapiju 1. europska šula za fyzio-, ergo-, sportowu terapiju a logopediju w Kreischu → www.bavaria-schulen.de

**Gabriel
Kórjeňk**wukubłanje:
lěto 1 wot 3

foto: Marija-Tereza Krawčic

Čehodla sy so za powołanje hladarja starych rozsudžit?

Činjach šulerski praktikum tu w starowni, dokelž chcych něšto z ludźimi činić. Po 10-tce njewěždžach, što činić. Potom widžach pola facebook anonsu starownje, zo pytaja wučomnika a tak sym so tam powabił.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Diakonie Budyšin.

Hdže daš so wukubłać?

W starowni swj. Ludmile w Chrósćicach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

To je cyle rozdźelne. Jónu tak, zo mam 3 tydženje šulu a potom 6 tydženjow praksu abo tydžeň šulu a dwaj tydženjej praksu. Terminy podawa šula.

Što su twoje nadawki?

Rano zakładne hladanje čěta. Jěsć a piće wudžělić a podawać. Łoža pósćać, ze starymi ludźimi na wustup hić a ludžom z łoža won a zaso nutř pomhać. Dokumentacija toho, štož smy wotdžěta-li, hač su někotre změny pola wobydlerjow, hač su so wotewzali wot přiwuznych atd. So z ludźimi zaběrać, kaž na přikład hry hrać, spěwy spěwać, paslić atd.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Rano přińdu na džěto, započnam 06:30 hodź. Potom wotměje so změna, hdžež informujemy so wo tym, što je so w nocy/dzeń do toho stało. Fachowa móc rozdźeli potom što ma hdže službu. Ja sym zwjetša na samsnej staciji. Potom du k tym ludžom, jich postrowju a praju, što džensa činimy. Jeli maja terminy, potom jim to zdžělu. Potom jim při wumyću a zdrasćenju pomham. Hdyž je to hotowe, du do kuchnje a dam ludžom jěsć. Jeli je na druhej staciji hišće něšto k činjenju, da du tam a pomham. Potom je mała přestawka. Po tym měřu witalne hódnoty pola wobydlerjow a du z nimi na wustup. Wokoło 11:30 hodź. dawa hižo wobjed. Tam dawam ludžom jěsć, mjez druhim tež tym, kotřiž wostanu k wobjedu na swych stwach. Po tym přewodžam wobydlerjow, kotřiž su hotowi k připołdnisemu sparej. Potom sym husto w běrowje a dokumentuju, što sym džensa wšitko činić. Hdyž je čas, zwjetša hišće rolatory a koleskate stoły rjedžu. W dwěmaj budžimy wobydlerjow a džemy z nimi k swačinje a po tym mam swjatok. Hišće njesměm w změnach džětać.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Čělnje napinanje so mi tak njelubi, to dže jara na chribjet. Druhdy je tež napinace wuskutki wšelakich choroscow znjesć. Kontakt ze starymi ludźimi so mi jara lubi. To je jara zajimawe, hdyž powěda-ja wo swych dožiwjenjach, kaž na přikład wo Druhej swětowej wójnje, wo NDR-skim času a wo změnje. Z tym začucom domoj hić, zo sym něšto dobrego činić, je jara fajn. Ludžo su jara dżakowni, hdyž jim připosłucham a jim pomham. Widžeć, zo so ludžo wjesela, je rjane začuće.

Kotre wuměňjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z hladarjom starych stać?

Zajim dyrbiš měć. Njesměš so před džětom bojeć, wosebje we wobchadze z hladanjom čěta. Psychisce dyrbiš stabilny być, wosebje hdyž maš k ludžom wosebity počah a hdyž potom wumřěja, dyrbiš z tym wobchadzeć móc. Čělna móc je wažna, na přikład hdyž ludžo padnu a dyrbiš jim pomhać stanyć abo jim z łoža pomhać atd. Trjebaš wjele wutrajnosće při džěle. Fachowa wěda je jara wažna. Njesměš žadyn problem z tym měć, w změnach džětać. Z dobrymi wukonami w šuli maš lěpše šansy.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Podžěl žonow a mužow je mjeztym jara wurunany, štož je jara rjenje. Přeco mjenje chcedža so z hladarjom starych stać. Přjedy je wjele ludži to nawuknyć chcyło, nětko je to přeco mjenje. Myslu sebi, zo sebi wjele ludžo tute džěto njepřicpěja abo jim faluje zajim. Starownje pytaja za džětowymi mocami a wjesela so přez kóžu podpěru.

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowej šuli
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a starownja
wuměnjaja:	- swědomitosć a wědomje zamołwitosće (eksaktne dodržěnje hladanskich předpisow) - dobra čělna konstitucija (hdyž staremu z toža pomhaš) - zamóžnosć so do druheho zamyslić (wobchad z pacientami a jich přiwuznymi) - psychiska stabilita (wobchad z čezko chorymi a mrějacyimi wosobami) - dobre wukony w nabožinje/etice, němčinje/serbščinje, hospodarstwje a w matematice
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule wuzwola po swójskich kriterijach
Što so w tutym powołanju čini?	- hladanje a poradźowanje pomocy potrěbných starších ludźi - podpěranje tych ludźi při zmištrowanju wšědnego žiwjenja, kaž na přikład při hladanju čěta, při jědźi abo při zdrasćenju - dorěčenje wosobinskih naležnosćow, motiwacija k aktiwnym zaběram, přewodźenje pacientow k lěkarjam abo na hamty - pola ambulantneho hladanja džěta so wusko z přiwuznymi hromadze a woni maja so do hladanskich technikow zapokazać - móžne su tež terapeutiske a medicinisko-hladanske nadawki, kaž na přikład dawanje medikamentow po předpisach lěkarja abo wuměnjaja zawobalenjow
Hdže so džěta?	- w starownjach - pola ambulantnych hladanskich službow - na staciji za starych ludźi w chorowni - w hospicach - w hladanskich a rehabilitaciskich klinikach
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- w zarjadniščach, kotraž su pola nošerjow, kotraž so po tarifowych dorěčenjach orientuja je zastužba na přikład: - 1. lěto: 1141€; 2. lěto: 1202€; 3. lěto: 1303€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne; zawodny hospodar – management w strowotnistwje; zawodny hospodar – socialne - dalše dalekubłanje: fachowy hladar starych z wšelakimi čěžiščemi; wučer – šule w strowotnistwje; nawoda hladanskeje poslužby - studijny předmjet: socialne džěto; gerontologija; mediciniska, hladanska pedagogika

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.dePowołanskošulski centrum „Konrad Zuse“ we Wojerjecach → www.bsz-konrad-zuse.dePowołanskošulski centrum strowota a socialne „Karl August Lingner“ w Drježdžanach → www.bsz-gesundheit.de

HLADARKA ZA STROWOTU A CHORYCH

**Stefanie
Rachelic**
wukubtanje:
zakónčita
w awgusće 2017

dalekubtanje:
studij management
w strowotnistwje
w Zhorjelu
wot oktobra
2018

Čehodla sy so za powołanje hladarki za strowotu a chorych rozsudžiła?

Moje přeče běše poprawom medicinu studować. Njedóstatk stúdijne městno a tak sym so rozsudžiła, sebi přenje nazhonjenja a wosebje wědu na polu mediciny přiswojeć. Najlěpša móžnosć za to běše w mojich wočach wukubtanje na hladarku za strowotu a chorych wotzamkněć.

Kotru powołansku šulu sy wopytała a hdže sy so wukubtać dała?

Wopytach medicinisku powołansku fachowu šulu w Drježdźanach. Mój wukubtanski zawod běše měšćanski klinikum w Drježdźanach, Friedrichstadt.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Šema, hdy je šula a hdy maš džětać, poprawom předležať njeje. Na započatku kóždoho wukubtanskeho lěta dóstatkmy plan, hdy mamy do šule přińć a hdy a hdže mamy džětać. Dokelž naša chorownja respektiwne šula žadyn internat njeměješe, mějach sama bydlenje w Drježdźanach.

Što su twoje nadawki?

W přerim wukubtanskim lěće starach so wosebje wo zakladne hladanske džěto, na přikład pomhach při hladanju čěta, přijimanju zežiwiđtow, měrych krejny čisć a puls a tak dale. Mějachmy tež husto wužiwane toža rjedzić. W druhim lěće nawuknych nadawki lěkowanja, na přikład přihot a daće medikamentow a infuzijow, měrjenje wysokosće cokora w kreji, daće injekcijow a wotewzaće kreje. W třecim lěće maš nawuknjene kmanosće zwjazac a sebi strukturu přiswojeć, hdy kotry nadawk efektiwnje spjelniš.

W srjedžišču wukubtanja steješe tež dokumentacija wšěch spjel-njenych nadawkow.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Ja sym so po wukubtanju za džěto w op-centrumje měšćanskeje chorownje w Drježdźanach rozsudžiła. Mějachmy tam wšelakore wobtuki kaž n.př. gynekologiju, ortopediju a tak dale. Rano w 07.00 hodž. maja so operacije za cyły dzeń přihotować, t.r. trěbne instrumenty přihotować, operacisku žurlu po standardže zarumować a tak dale. Jedyn sobudžětačer přewozmjje sterilnu službu, t.r. přewjedže do operacije chirurgiske myće po standardže a přihotuje blido z instrumentami za operaciju. Druhi so-

budžětačer ma nadawk, so wo to starać, zo sterilna služba wšitke srědky za operaciju na přihotowanym blidže ma. Druhdy so stane, zo pacient srjedž operacije wjele kreje zhubi a instrumenty faluja. Tam ma tak mjenowany skakar najwažnišu poziciju, ma so wo to starać, zo instrumenty spěšnje do operaciskeje žurle přińdu. Nimo toho stara so wo dokumentaciju operacije. Regularnu přestawku we wšědnym dnju nimamy. Nimo džěta w změnach je tež móžnosć, 24-hodžinsku službu za gynekologiju přewzać. Za to sym so ja rozsudžiła. Mějach regularnje wot 07.00 do 15.30 hodž. džětać, potom podach so do ruma, hdžež mějach móžnosć za spanje. Jeli pak telefon klinkaše, husto dosć w nocy, mějach so z drugej koleginu do žurle podać. Tam čakaše na nas na přikład wurězanje džěsća (*Kaiserschnitt*), ale tež druge mate operacije.

Što so čí na powołanju lubi, što skerje nic?

Maš móžnosć kóždy dzeń wšelakore nadawki spjelnić, nowych ludži zeznać a maš wulku zamołwitosć za pacientow, štož so mi jara lubi. Nimo toho čuješ husto wulku džakownosć ludži a wěš, zo sy něšto dobrego činiť. Škoda je, zo wjele chorownjow a hladarnjow na fachowych mocach lutuje, tak zo maš jara wulki pen-sum džěta spjelnić a wjele stresa kompensować. To so tež na pacientow wusutkuje, we wšědnym dnju maš přeco mjenje časa pacientam připošuchać abo z nimi komunikać. Nimo toho sym toho měnjenja, zo wulki džěl towaršnosće naše džěto wot-hódnoći respektiwne sebi dosć nječesći.

Kotre wuměňjenja měli zajimcy za tute powołanje sobu přinjesć?

Wažne je, zo chceš w teamje a wosebje z ludžimi džětać. Dyrbiš socialnu žitku měć, to rěka dyrbiš přecelny być, empatiju poka-zać a rady komunikać. Jara wažne je, zo móžeš pacientam připošuchać, ale tež w čěžkich situacijach prawe słowa namakać. Tuta zamóžnosć je so pola mje w běhu wukubtanja stopnjowała a skrućila. Kóždy požadar dyrbi sebi wědomy być, zo změje husto kontakt z horjom a smjerću a ma wo tym přemyslić, hač móže z tutymi situacijemi wobchadžeć. Nimo toho džětaš w změnach a maš husto čělnu počezenje.

Kak posudžuješ přichod twójeho powołanja?

Hladanje chorych a strowych podleži husto klišej, zo je holčace powołanje. Sym pak toho měnjenja, zo so to přeco dale změní. Něhdy džětachu jenož žony w tutym powołanju, džensa so tež wjele hólcow za to rozsudža. Myslu sebi, zo so to w přichodže dale stopnjuje. To je jara wažne, dokelž maš husto čělnu džěto zdokonjeć, štož so z pomocu mužow cyle jednorje lěpje zmištruje.

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 – 5 lět (połno-/džělnočasowe)
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula a chorownja
wuměnjaja:	- začuwawosć a kmanosć kontakty nawjazać (wobchad z pacientami a přiwuznymi) - swědomitosć a wědomje zamołwitosće (dokumentacija lěkowanja) - psychiska stabilita (wobchad z ćežkimi choroscemi a mrějacyimi pacientami) - dobra čělna konstitucija (chorych do druheho łoža połožiť) - zamjelčanosć (wobchad z datami pacientow) - dobre wukony w biologiji, chemiji, fyzice, němčinje/serbščinje a w matematice
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule maja swójske kriterije, po kotrychž wuzwola
Što so w tutym powołanju čini?	- hladanje pacientow - dokładne wobkedźbowanje wuwica strowotneho stawa pacientow - wukonjenje lěkowanja po postajenju lěkarja - přihot pacientow na přepytowanske a lěkowanske naprawy (OP, röntgen...), asistěruja lěkarjam - přewozmu nadawki základneho hladanja, woni přepołoža chorych do druheho łoža, pomhaja při jědźi a při hladanju čěta - přewozmu organizatoriske a zarjadniske nadawki, dokumentuja hladanske naprawy
Hdže so džěła?	- w stwach pacientow, w přepytowanskich a lěkowanskich rumnosćach, w běrowje - w chorownjach, w fachowych praksach, w strowotniskich centrach - w starownjach - w zarjadnišćach za hladanje na krótki čas - pola ambulantnych hladanskich službow - w domach za zbrašenych ludźi
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 1141€ - 2. lěto: 1202€ - 3. lěto: 1303€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny hospodar; fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne - studijny předmjet: humanmedicina; mediciniska a hladanska pedagogika; hladanski management, hladanska wědomosć; ... - dalše dalekubłanja: fachowy hladar chorych – hygiena; fachowy hladar chorych – psychiatrija; fachowy hladar chorych – onkologija; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Mediciniska powołansko-fachowa šula při klinice Wojerecy gGmbH → www.seenlandklinikum.de

Powołansko-fachowa šula za hladanje chorych při chorowni St. Josephstift Drježdžany → www.josephstift-dresden.de

Medicinisko powołansko-fachowa šula při měšćanskej klinice Zhorjelc gGmbH → www.klinikum-goerlitz.de

KUBLARKA

**Carolín
Krječmarjec**

wukubłanje:
lěto 1 wot 4

foto: Marija Wjeselina

Čehodla sy so za powołanje kubłarki rozsudžiła?

Hižo w srjedźnej šuli bě za mnje džěto z džěćimi prezentna tema. Tak rozsudžich so za praktikum a za prózdninske džěto w pěstowarni. Wuspytach so w praktikumje tež jako chorobna sotra na staciji za džěći. Pytnych pak, zo to emocionalnje njeznjesu a tak rozsudžich so za powołanje kubłarki.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Serbsku fachowu šulu za socialnu pedagogiku w Budyšinje.

Hdže daš so wukubłać?

We Witaj-pěstowarni „Pumpot“ w Němcach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

Wukubłanje je powołanje přewodžace. Šulu mam pónđzelu wot popoždnja hač do wječora a sobotu wot ranja hač do popoždnja. Wot šulskeho lěta 2019/2020 ma so to změnić, tak zo budže šula pónđzelu a wutoru. Zbytne dny sym potom džětać. Na spočatku wukubłanja móžach sama wolić, kelko hodžinow wob tydžěň chcu džětać (mjez 23 a 40 hodžinow wob tydžěň).

Što su twoje nadawki?

Džěći w tym podpěrać so ze samostatnymi indiwiduwami stać. To rěka, zo smědža džěći same rozsudžić, z čim so zaběraja a hač so na poskitkach wobdžěla. Při tym jich přewodžam a so wo jich wěstotu staram. Wažne pak mi je, zo džěći tež motiwuju, so přeco zaso z nowymi wěcami zaběrać. Tučasnje poskičam projekt „naša zahroda – my smy mali zahrodnicy“ Z pomocu staršich wobstara-chmy sebi symješka a nětko plahujemy swójske rostliny a zeleni-nu. Džěći maja při tym wjele wjesela, hdyž móžeja wobkedžbo-wać, kak rostliny narostu.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Definiwne njeje žadyn dzeń kaž druhi. Rano započina so ze snědanju. Po tym wobsteji móžnosć k hraću a zabawje, je čas za projekty abo swobodnu hru wonka a nutřka. Přizamknje so wob-jed a potom je připoždniši měř, w tym času přihotuje so swačina a činja so dokumentaciske a přihotowanske džěta. Po stawanju slěduje swačina a wólny čas, wotpowědnje wjedru tež wonka na zahrodze. Po tym, zo je so poslednje džěto wotewzało, so pěstowarnja zrumuje a za přichodny dzeń přihotuje.

Što so čí na powołanju lubi, što skerje nic?

Na džěčoch spěšnje widžiš, hač so jim něšto lubi abo nic a tak dóstanješ hnydomny feedback. Dale so mi lubi, zo su wone jara sprawne a hnydom wěš na čim sy. Džěći chcedža rady wědžeć, što kak funguje a chcedža so rady wupruwować, to mje jara fascinu-je. Tež džěto z kolegami so mi lubi, dokelž maš přeco někoho při boku a w njewšědnych situacijach je přeco něchtó tu, z kotrymž móžu rěčeć. Druhdy myli mje falowaca podpěra ze stron staršich.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z kubłarjom stać?

Wjeselo we wobchadze z ludźimi, wotwisne wot skutkowanišča z džěćimi, młodostnymi abo ze zbrašenymi. Hudźbna wobdarje-nosć nješkodži, ale njeje předpisana. Fleksibelnosć a zamóžnosć samostatnje džětać stej wažnej. Je derje, hdyž sy hibićiwý a njejsy na hubu padnjeny. Sčerpnosć a empatija we wobchadze z džěćimi stej jara wažnej.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow?

Podžěl mužow w powołanju je stupat a je pytnýč, zo to džěćom tež tyje, hdyž maja nimo kubłarkow tež kubłarjow při boku. Po-wołanje budže dale wobstać. Móžu sebi předstajić, zo budže so forma pěstowarnje jónu změnić, dokelž starši a šula přeco wjace wočakuja. To pytnješ na tym, zo dyrbja šulscy nowačkojo přeco wjace hižo móc a narok na kubłanje w pěstowarni stupa.

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje resp. dalekubłanje na fachowej šuli
powołanski typ:	- wukubłanske resp. dalekubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 2 do 6 lět
městnosć wukubłanja:	- fachowa šula/akademija a zawod za praktikum
wuměnjnja:	- wědomje zamołwitosće - z konfliktami wobchadžeć móc, začuwawosć (hdyž so dźěćo napadnje zadźerži) - psychiska stabilita (zdźerženje profesionelneje distancy) - kmanosć dokładneho wobkedźbowanja - dobre šulske wukony w němčinje a w serbščinje, we wumětskim kubłanju a w hudźbje
šulske wotzamknjenje:	- srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- wobkedźbowanje a analyzowanie zadźerženja dźěći, młodostnych abo dorosćenych, z kotrymiž dźěťaja, na zakładze pedagogiskich zakładow - hódnoćenje stawa wuwica abo socialneho zadźerženja, na zakładze toho zestajeja dołhodobne kubłanske plany a přihotuja a přewjedu pedagogiske naprawy, kotrež indiwiduelne wuwice podpěraja - z kreatiwnymi zaběrami a wodženymi hrami podpěruje so čelne a dušine wuwice dźěći a młodostnych - dokumentowanie naprawow a wuslědkow, wjedženje rozmołwow, podpěranje při problemach wšelakeho razu - přihotowanie jědźow, lěkowanie lochkich zranjenjow, kedźbowanje na dodźerženje hygieniskich předpisow - reflektuja swoje dźěto sami a z kolegami - zhromadne dźěto z fachowymi mocami z druhich socialnych a strowotniskich polow - staršiske dźěto je informatoriske a poradźowanske
Hdže so dźěťa?	- w pěstowarnjach, w žłobiku a w horće - w domach za dźěći, młodostnych a w kubłanskich domach - w poradźowanskich městnach za swójby a wotwisnych - w dnjowych přebywaniščach abo w domach za ludźi ze zbrašenjom - we wočerstwjenkich a prózdniskich domach
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- žana zastužba za čas šulskeho wu- abo dalekubłanja - čas praktikuma móže so zarunać - pola powołanje přewodžaceho wukubłanja płaci wukubłanske zarjadnišćo mzdu - za statne připóznaćje absolwuje so powołanski praktikum, kotryž so naruna
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – kubłanje; fachowy hospodar – organizacija a wjedženje; zawodny hospodar – socialne - druge dalekubłanja: zamołwity za kwalitu – strowotnistwo/socialne; fachowy wučer – wosebite šule; wosebity pedagoga (<i>Sonderpädagogie</i>); ... - studijny předmjet: pedagogiska psychologija; socialne dźěto; Waldorfpedagogika; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php
 fachowa šula, fachowy wobtuk socialne, fachowy směr socialna pedagogika Budyšin (šula w swobodnym nošerstwje)
 → www.caritas-dicvdresden.de/verband/einrichtungen/caritas-schulzentrum/caritas-schulzentrum
 Powołanskošulski centrum za strowotu a socialne „Karl August Lingner“ w Drježdžanach → www.bsz-gesundheit.de

LOGOPEDA

wašnje wukubłanja:	- šulske wukubłanje na powołansko-fachowych šulach
powołanski typ:	- wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- powołansko-fachowa šula, logopediska praksa, rehabilitaciske zarjadnišćo abo klinika
wuměnjaja:	- pedagogiske a komunikaciske kmanosće (nawjedowanje a motiwowanje pacientow) - zamóžnosć so do pacientow zamyslić a wotewrjenosć (spóznaće strachow pacientow) - psychiska stabilita a sćerpnosć (dołhodobne terapie) - dobre wukony w biologiji a w němčinje/serbščinje
šulske wotzamknjenje:	- přewažnje sřednje kubłanske zakónčenje - powołansko-fachowe šule maja za wuzwolenje swójske kriterije
Što so w tutym powołanju čini?	- we wuskim zhromadnym džěle z lěkarjemi wuwija logopedojo terapeutiske koncepty za pacientow, kotřiž su na zakładze njezboža, nedostatka we wuwicu, problema při dychanju a z hłosom abo mylenja słucha, při rěčenju wobmjezowani - z wšelakimi logopediskimi zwučowanjami podpěraja so na přikład pacienća božeje ručki (<i>Schlaganfallpatienten</i>), zo zaso spózěrać a rěčeć nawuknu - lěkowanje ludži, kotřiž buchu při nadkryrku (<i>Kehlkopf</i>) operowani - poradźowanje pacientow, jich při wuznych, kaž tež kubłarjow wosebitych pěstowarnjow dokoławokoło temy logopedije - přewentiwne skutkowanje
Hdže so džěta?	- w praksach, w rumnosćach za lěkowanje, w priwatnych bydlenjach, w běrowje - w chorownjach - w rehabilitaciskich centrach - w logopediskich praksach - w psychologiskich praksach
Kak wysoka je zasužba za čas wukubłanja?	- w zarjadnišćach, kotrež su pola nošerjow, kotrež so po tarifowych dorěčenjach orientuja je zasužba na přikład: - 1. lěto: 1015€ - 2. lěto: 1075€ - 3. lěto: 1172€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne; zawodny hospodar – management w strowotnistwje - dalše dalekubłanje: wučer – šule w strowotnistwje

wuběrk powołanskich šulow:

Powołansko-fachowa šula za logopediju w Drježdžanach → www.dpfa.de/ausbildung/logopaede

Powołansko-fachowa šula za logopediju 1. europska šula za fyzio-, ergo-, sportowu terapiju a logopediju w Kreischau → www.bms-hoyerswerda.de/info.html

Ludwig-Fresenius-šule – powołansko-fachowa šula za logopediju Ludwiga Freseniusowych šulow w Erfurće, w Kamjenicy → www.ludwig-fresenius.de

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje we wobłuku swobodne powołanja
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- swědomitosć a wědomje zamołwitosće (dodžerženje hygieniskich předpisow) - přečelne wustupowanie a začuwawosć (při starosćach wobsedžerjow zwěrjatow) - wuski čelny kontakt k zwěrjatam - wobchadženje z wónjemi a smjerdom - psychiska stabilnosć (wobchad z čezko chorymi abo zemrětymi zwěrjatami) - dobre wukony w němčinje/serbščinje, matematice, biologiji a chemiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- zwěrjata za čas přepytowanja a tež po tym zastarać a hladać - džěta w laborje přewjesć - skótnemu lěkarjej k pomocy być - starać so wo dodžerženje hygieniskich předpisow w praksy - fachowe poradźowanje wobsedžerjow zwěrjatow nastupajo hladanja a džerženja - apoteku wjesć - wšě džěta dokumentować a wukony wotličić
Hdže so džěta?	- w přepytowanskich rumnosćach, w laborje, při přizjewjenju, w běrowje - w zwěrjencu - w skótnolěkarskich praksach - w skótnolěkarskich klinikach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 630€ - 2. lěto: 680€ - 3. lěto: 730€
Kotre móžnosće postupa su?	- překupske dalekubłanje: zawodny hospodar – komunikaciski a běrowowy management; fachowy hospodar – běrowowa a projektowa organizacija - studijny předmjet: skótna medicina; biologija

powołanska šula:

Ruth-Pfau šula – Powołanskošulski centrum za strowotu a socialne města Lipsk → www.ruth-pfau-schule.de

Čehodla sy so za powołanje optikarki rozsudžiła?

Poprawom njebě to cyle te wukubłanje, kotrež sym sej přała. Sym něšto nawuknyć chcyła, hdžež je tež ručne džěto prašane. A hdyž sym potom na předstajensku rozmołwu šta a tam sej wšitko wobhladała a naposkała, je so mi ta předstawa, tute powołanje nawuknyć, tola cyle lubita.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Sym Powołanskošulski centrum za twar a techniku w Drježdžanach wopytała.

Hdže sy so wukublać dawa?

Sym powołanje pola priwatneho optikarja we Freitalu nawuknyła. Běchmy na započatku mojeho wukubłanja wosom sobudžětačerjow.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Čas mjez šulu a zawodom je po blokach rozradowany. Sym přeco dwaj do tři tydženjow w šuli była a po tym zas woko pjeć tydženjow w zawodže. Dokelž sym w Drježdžanach bydlita, njebě žadyn problem, do šule přińć. Druzy, kiž su dlěši puć do šule měli, su potom w jednym internaće wot HWK přenocowali. Nimo šule mějach potom tež hišće dwaj tydženjej za lěto nadzawodne kubłanje (*überbetriebliche Lehrunterweisung*) we HWK. Tam smy potom mjez druhim škleńcy točili (*schleifen*), groćiki cynili abo acetat filowali.

Što su twoje nadawki?

Na započatku mojeho wukubłanja sym jenož w džětarni była a wšelakore ručne džěta činiła. Jara husto běše to točenje škleńcow najwšelakorišich tołstosćow. Někajke kruhi abo nawočowe džěržaki (*Brillenbügel*) sym tež z acetata filować měła. Hakle w druhim wučomniskim lěće sym wjac z kupcami činić měła. To sym na přikład nawoči reparowała, kupcow ke škleńcam a ramikam (*Brillenfassung*) poradžowała a po tym skazane škleńcy do ramikow točila.

W tych škleńcach je jedyn wěsty dypk, hdžež kupc optimalnje widži, a tutón dypk je potom pola hotowych nawočow direktnje před pupilu sedžeć dyrbjať. Na započatku sym točenje hišće z točenskimi kamjenjom z ruku činiła, pozdžišo z awtomatom. Hdyž běchu nawoči potom hotowe, su so kupcej wotedali a přiměřili, tak zo kupc najlěpje z nimi widži.

Kak wupada twój wšědny džětowy dzeń?

Rano sym najprjedy póstane škleńcy kontrolowała a skazankam přirjadowała. Potom sym započinała, ramiki z pomocu awtomata wuměrjeć a wšitke hódnoty do awtomata zapodawać. Tutón je škleńcy potom točil a ja sym hišće raz přepruwowała, hač je škleńca porjadnje wusměřena a hač je ramik runy. Potom je mišterka hišće raz přepruwowała, hač wšitko trjechi a nawoči su so móhli kupcej přepodać. Hdyž chce kupc nowe nawoči měć, wuměrja so najprjedy woči. Předměrjenje činju z pomocu aparata, hdžež dyrbi kupc jenož na jedyn wobraz hladaća scanner woči wuměri. To pak je jenož objektivne, zwonkowne měrjenje, kotrež njeje na začuće kupca wusměřene. Woprawdžite měrjenje přewjedu wuwučeni optikarjo. Po tym sčěhuje poradžowanska rozmołwa, hdžež so hodžacy ramik a škleńcy wupytaja. Na kóncu so hišće wuměri, hdže kupc přez škleńcy hlada, tak zo je na kóncu optimalnje centrowana. Hdyž kupc potom hotowe nawoči wotewza, so nawoči hišće raz přiměrja (*anpassen*) a prawe sedjenje přepruwuje. Hdyž je kupc spokojny, maja so nawoči jenož hišće zaplaćić a ewentuelnje zawěšćenje za nawoči wotzamknyć.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

Mi so na powołanju lubi, zo je wjacestranske a zo sy přeco w prohibje. Džěto w džětarni je so mi najlěpje lubito. Ale předawanje nawočow je tež jara zajimawe, dokelž njeje kóžde mjezwočo a kóžde wočko samsne, kóždy kupc je jónkrótny. Tohodla nawuknješ přeco zas něšto noweho, přeco zas maš njeznatu situaciju, kotruž maš mištrowať. Běše mi tróšku škoda, zo njejsym hižo we wukubłanju woči wuměrić směta, dokelž je mje to tež jara zajimato. Sym potom tola hišće druhe wukubłanje započinała, dokelž sym hišće wjac nawuknyć chcyła a pozdžišo móžu potom snano wobě powołani, optikarku a słuchoweho akustikarja, zhromadnje nałožować.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z optikarku stać?

Na kóždy pad dyrbiš rady z ludźimi džětać, tež fyzika, matematika a biologija su za šulu jara wažne a na kóždy pad tež kmanosće w ručnym džěle.

Kak posudžuješ přichod, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w twojim powołanju?

Holcy a hólcy su w powołanju samsne wjele zastupjene. Optikarjow budžemy přeco trjebać, dokelž přińdže za kóždeho jónu čas, zo nawoči trjeba. Hač je to za čitanje abo za jězdženje z awtom. Wězo je móžnosć, zo so woči z laserom operuja, ale sprěnja je to jara drohe a zdruha je to jenož na wěsty čas wobmjezowane a njeje tež runje wěste.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjena:	- rjemjeslniska wobdarjenosć (drobne džěta na nawočach) - swědomite džěto (při přewjedženju testa widženja) - kmanosć dokładneho wobkedźbowanja (pruwowanje hač nawoči derje sedža) - poradźowanje kupcow a poslužbowy serwis - přečelne wustupowanje a komunikaciske kmanosće - dobre wukony w matematice, w fyzice a w biologiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- přewjedženje testow za prawe widženje - individualne informowanje kupcow wo nawočach a kontaktowych čóčkach - škleńcy za nawoči, po sylności tutych wuzwolić, wusměrić (centrěrować) a hladźić - škleńcy preciznje do ramika nawočow zasadźić - poradźowanje kupcow w prawym hladanju nawočow a čóčkow - předawanje nawočow, čóčkow a dalšich pomocnych nastrojow, kaž na př. dalokowidy - nawoči a dalše widženske pomocy a nastroje reparować - wjedženje knihow a wukonjenje překupskich nadawkow
Hdže so džěta?	- w předawanskich rumnosćach, w džětarni a w běrowach - w zawodach optikarskeho rjemjesla - w optiskej a drobnomechaniskej industriji
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 410€ – 650€ - 2. lěto: 485€ – 700€ - 3. lěto: 585€ – 850€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: wóčno-optikarski mišter - překupske dalekubłanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: mediciniska technika; wóčna optika, optometrija; fotonika, optiske technologije - dalše dalekubłanja: wukublar; wóčny optikar (dalekubłanje)
dalši směr wukubłanja:	- drobnooptikar (<i>Feinoptiker</i>): zhotowjenje a zatwarjenje džělow za optiske nastroje ze škleńcy a druhich materialijow → džěto namakaš w zhotowjenju optiskich, fotografiskich abo drobnomechaniskich tworow, pola drobno-wikowarjow za wobrazowe a optiske twory - wukubłanje traje 3,5 lět

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za strowotu a socialne w Kamjenicy → www.bsz-gsc.de

Powołanskošulski centrum za twar a techniku Drježdžany → www.bsz-bau-und-technik.de

**Wiktorija
Bejmíc**
wukubłanje:
lěto 1 wot 3

foto: Justine Richert-Hergsell

Čehodla sy so za powołanje rozsudźila?

Po wukubłanju na optikarku njeje mi někak za tym było, zo je to hižo wšo. Sym hišće něšto druhe nawuknyć chcyła. A dokelž sym wot jedneje přečelki zhoniła, što wona tak wšitko jako sluchowa akustikarka čini, je mje to jara zajimowało.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Za sluchowych akustikarjow njeeksistuja mnoho šulow w Němskej. Hłowna šula je w Lübecku, na tutej so jenož tute jedne powołanje nawuči. Hnydom pódla šule je akademija za sluchowych akustikarjow, hdžež wotměwa so nadzawodne kubłanje (*Überbetriebliche Lehrunterweisung*), pruwowanja a mišterske dalekubłanja. W bliskosći stej fachowa wysoka šula a institut za sluchowu akustiku. Takrjec je w Lübecku wšo zastupjene, štož za powołanje a dalekubłanje trjebaš.

Hdže daš so wukublać?

Wukublać dam so we wulkim předewzaću, kiž ma filiale po cytej Europje. W tutym zawodže so woboje, sluchowe nastroje a nawo- čić předawaja, tohodla so to za mnje jara derje hodži.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

W cyłym wukubłanju maš dohromady wosom blokow šule, kotrež traja potom tři do pjeć tydženjow. Tam sy potom w kampusu abo druhich internatach, druhdy tež w hotelach abo pensijach zakwartěrowany. Nadzawodne kubłanje maš tu dwójce wob lěto a to přeco jedyn tydžeń.

Što su twoje nadawki?

Na započatku smědžach so wo poštu starać, t.r. na př. kontrolo- wać, hač su wšitke póstane sluchowe nastroje w porjadku, je do kompjutera zapodać a kupcam přiřadować, to samsne tež za při- póstane otoplastiki. To je tón džěl při sluchowym nastroju, kiž je indiwiduelnje na sluchowód (*Gehörgang*) kupca přiměrjeny. Dalši nadawk je wurjedženje, přepruwowanje a reparowanje sluchowych nastrojow, kotrež kupcy přinjesu. Nětko, na koncu přenjeho wu- kubłanskeho lěta móžu hižo jara wjele z kupcami džělać. Tak přewjedu darmotny krótki sluchowy test, kiž traja poł hodžiny, kaž tež wulke sluchowe testy, kotrež so při přnim přiměrjenju (*Erst- anpassung*) činja. W tutym přepruwuje so, hdže kupc slyši a hdže su jeho hranicy. Potom přewjedu so rozmołwy z kupcami, scěhuja

sluchanske testy a dale poruči so sluchowy nastroj, kotrež je za kupca najkmańši. Tutón sluchowy nastroj so potom justěruje a na sluchowu

potřebnosć kupca nastaja. Dale wozmjje so pola kupca wotčisc wu- cha, z kotrehož nastanje potom otoplastika. Po přnim přiměrje- nju, kiž traja dohromady dwě hodžiny, scěhuja hišće dwaj do tři terminow, hdžež so sluchowy nastroj hišće raz justěruje a so pře- pruwuje, kak kupc ze sluchowym nastrojom wuńdže.

Kak wupada twój wšědný džěłowy dzeń?

Kontrola sluchowych nastrojow a wurjedženje so wšědnje před- wjedže. Wuwučeny akustikar ma něhdže dwaj kupcay za přenje přiměrjenje wob dzeń. Scěhowace terminy su tež jara wjele wob dzeń, tam pak hišće wjele sama přewjesć njemóžu. Jónu abo dwójce wob tydžeń tež otoplastiku frezuju. Druhdy přewjedu krótkie sluchanske testy. Najwjac ludži docyła njewě, zo trjeba sluchowy nastroj. Za to je tutón test dobre přepruwowanje. Štóz předołho ze sluchowym nastrojom čaka, njebudže wjac 100%nje slyšeć móc, dokelž mozy mnoho zwukow wotwuknje (*verlernen*).

Što so čí na powołanju lubi, što skerje nic?

Džěto je jara mnohostronske. Štóz so mi wosebje lubi je, zo nimaš na dzeń mnoho kupcow, kotrež spěšnje wotdžětaš, ale zo maš z kupcami wjacore tydženje činić a z tym tež wjele lěpši zwisk nat- wariš. Džěta so tež jara wjele z kompjuterom, ze wšelakimi diagra- mami a sy poprawom cyle na sebjě samoho stajeny. W tutym wu- kubłanju sym powołanje namakała, kotrež so mi wosebje jara lubi. Mi budu pozdžišo jenož rjane časy we powołanskej šuli po- brachować.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so ze sluchowym akustikarjom stać?

Štóz chce so ze sluchowym akustikarjom stać, ma rady z ludźimi džělać chcyć, wotewrjeny być, dobre kmanosće w ručnym džěle měć a so za fyziku zajimować. Njesmě nič přeciwo tomu měć, zo je druhdy wjacore tydženje w Lübecku. Lěpšina by tež była, zo so před wuchowym šmatcom njegrawaš.

Kak posudźuješ přichod twjeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow?

Sluchowych akustikarjow budžemy přeco trjebać, wšudže so tež pytaja. Kóždy čłowjek přindže jónu na dypk, hdyž wjac porjadnje njestyši. Hač dotal tež hišće žana možnosć njeeksistuje, slyšenje přez operaciju polěpšić. W powołanju su holcy a hólcy samsnje wjele zastupowane.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- rjemjeslniske kmanosće (zatwar mačkich džělow) - techniske zrozumjenje - swědomitosć a zamóžnosć dokładneho wobkedźbowanja (pruwowanje hač sedži słuchowy nastroj dosć derje we wuchu) - orientacija na kupcu a wotewrjene wašnje (poradźowanje kupcow) - dobre wukony w fyzice, w ručnym džěle/technice, w matematice a w biologiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje abo wysokošulska zraťosć
Što so w tutym powołanju čini?	- poradźowanje kupcow nastupajo škita słucha a wšelakich systemow słuchowych nastrojow - při tym je individualna orientacija na kupcu wažna, na přikład hač je słuchowy nastroj staroby dla trěbny abo za škit před haru, powołanja dla - zo by so słuchowy nastroj móhl optimalnje připodobnić, dyrba so wšelake testy słucha přewjesć a wotčić słuchoweje chódby zhotowić - kupcam so potom rozkładže, kak nowy słuchowy nastroj funguje - poskići so hladanje słuchoweho nastroja - překupske a zarjadniske nadawki so přewozmu, kaž na přikład kalkulowanje poskitkow a zhotowjenje wotličenjow za chorobne kasy
Hdže so džěła?	- w džěłarni, w předawanskich rumnosćach, akustiskich laborach a w běrowach - w zawodach słucho-akustiskeho rjemjesła - pola industrielných zhotowjerjow systemow słuchowych nastrojow
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 645€ – 805€ (wikowanje); 560€ (rjemjesto) - 2. lěto: 710€ – 905€ (wikowanje); 670€ (rjemjesto) - 3. lěto: 830€ – 1045€ (wikowanje); 780€ (rjemjesto)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: akustiski mišter za słuchowe nastroje - techninarske dalekubłanje: technikar – mediciniska technika; technikar – elektrotechnika; technikar – drobno-džěłowa technika - překupske dalekubłanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: elektrotechnika; mediciniska technika; słuchowa technika, awdiologija

powołanska šula:

Powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach za wšě kraje w Lübecku

Zwjazkam wotewrjena krajna powołanska šula za słuchowych akustikarjow w Lübecku → www.lbs-hoerakustik.de

ZUBNOLÉKARSKA FACHOWA PRÍSTAJENA (ZFA)

Božena Wróblowa
wukubłanje:
zakónčiła
w januarje 2010

dalekubłanje:
studij zubneho
lěkarstwa

Čehodla sy so za powołanje zubnolěkarskeje fachoweje přistajeneje rozsudžiła?

Sym hižo dlěje wo studiju zubneho lěkarstwa přemysliła. Hižo do abitury bě mi jasne, zo njebudže mój přerězk dosahacy za hnydomny započatk studija. Tohodla rozsudžich so za wukubłanje. Ze zakónčenjom tutoho sym sebi zakład za mój dalši powołanski puć stworiła. Z tym sym měła wotzamknjenje, kotřež njemóžeše mi nichto wjac wzać. Za mój studij sym mnoho nazhonjenjow hromadžiła a dóstach dobry dohlad do powołanja zubneho lěkarja. Přez swójske wukubłanje móžu sebi džensa džěto přistajeneje lěpje wažić.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Mózach mjez powołanskimaj šulomaj w Drježdžanach abo w Zhorjelcu wolić. Dokelž běše wšědny wobchad na puću do Zhorjelca přijomniši, sym so za tutón rozsudžiła.

Hdže sy so wukubłać dała?

W zubnolěkarskej praksy Schneider w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w praksy rozdžěli?

W přenimaj dvěmaj wukubłanskimaj lětomaj mějach dwójce wob tydžeň šulu, w třecim jenož hišće jónu wob tydžeň. Na zbytnych dnjach w tydzenju běch džětać.

Što su twoje nadawki?

Nadawki su mjez druhim asistencja zubnemu lěkarjej při džěle, dokumentacija džětowych krokow, rjedjenje, desinfekcija a sterilizacija džětowych materialijow a džěta při recepciji, kaž na přiklad witanje pacientow, pisanje zličbowankow a dorěčenje dalších terminow. Wšitke nadawki njehodža so docyła naličić, dokelž su jara mnohostronske.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Rano přińdžeš na džěto, so předrasčiš a potom wšitko tak daloko přihotuješ, zo móže lěkar potom hnydom započinać. To rěka komputery zaswěćić a zubnolěkarski stólc přihotować. Potom započina so wšědny džětowy dzeń, hdyž přińdu pacienća. Mjez tym je wobjedowa přestawka a na kóncu dnja so wšitko zrumuje a praksa wurjedži.

Što so ći na powołanju lubi, što skerje nic?

Lubi so mi na kóždy pad kontakt k pacientam a mnohostronskość nadawkow. Kóždy pacient ma hinašu potrebu lěkowanja a tak su džětowe wobtuki jara wšelake. Jako přistajeny sy jara wotwisny wot předpisow twojeho šefa a njemóžeš sebi wupytać, hdy maš dowol, dokelž dyrbiš so při tym na dowolu lěkarja orientować.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so ze zubnolěkarskim fachowym přistajenym stać?

Zajim na powołanju na kóždy pad. Dyrbiš sebi wědomy być, zo pacientam jara blisko přińdžeš a njesměš so před čělnym kontaktom bojeć. Tež přecelne wustupowanje napřećo pacientam a z nimi sobu začuwać je wažne.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Hólcy su přeco lubje witani, dokelž přewahuje podžěl holcow. Powołanje budže přeco trěbne, dokelž njemóže zubny lěkar bjez přistajeneje džětać.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje we wobłuku swobodne powołanja
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- swědomitosć a wědomje zamołwitosće (wobchad z lěkarskimi srědkami, dodžerženje hygieniskich předpisow) - začuwawosć (hdyž ma pacient strach) - wušiknosć (přihotowanje pjelnjenkow) - zamjelčanosć (we wobchadze z datami pacientow) - wuski čělny kontakt z ludźimi (žadyn strach před natyknjenjom) - dobre wukony w němčinje, w matematice, w biologiji, w fyzice/chemiji
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- organizowanje wotběhow w zubnolěkarskej praksy, terminy z pacientami wučinić, wužiwanosć rumow a džětowych materialijow zawěšćić - asistenca při lěkowanju, přewzaće wěstych nadawkow, wotpowědnje swójskej kwalifikaciji - na přikaz zubneho lěkarja přihotuja masu za wotčišć zubow, zhotowja röntgenowe wobrazy - dokumentacija lěkowanskeho wotběha, wotličenje poslužbow - přewod pacientow do, při a po lěkowanju, rozkładu profylaktiske postupowanja - pisomna komunikacija z chorobnymi kasami a z laborom, kontroluja hač so zličbowanki zapłaća
Hdže so džěta?	- w lěkowanskich a röntgenowych rumnosćach, při přizjewjenju - w zubnolěkarskich praksach a klinikach - w čelesnochirurgiskich lěkowanskich praksach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 600€ – 820€ - 2. lěto: 650€ – 870€ - 3. lěto: 735€ – 920€
Kotre móžnosće postupa su?	- druhe dalekubłanja: zubnolěkarski fachowy asistent z wšelakimi čěžišćemi; asistent – zubnolěkarski management praksy - studijny předmjet: zubna medicina; strowotniska wědomosć, public health; dentalna hygiena; ... - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – strowotnistwo a socialne; zawodny hospodar – management w strowotnistwje

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum „Karl August Lingner“ w Drježdźanach → www.bsz-gesundheit.de

Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjela → www.bszgoerlitz.de

Powołanskošulski centrum za hospodarstwo, strowotu a techniku wokřesa Šwikawa
→ www.bsz-wgt-werdau.de/berufsschule/gesundheit

foto: ELDAKON GmbH

Fabian Šotla

wukubłanje:
lěto 1 wot 3 ½

ELEKTRONIKAR

Čehodla sy so za powołanje elektronikarja rozsudźić?

Sym w mojim přnim wukubłanju elektriku wot druheje strony zeznať a sym fascinowany, što móžeš z elektriku wšitko činić.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Wopytam Powołansku šulu za techniku a hospodarstwo w Budyšinje.

Hdže daš so wukubłać?

Pola firmy Eldakon GmbH w Nowej Wjesce.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdźěli?

Čas mjez šulu a džětom rozdźeli so do 4 tydzenjow džěta a 2 tydzenjow šule.

Što su twoje nadawki?

Nadawki su mjez druhim twar trasow, kładjenje a přizamknjenje kablów a roťow. Dale hladam nastroje. Tež instalowanje tykačkow, elektriskich nastrojow a mašinow, zapinakow za swěcu a lampow słuša k mojim nadawkam.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Rano zetkamy so w firmje a tam dorěčimy sej džětowy nadawk za tón dzeń. Potom zapakujemy wšě trěbne graty do awta a wotjědźemy na twarnišćo. Tam naš nadawk spjelnimy a potom jědźemy na přichodne twarnišćo abo zaso do firmy.

Što so čí na powołanju lubí, što skerje nic?

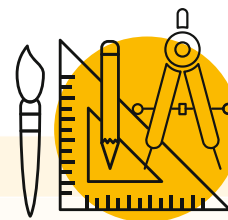
Mi lubí so instalowanje elektriskich systemow a najbóle mje wjeseli, hdyž tutón system potom tež funguje. Nawopak so mi wězo njelubi, hdyž instalowany system njefunguje.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z elektronikarjom stać?

Wuměnenja su srjedźne kubłanske wotzamknjenje abo jara dobre hłowne šulske zakónčenje. Dale je tež wažne, zo móžeš derje w teamje džětać, zo maš wjeselo při džěle a zo móžeš derje z druhimi ludźimi wobchadžeć.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podźěl holcow a hólcow w powołanju?

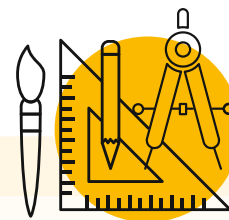
Elektrikarjo so pytaja, wšojedne hač su to holcy abo hólcy. Wšako njeby so bjez nas žana lampa swěćiła a milina njeby hač k tykačce přišla.

wašnje wukubtanja:	- dualne wukubtanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubtanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubtanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- dokładnosć, fleksibelnosć - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka - wobhladniwosć (džěto při twarskich džělach, kotrež milinu wjedu) - swědomitosć a zwólniwosć, zamołwitosć přewzać - techniske zrozumjenje (hladanje elektriskich připrawow) - dobre wukony w fyzice, w matematice, w ručnym džěle/technice a w informatice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- planowanje, instalowanje, hladanje a reparowanje wulkich připrawow a elektrotechniskich připrawow, za elektriske zastaranje twarjenjow z energiju - montowanje přizamkow za płokawy, kuchinske kachle atd. - za tepjenske abo klimowe připrawy maja so wodženske a rjadowane připrawy poslužować - za tute maja so wodženske systemy wuwijać a wuspytać
Hdže so džěła?	- w firmje, na twarniščach, w džěłarnjach - w zawodach elektrotechniskeho rjemjesła - pola firmow imobilijoweho hospodarstwa
Kak wysoka je zastužba za čas wukubtanja?	- 1. lěto: 640€–750€ - 2. lěto: 690€–830€ - 3. lěto: 740€–900€ - 4. lěto: 790€–1000€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubtanje: elektrotechniski mišter; industrijowy mišter – elektrotechnika - technikarske dalekubtanje: technikar – elektrotechnika z wšelakimi čeziščemi; technikar – wětrikowa energijowa technika - překupske dalekubtanje: fachowy hospodar – solarowa technika; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: energijowa technika; twarjenjowa technika; facility-management, techniski management twarjenjow; ...

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.phpPowołanskošulski centrum za elektrotechniku w Drježdžanach → www.bszet.dePowołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku „Julius Weisbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de

KACHLICAR/DŁÓŽIČKAR

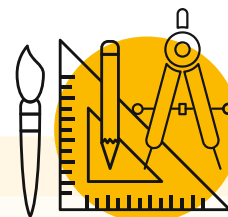
wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjena:	- swědomite džěto (při přirězanju a kładženju kachlicow/dłóžičkow) - wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (wukładženje scěnow) - kmanosć, sej něšto rumnostnje předstajić - dobra čělna konstitucija (dlěši čas klečo džětač) - dobre wukony w matematice, w fyzice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakončenje
Što so w tutym powołanju čini?	- wobličenje kóštow za material a džěto - wobdžěłanje a izolowanje fundamenta - wukładženje kupjelow, kuchnjow atd., ale tež terasow, fasadow domow z kachlicami/dłóžičkami po swójskich předstawach abo podatych twarskich planach - kładženje kachlicow/dłóžičkow a platow, tež w formje mozaikow a z tym porjeńšenje scěnow a špundowanjow - džěto ma być jara čiste a dokładne, džiwa so na wumětske aspekty - saněrowanje staršich a wobškodzenych scěnow a špundowanjow
Hdže so džěta?	- na twarnišćach - w zawodach wutwarneho přemysła (<i>Ausbaugewerbe</i>) - w fasadowym twarstwje
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 765€ – 850€ - 2. lěto: 970€ – 1200€ - 3. lěto: 1190€ – 1475€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: kachlicarski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čeziščemi - překupske dalekubłanje: fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: twarske inženjerstwo; architektura; nutřkowna architektura

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za twarsku a powjeršnu techniku wokrjesa Šwikawa → www.bsz-bautechnik-zwickau.de

Powołanskošulski centrum za twar a techniku Drježdžany → www.bsz-bau-und-technik.de

Powołanskošulski centrum Lubij → www.sachsen.schule/-bsz-loebau/index.html

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- swědomite džěto (wotlěpjenje woknow atd.) - dokładne wobkedźbowanje - wušiknosć, dobra koordinacija wóčko-ruka a zmysł za estetiku (wukonjenje wuhotowanskich nadawkow) - wobhladniwosć, kmanosć, we wulkich wysokosćach džětać (džěto na róstach) - dobra čělna konstitucija (nošenje čežkich džětowych materialijow) - dobre wukony w matematice, w chemiji a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske wotzamknjenje
Što so w tutym powołanju čini?	- wuporjedenje, porjeńšenje a wudebjenje nutřkownych sćenow, wjerchow, špundowanow a wonkownych fasadow domow a objektow - přihotowanje podłohow za wobdžětanje a wuporjedenje škodow na sćenach a wjerchach předy hač so płoniny pomoluja abo polěpja - nałożowanje najwšelakorišich molowanskich technikow, tapecěrowanje abo nanjesenje strukturoweho wobmjetka - zatwarjenje izolowanskeho materiala, připrawjenje ze sobu zwjazanych izolowanskich systemow a tak přinošowanje k zalutowanju energije - škit drjew a drjewowych surowiznow, kaž na př. durje, wokna a płoty z lazurami, barbami abo wolijemi
Hdže so džěta?	- na twarnišćach w twarjenjach a na fasadach - w zawodach molerskeho a lakěarskeho rjemjesta - w stukaterowym přemysle - we wysokotwarje
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 620€ - 2. lěto: 685€ - 3. lěto: 850€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: stukaterowy mišter, molerski a lakěarski mišter - techninarske dalekubłanje: technikar – barbna a lakowa technika z wšelakimi čežiščemi; technikar – twarska technika; technikar – hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow - překupske dalekubłanje: zawodny manager – barbna technika; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: nutřkowna architektura; tworjace wuměłstwo; konserwowanje a restawracija
dalše směry:	- moler a lakěrar: - škit twarjenjow před koroziju, - cyrkwinske molerstwo a hladanje pomnikow - moler w pórclinowej manufakturje

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Christoph Lüders Zhorjelc → www.bszgoerlitz.de

Powołanskošulski centrum Kamjenc → www.bsz-kamenz.de

Powołanskošulski centrum za twarsku a powjeršnu techniku wokrjesa Šwikawa → www.bsz-limbach.de

MECHANIKAR PŘÍPRAWOW ZA SANITARNU,
TEPJENJOW A KLIMOWU TECHNIKU

**Rafael
Hajdan**

wukubłanje:
lěto 2 wot 3,5

Čehodla sy so za powołanje mechanikarja připrawow rozsudził?

Za čas šule absolwowach wšelake praktikumy, na přikład kfz-mechanikar a dalše. To pak ničo za mnje njeběše. Potom rozsudžich so za prózdninske džěto w jednej firmje za tepjenje a sanitarne a tam mějach wulke wjeselo při džěle. Přez šefa toho zawoda přińdžech k zawodej, w kotrymž so nětko wukubłam.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Na BSZ w Budyšinje.

Hdže daš so wukubłać?

We Wulkej Dubrawje we Voigtec zawodže za tepjenje a sanitarne.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Čas rozdželi so do blokow. Mam najhuscišo dwaj tydženjej šule a štyri tydženje sym džětać. Kóždy 3 – 4 měsacow mam jedyn tydženski kurs w Großenhainje, w tym času sym potom w internace.

Što su twoje nadawki?

Moje nadawki su jara mnohostronske. Planowanje a twar sanitarnych rumnosćow a tepjenjow, twar solarnych připrawow, instalowanje a hladanje wodowodow a druhe džěta, kotrež so w zwisku z přizamknjenjom domow na płun a wodowodow za woptóčki (Abwasserleitung) počahuja. Při našim džěle dźiwamy jara na dodžerženje předpisow za škit wobswěta. Wažne je tež hladanje tepjenskich připrawow, zo njebychu hódnoty wotpłunow předpisanu hódnotu překročili. (Tute džěto so wot saznika kontroluje.) Instalacija płunowych wohniščow z kładženjom roťow a přizamknjenjom tutych.

Kak wupada wšědny džětowy džěń w tutym powołanju?

Rano sedmich so w firmje zetkamy. Potom praji šef z kim, hdže jědžemy a kotre nadawki na nas čakaja. To móže być raz wulki nadawk, kotryž so na cyły tydžěń rozdželi abo su to wjacore małke nadawki, kotrež so w běhu jednoho dnja wotdžětać dyrbyja. Štyrjoch so zaso w firmje zetkamy a wuhódnoćimy naš džěń. Tam sej dorěčimy, kak daloko smy přišli a kotry material za přichodny džěń trjebamy.

Što so ċi na powołanju lubi, što skerje nic?

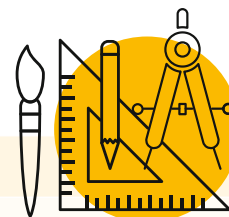
Na mojim powołanju so mi lubi, zo móžu při instalacijach pomhać a tak mnohotnosć tepjenjow zeznać. Najradšo tepjenja hladam, dokelž mam tak wotměnu k instalaciskim džětam. Izolaciske džěta na roťach, kotrež smy twarili rady njećinju, dokelž je to za mnje njepríjymne džěto.

Kotre wuměňjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z mechanikarjom připrawow stać?

Je derje, hdyž maš realnošulske zakončenje. Dyrbiš čělnje fit być, dokelž je džěto jara wobćežne a sy nimale cyły džěń na kolenomaj po puću. Wažne je, zo móžeš derje we hłowje ličić. Kupcam na přeco dyrbiš přecelny a wotewrjeny być.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

Ja sej myslu, zo podžěl žonow snadnje stupa. W rjadownjach je zwjetša znajmjeńša jedna holca pódla. Kóždy sanitarna firma pyta sobudžětaćerjow a přez to je lochko nowe džětowe městno namakać, dokelž rjemjeslnicy pobrachuja. Powołanje budže dale wobstać, dokelž chce kóždy rady čoptu wodu měć a w čoptej stwě sedžeć móc.

wašnje wukubtanja:	- dualne wukubtanje w industrij a w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubtanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubtanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjnja:	- rjemjeslniske kmanosće a dobra koordinacija wôčko-ruka (zhibanje koporowych roťow) - swědomitosć (zatwarjenje sanitarnych připrawow) - dobra čělna konstitucija a žadyn strach před wysokosću (džěto na rěblach a róstach) - techniske zrozumjenje (planowanje a hladanje připrawow a systemow) - kmanosć w teamje džětač (zhromadny transport čěžkich twarskich džělow) - dobre wukony w ručnym džěle/technice, w matematice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske a srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- instalowanje zastaranskich systemow za wodu a powětr - zatwar a přizamknjenje dušowych kabinow, myjadłow, nuznikow a dalšich sanitarnych připrawow - instalowanje připrawow za wužiwanje dešćoweje a wobhospodarjenskeje wody (<i>Brauchwasser</i>) - montowanje tepjenskich systemow - při džěle wobdžětaja so roty, blachi a profile z metala abo z plasty z mašinami abo manuelnje - twar systemow, kotrež su eficientne z energiju a šonowace za wobswět, kaž na přikład solarne připrawy - pruwowanje hač su montowane připrawy optimalnje nastajene a hač bjez zmylka funguja - instalowanje systemow za twarski management, kaž na př. smart-home-systemy - poradžowanje a zapokazanje kupcow do poslužowanja zatwarjenych nastrojow a systemow
Hdže so džěta?	- pola kupca, na twarnišću, w džětarni - w instalaciskich zawodach za zastaransku techniku - pola twarcow tepjenjow a klima-připrawow
Kak wysoka je zastužba za čas wukubtanja?	- 1. lěto: 420€ – 778€ (rjemjesto); 976€ – 1047€ (industrija) - 2. lěto: 473€ – 860€ (rjemjesto); 1029€ – 1102€ (industrija) - 3. lěto: 525€ – 950€ (rjemjesto); 1102€ – 1199€ (industrija) - 4. lěto: 578€ – 1050€ (rjemjesto); 1141€ – 1264€ (industrija)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubtanje: instalaciski a tepjenjotwarski mišter; industrijowy mišter – metal - technikarske dalekubtanje: technikar – tepjenjowa, sanitarna, klimowa technika; technikar – sanitarna technika; technikar – mašinowa technika - překupske dalekubtanje: zawodny manager – sanitarna a tepjenjowa technika; techniski fachowy hospodar; fachowy hospodar – solarne technika; ... - studijny předmjet: zastaranska technika; facility-management, techniski twarski management; twarska technika, twarska energijowa technika; ...

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdžanach → www.bsz-technik-zeuner.dePowołanskošulski centrum Žitawa → work.bsz-zittau.dePowołanskošulski centrum za hospodarstwo a techniku Budyšin → www.bszbautzen.de/cms2/index.php

Daniilo Dej
wukubłanje:
lěto 3 wot 3

MULER

foto: Daniilo Dej

**Kak wupada wšědny džětowy džen
w tutym powołanju?**

Rano jědu na džěto do zawoda a wot tam wotjědu z kolegami na aktualne twarniščo. Do toho praji šef, kotre džěta maja so tam wukonjeć, tak zo móžu tomu wotpowědujo trěbne graty zapakować. Na twarnišću potom moje nadawki spjelnu, kotrež su přeco wotwisne wot stawa twara.

Čěhodla sy so za powołanje mulerja rozsudźił?

Sprěnja dokelž ma mój nan jedyn twarski zawod a dokelž wupada tak, zo budu ja raz jeho naslědnik. A zdruha je wjele dalekubłanskich móžnosćow, kotrež zmōžnjeja sebi wjetši zawod natwarić. Přez to, zo ma mój nan twarski zawod, móžach so hižo zahe w tym powołanju wupruwować a sym tak do toho nutř rostł. Mój cil po wukubłanju je dalekubłanje na technikarja.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

BSZ w Lubiju.

Hdže daš so wukublać?

W twarskej firmje w Rakecach.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Čas w šuli a w zawodže je do blokow rozdžěleny. Jedyn blok šule wučini zwjetša 2 tydženjej, blok w zawodže wučini někak 2 do 8 tydženjow, to je wotwisne wot toho, w kotrym wukubłanskim lěće sy. Přidatnje k powołanskej šuli wuknjemy w tak mjenowanym ÜAZ (Überbetriebliches Ausbildungszentrum). Tutón blok wučini tež někak 2 tydženjej.

Što su twoje nadawki?

W přěnim lěće přeběžiš wšitke wobłuki twarstwa, hłowne pak je mulerstwo. To rěka na přikład scěny wobmjetać a betonowy twar. W šuli nawuknješ tež wšelake teoretiske wěcy, kotrež su wažne při twarstwje. W ÜAZ wuknjemy wosebje tradicionelne rjemjesło mulerstwo.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

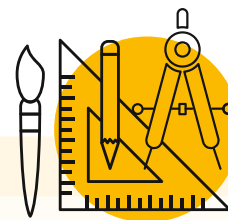
Mi so lubi, hdyž směm nadawki spjelnić, pola kotrychž něšto nawuknu, štož mje dale přinjese. Te rumowanje a rjedženje na hotozym twarnišću so mi tak njelubi, ale tež to k tomu słuša.

**Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć,
chcedža-li so z mulerjom stać?**

Derje je, hdyž sy čělnje fit, a dyrbiš tež raz hruby ton a kritiku na twarnišću znjesć móc. Zajim a wola powołanje nawuknyć staj jara wažnej. Nješkodži, hdyž so w matematice a w fyzice wuznaješ.

**Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja,
hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?**

Na twarnišću wuhladaš skerje zrědka holcu a myslu sej, zo njebudže so to wulce změnić. Tež dokelž je to čělnje čězke džěto. Cyłkownje pak bych prajił, zo su twarske powołanja přeco bóle požadane a jara lukratiwne.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industrij a rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- dobra čělna konstitucija (nošenje čěžkeho džětoweho materiala) - zamóžnosć we wulkich wysokósčach džětać (na rěblu stejo) - rjemjeslniska wušiknosć, wobhladnivosć (dokładne sadženje cyhelow) - kmanosć w teamje džětać (montowanje čěžkich twarskich džělow) - dobre wukony w matematice, w fyzice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske a srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- twarja najwšelakoriše chěže a domy - betonuja fundamenty chěžow, muruja wonkowne kaž tež nutřkowne sčěny domskeho a montuja wjerchi - zhotowjeja drjewjane wupaženja abo wjazaja železo, kotrež potom z betonom wukidaja - naměšeja na twarniščach beton abo předžěłaja hižo hotowy změšany transportowy beton - wobmjětuja sčěny a wjerchi, lija estrich, zatwarjeja tež izolowanske materialije - restawruja stare domy, pře- a wutwarjeja domy
Hdže so džěta?	- na twarniščach pod hołym njebjom - we wysokotwarskich předewzačach - w firmach za twar hotowych domow
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 765€ – 850€ - 2. lěto: 970€ – 1200€ - 3. lěto: 1190€ – 1475€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: mulerski a betonowniski mišter; polěrski mišter - technikarske dalekubłanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čěžiščemi; technikar - hladanje twarskich pomnikow/wobnowjenje starych twarow - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: twarske inženjerstwo; architektura; inženjerstwo za twarske maćizny; ...

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum twar a technika Drježdžany → www.bsz-bau-und-technik.de

Powołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.de/de

Powołanskošulski centrum za techniku a hospodarstwo „Julius Weisbach“ w Freibergu → www.bsz-freiberg.de

**Ambrož
Handrik**wukubłanje:
2017–2020

foto: Jakub Bržan

Čehodla sy so za powołanje saznika rozsudžit?

Sym sebi tute wukubłanje wupytať, dokelž nochcych po maturje studować ale něšto z mojima rukomaj činić. Sym sebi po tutym rozsudže přemysliť, kajke rjemjesto móht hač do wuměnka wukonjeć a w kotrymž so njewuklukuješ, hladajo na džětowy čas a pjenjezy a to je saznik po mojim mjenjenju najlěpši rozsud.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Za cytu wuchodnu Němsku, nimo Berlina a Braniborskej je jenož jedna wukubłanska šula za saznikow a ta je w Rote Jahne, blisko Eilenburga/Lipska.

Hdže daš so wukublać?

Moje wukubłanje činju pola knjeza Bržana. Jeho zamołwitosć leži w mječenskim wobwodze (Kehrbezirk) Kinspork.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Wukubłanje so do třoch džělow rozdžěli, wukubłanje w zawodže, powołanska šula a tak mjenowane nadzawodne wukubłanje (Überbetriebliche Ausbildung). Poslednej džělej staj w Rote Jahne. Wěšte časy za šulu nimamy, potajkim je měna mjez šulu a džětom njestajna. Wob lěto mamy 14 tydzenjow šulu a ÜBA je w 1. wukubłanskim lěće dwaj tydzenjej a w druhim a třěćim wukubłanskim lěće stajnje 3 tydzenje

Što su twoje nadawki?

Jako wukubłanc přewjedžeš samsne nadawki kaž wukubłany saznik. To rěka měrić, mjesć a komunikacija z kupcami. Jenički rozdžěl je, zo dyrbiš so dohladować, dokelž ma tute džěto tójšto rizikow a dyrbiš stajnje skedžbliwy być. Jako wukubłanc nimaš hišće dosć nazhonjenjow respektiwnje njewidžiš wšitke riziki.

Kak wupada wšědny džětowy džen w tutym powołanju?

Naše džětowe lěto so rubje džěli do měrjenskeho a do mječenskeho džěla. My nimamy žadyn kruty dnjowy rytmus, poprawom je kóždy džen hinaši. Nimamy stajny čas za wotjězd do Kinsporka a tež žadyn kruty čas za swjatok. Hruby plan je, zo wotjědžemy mjez sedmich a wosmich. Za čas měrjenja mamy stajnje kwitowanki sobu, tak zo wěmy, pola koho dyrbimy scyła što mjesć a za lěto mamy tak mjenowanu běhansku cedlu (Laufzettel), po kotrejž my naše džěto chěžku po chěžce wotdžětamy. Po tym, zo smy lisćinu za džen wotdžětali, mamy swjatok. Raz je to 13:00 hodž. a raz hakle 16:00 hodž. Po tym dyrbimy so doma wumyć a to bě hižo džětowy džen.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

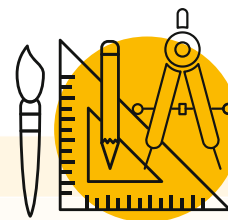
My smy stajnje w pohibje a při kóždym wjedrje wonka. Kóždy džen widžimy nowe mjezwoča a wulki džěl ludži je wjesoty, hdyž nas widži, wšako přinjesemy zbožo. Tež džětowe časy so mi lubja. Poprawom je jenož mało wěcow, kotrež so mi njelubja. Na přikład, hdyž sy pola ludži, kotřiž maja raz hubjeny džen a to na tebi wupušća abo hdyž w chěžach jara sylnje wonja.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so ze saznikom stać?

Zajimcy bychu dyrbjeli so sami organizować móc a lóšt na rozmołwu z ludžimi měć. Njeměli strach před wysokosću měć, dyrbja spuščomni być a fleksibelni. Tež lóšt na pohib (zakładne skerje sportowc) je wažny, dokelž su wokna a łubje přeco matke a puće na třechu njejsu přeco najkrótše, najwěšćiše abo najlőše. Runje tak trjebaja zajim na prawidłach a dyrbja zajimowani, być stajnje nowe wěcy a změny w prawniskich tekstach wuknyć.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow?

W mojej rjadowni smy něhdže 65 šulerjow a šulerkow, wot toho su 4 holcy. To je poprawom typiske wuwice w rjemjestach. Džěto za saznikow stajnje tu budže. Kachle su zas trend, kóždy młody porik chce kachle z wulkej škleńcu, za romantiske wječory. Tute wuhenje dyrbja so wot nas mjesć. Kóždy swójba chce čóptu wodu, tohodla trjebaja tepjenje a tepjenja dyrbja so wot nas měrić dać. Kaž prajene džěla je stanje wjac. Smy poprawom přemało saznikow, zo bychmy móhli wšudže džěla a rozmołwu z kupcami přewjesć, najhusćišo wostanje pak jenož při přewje dženju našeho džěla.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosť wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- rjemjeslniska wobdarjenosć - skrućene čěto (džěto we wulkej wysokosći) - wobhladniwe a swědomite džěto (pruwowanie připrawow za kuroptun (<i>Rauchgasanlagen</i>)) - zamóžnosť, sej něšto rumnostnje předstajić - ličenske kmanosće - orientacija na kupcu (přećelne poradžowanje a pomocliwosć) - zwólniwosć, so wobstajnje k nowym zakonskim předpisam dale kubtać - dobre wukony w fyzice, w chemiji, w matematice, w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- přepruwowanie tepjenskich, wotpłunowych a přewětrjenskich připrawow na wěstotu a wohnjoškit - mjećenje wuhenjow, wotstronjenje procha a sazow z tepjenskich a přewětrjenskich připrawow - wšelake wašnja měrjenja hladajo na koncentraciju škódnych płunow - prikazanje wotstronjenja namakanych njedostatkow a dokumentowanie svojich měrjenskich a džětowych wuslědkow - poradžowanje kupcow w prašenjach lutowanja energije, kaž tež powšitkownje wo wohnjoškiće a škiće klimy
Hdže so džěta?	- na třěchach pod hołym njebjom, pola kupca doma při tepjenskich a přewětrjenskich připrawach, w běrowje - w zawodach sazniskeho rjemjesla - w poradžowarnjach k prašenjam zwužitkowanja energije
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 520€ - 2. lěto: 590€ - 3. lěto: 690€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: sazniski mišter - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – wobswětoškit; fachowc za překupske wjedženje zawoda - technikarske dalekubłanje: technikar – wobswětoškit - studijny předmjet: wobswětowa technika; wěstotna technika; facility-management, techniski twarjenjowy management

powołanska šula:Powołanskošulski centrum Eilenburg Rote Jahne → www.bsz-eilenburg.de

TMARČ ZA KACHLE A POWĚTROWE TEPJENJE

Błażij Handrik

wukubłanje:
1. lěto wot 3

Pruwowanja
su w druhim
a w třecim
lěće.

foto: Andreas Kobalz

Čehodla sy so za powołanje twarča za kachle a powětrowe tepjenja rozsudźić?

To bě ryzy případ. Chcych najprjedy na blidarja wuknyć, ale potom je mi mój bratr prajił, zo pytaja w Konjecach wučomnika.

Kotru powołansku šulu wopytaš?

Teoretisku šulu mam w Sömmerda, to leži 20 km sewjernje Erfurta. Internat je tohorunja w Sömmerda ale kilometer zdaleny wot šule. Zastarać pak maš so tam sam. Praktiska šula je pak w Borsdorf pódla Lipska. Internat je hnydom pódla šule a je ze zastaranjom.

W kotrym zawodže daš so wukubłać?

Pola Čornakec w Konjecach. Smy tučasnje wosmjo w zawodže.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Najhusćišo sym měsac w firmje a dwaj tyždenjej w šuli.

Što su twoje nadawki?

Kachle stajić a hladać a kupcow poradźować. Připódla nawuknu tež kładjenje kachlicow/dłóžkow. Za twar kachlow dóstanjemy wobraz jako předtohu a po njej mamy twarić.

Kak wupada wšědny džětowy džen w tutym powołanju?

Zahe stanyć, potom do firmy, tam so wo twarnišću poradźować a po tym na twarniščo a los dže.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

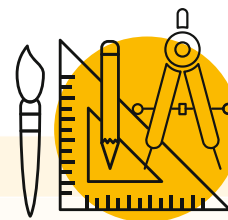
Zhromadnosć mjez kolegami a wjeselo na zdokonjanym džěle so mi jara spodoba. Na džěle so mi njelubi, hdyž dyrbyu za druhimi rumować.

Kotre wuměnjenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li tute powołanje nawuknyć?

Na kóždy pad lóšt na rjemjesle. Wjele wutrajnosće, dokelž słuša k wukubłanju tradicionelne wobdžěta nje kachlicow, kotrež móže čuwy rubić. Lóšt měč z druhimi džětać. Skedźbliwosć z a při wobchadze z materialemi. W šuli dyrbiš wjele wědžeć, dokelž dyrbimy na strowotu druhich hladać a na to džiwać, zo chěžu njezapalimy.

Kak posudźuješ přichod twojeho powołanja?

Podžěl žonow je niski. Móžeš rjec, zo je to ryzy muske powołanje. Móžu sebi předstajić, zo zaleži na tym, zo zwjazuje so z twarom na twarnišću awtomatisce čěžke džěto.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- rjemjesłowa wušiknosć (wobdžětanje kachlow) - swědomite džěto (měrjenje wotpłunow) - techniske zrozumjenje - dobra čělna konstitucija (transport čěžkich džělow za kamin) - dobre wukony w matematice, fyzice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske abo hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- planowanie a twarjenje kachlow a tepjenjow abo jednotliwych twarskich džělow - twar kachlow za tepjenje abo za warjenje, kaminow abo připrawow za tepjenje - poradžowanie kupcow, definowanie kak maja do nadawka date kachle wupadać, po tym zhotowjenje wšěch trěbnych džělow w džěłarni, transport, natwar a instalowanie džělow pola kupca - přizamknjenje wohnišćow, kotrež su so w industrij zhotowili, pola kupca - instalowanie a pruwowanie elektriskich systemow, kotrež su za kachle a tepjenje wažne - kontrola, hač kachle abo tepjenje funguje a prawe zastajenje tutych - přepodaće připrawy a zapokazanje kupca do jeje poslužowanja - poradžowanie kupcow - inspekција a hladanje zatwarjenych kachlow a tepjenjow
Hdže so džěta?	- na twarnišćach, w džěłarnjach - w rjemjeslniskich zawodach, hdžež so kachle, tepjenja a kaminy twarja - pola zawodow, kotrež tepjenja instaluja a twarja
Kak wysoka je zaslůžba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 420€ – 778€ - 2. lěto: 473€ – 860€ - 3. lěto: 525€ – 950€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: mišterski twarc za kachle a powětrowe tepjenja - technikarske dalekubłanje: technikar – twarska technika; technikar – tepjenska-, přewětrjenska-, klimowa technika - překupske dalekubłanje: zawodny manager – sanitarna a tepjenska technika; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: facility-management, techniski management twarjenjow; zastaranska technika; technika twarow, energijowa technika twarow

powołanska šula:

powołanska wučba w kraje přesahowacych fachowych rjadownjach → za Saksu:
statna powołanje tworjaca šula Sömmerda → sbbs-soemmerda.de

Stefanie Šotćic

wukubłanje:
zakónčiła
w juniju 2017

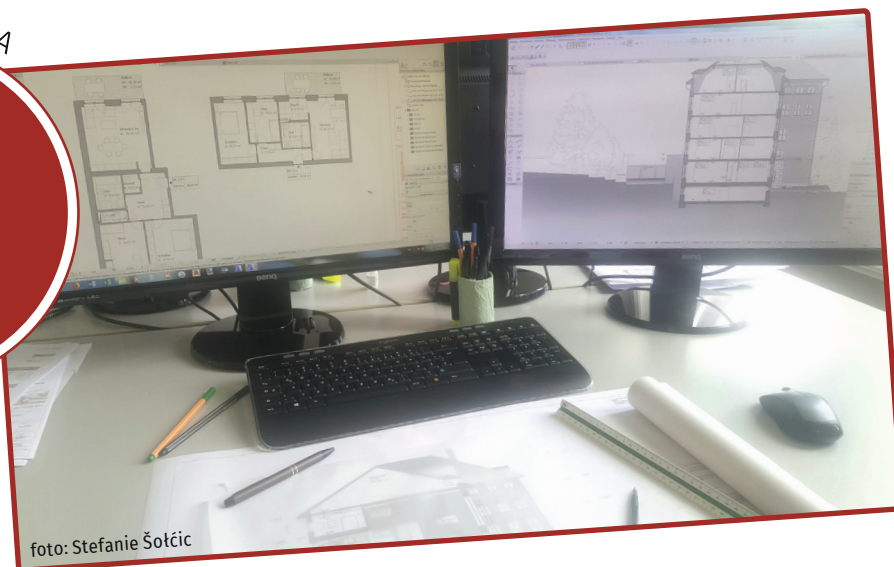

foto: Stefanie Šotćic

Čehodla sy so za powołanje twarskeje rysowarki rozsudžiła?

Sym so za tute wukubłanje rozsudžiła, dokelž je so mi techniske rysowanie přeco hižo lubiło. Nimo toho njemějach ženje wulke problemy z rumnostnym předstajenjom a matematiku.

Kotru powołansku šulu sy wopytała?

Powołanskošulski centrum za techniku w Kamjenicy.

Hdže sy so wukubtać dała?

W planowanskim běrowje w Njebjelčicach z fachowym směrom inženjerskeho twarstwa.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdželi?

3 lětnje wukubłanje na twarskeho rysowarja je dualne. To rěka ja běch we wotměnje 5-6 tydženow w zawodže džětać a potom 2-3 tydženje w šuli. Za čas šule bydlach zwjetša w internaće. W přenim a druhim wukubłanskim lěće mějachmy wšitcy hromadže wučbu. W třecim so potom specializuješ na jedyn fachowy směr, na přikład architektura, inženjerske twarstwo, hłubokotwar, twar pućow abo wuhotowanie krajiny.

Što su twoje nadawki?

Moje nadawki su zhotowjenje měritku wotpowědných twarskich rysowankow a twarskich planow po předpisach architekta abo inženjera. K tomu slušeja podrys, napohlady a detaile wšelakich twarjenjow.

Kak wupada wšědny džětowy dzeń w tutym powołanju?

Rano wobřeča so nadawki za tón džětowy dzeń. Najwjetši džěl časa sedžach potom před kompjuterom, hdžež rysowach z pomocu specielnego CAD-programa (computer-aided design). Druhdy mějach zbožo a smědžach sobu na twarniščo, hdžež móžach sebi wšelke wěcy wobhladać a wotměrić.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

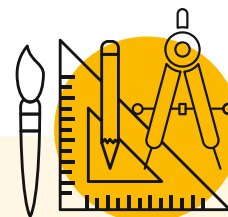
Džěto je na kóždy pad wotměnjace, štož nastupa projekty. Sym kóždy króć zaso horda, hdyž widžu hotowe twarjenje. Dale so mi lubi, zo njemóžeš tutym powołanju ženje wuwuknyć. Bohužel směmy jako twarscy rysowarjo jenož zrědka sobu na twarniščo, tak pobrachuje tež kontakt ke kupcam a druhim džětačerjam. Z časom je džěto jara napinace za chribjet a woči, dokelž sedžu nimale cyły džen w běrowje před kompjuterom.

Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć, chcedža-li so z twarskim rysowarjom stać?

Štóz chce so z twarskim rysowarjom stać, dyrbi na kóždy pad zrozumjenje měć za matematiku a fyziku. Techniske zrozumjenje a zamóžnosć rysowanja tež njeje na škodu. Pobrachować nje-smě kmanosć sebi něšto rumnostnje předstajić móc a zmysł za dokładne džěto. Nimo toho njesměš problem z tym měć, hdyž sedžiš cyły džen w běrowje. Specielne šulske zakónčenje njeje trěbne, ale přewažuja wučomnicy ze srjedźnym kubłanskim zakónčenjom abo z abituru.

Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja, hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?

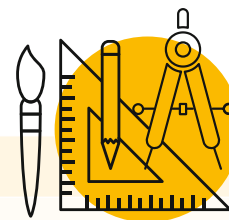
Twarscy rysowarjo su na kóždy pad prašani. Tež podžěl holcow we wukubłanju je stupat. Je pak přeco hišće wjac muži w powołanju hač žonow.

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w industriji a wikowanju, kaž tež w rjemjeslnistwje
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměňjenja:	- zamóžnosć sej něšto rumnostnje předstajić a dobre ličenske kmanosće (zhotowjenje, čitanje a přesadjenje skicow a rysowankow) - rysowanske kmanosće a wušiknosć (zhotowjenje detailowych rysowankow) - dobra koordinacija wóčko-ruka (hdyž ma so něšto wuměrić) - swědomitosć (zhotowjenje dokładnych rysowankow) - dobre wukony w ručnym džěle/technice, w matematice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubłanske zakónčenje abo vysokošulska zratosć
Što so w tutym powołanju čini?	- zhotowjenje rysowankow a twarsko-techniskich podložkow za chěže, mosty, puče a druhe twary - džěta so zwjetša při kompjuteru ze specielnymi programami - zhotowjenje wšelakich, za twar trěbnych rysowankow po skicach abo prikazach architektow abo twarskich inženjerow - při tym ma so na techniske předpisy džiwać - wobličenje, kelko materiala budže za twar trěbny - wobkedźbowanje planowanskich a twarskich procesow a so wo to starać, zo su wšitke trěbne podložki, wob- a wotličenja k prawym času hotowe - rjadowanje wšelakich wersijow rysowankow jednoho projekta a składowanje datow
Hdže so džěta?	- w běrowach - na twarskim zarjedže - w běrowach architektow a inženjerow - pola twarskich firmow, kotrež maja swójski planowanski wotrjad
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 765€ – 850€ (twarske přemysło); 631€ (inženjerske běrowy) - 2. lěto: 970€ – 1200€ (twarske přemysło); 791€ (inženjerski běrow) - 3. lěto: 1190€ – 1475€ (twarske přemysło); 949€ (inženjerski běrow)
Kotre móžnosće postupa su?	- technikarske dalekubłanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čeziščemi - překupske dalekubłanje: techniski fachowy hospodar - druhe dalekubłanje: CAD-fachowa móc – twar; wukubłar - studijny předmjet: architektura; twarske inženjerstwo; wuměrjenska technika, geoinformatika

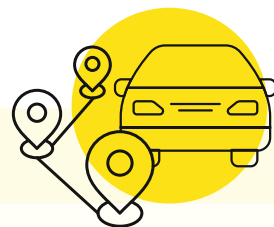
wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum za techniku II rjemjeslniska šula w Kamjenicy → bsz-handwerkerschule.dePowołanskošulski centrum za techniku a hospodarstwo Drježdžany → tuw.edupage.org

TŘECHIKRYJER

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnenja:	- dobra čělna konstitucija (nošenje čežkeho twarskeho materiala) - rjemjeslniska wušiknosć a dobra koordinacija wóčko-ruka (poslužowanje twarskeho zběhadła) - wobrotniwe a swědomite džěto na rěblach a róstach - žadyn strach před džětom we wysokosći - kmanosć w teamje džětač - dobre wukony w matematice a w ručnym džěle/technice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakončenje
Što so w tutym powołanju čini?	- twarja drjewjane konstrukcije za třěšny stoł (tež: kózty) - zakryja třěchi a scěny z cyhelemi, ščěpjelom, blachom atd. - přičinjeja čopłotnu izolaciju pod třěchu a wupažuja fasady domow - wutykaja a zamazaja třěchi a scěny - montuja a reparuja lijawy, kaminowe wuhenje, blyskowody, třěšne wokna a solarne připrawy - poradžuja wobsedžerjow domow wo tym, kak móže so energija lutować a čopłota w domje lěpje zdžeržec
Hdže so džěta?	- w zawodach wutwarneho rjemjesła, zwjetša na twarniščach pod hołym njebjom - w džěłarnjach a składach - w zawodach třechikryjerskeho rjemjesła
Kak wysoka je zastužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 730€ - 2. lěto: 880€ - 3. lěto: 1130€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: třechikryjerski mišter; klempnarski mišter - techninarske dalekubłanje: technikar – twarska technika z wšelakimi čeziščemi - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – solartechnika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: drjewowa technika; twarske inženjerstwo (<i>Bauingenieurwesen</i>)

wuběrk powołanskich šulow:Powołanskošulski centrum „Christoph Lüders“ Zhorjelc → www.bszgoerlitz.dePowołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.deArwed-Rosbach-šula – powołanskošulski centrum města Lipsk → www.arwed-rossbach-schule.de

wašnje wukubłanja:	- dualne wukubłanje w transporće tworow (Güterverkehr) a wosobowym transporće
powołanski typ:	- připóznate wukubłanske powołanje
časowy wobjim wukubłanja:	- 3 lěta
městnosć wukubłanja:	- wukubłanski zawod a powołanska šula
wuměnjaja:	- wědomje zamołwitosće (přepruwowanie wěstotnych předpisow) - koncentracija (při ranžerowanju nakładnych awtow) - wobhladniwosć a kedźbnosć při wodženju wozydłow (dodžerženje wobchadnych prawidłow) - dokładne wobkedźbowanje a spěšne reagowanie (spóznaće a wotwobaranje strašnych situacijow we wobchadze) - kmanosće na polu techniki - dobre wukony w matematice, w ručnym dźěle/technice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje hłownošulske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- transport najwšelakorišich tworow z nakładnymi awtami - transport wosobow z linijowymi abo pućowanskimi busami - wulki dźěl dźětoweho časa su po puću w tu- a wukraju, znaja wobchadne prawidła - před wotjězdom kontrolowanie jězdźidła (wobruče, motor, borzdźidła atd.) - pola nakładnych awtow: přiwwaće a nakładženje tworow, kotrež maja so transportować - pola pućowanskich busow: přijimanje a nakładženje wačokow - při tym ma so na rozdźělenje wahi kedźbować
Hdže so dźěła?	- w transportowych předewzačach za twory, na př. spedicijach - w transportowych předewzačach za wosoby, na př. w komunalnych wobchadnych zawodach abo w pućowanskich předewzačach
Kak wysoka je zaslužba za čas wukubłanja?	- 1. lěto: 470€ – 935€ - 2. lěto: 550€ – 985€ - 3. lěto: 640€ – 1025€
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubłanje: mišter – wozydłownistwo - techninarske dalekubłanje: technikar – wobchadna technika; technikar – wozydłowa technika - překupske dalekubłanje: fachowy hospodar – transport tworow a logistika; techniski fachowy hospodar - studijny předmjet: logistika, supply-chain-management; wozydłowa technika; wobchadne inženjerstwo

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdžanach → www.bsz-technik-zeuner.de

Powołanska šula AGK Wojerjegy z.t. → agk-ostsachsen.de

Powołanskošulski centrum za techniku I industrijowa šula w Kamjenicy → www.industrieschule.de

**Daniel
Bržzan**wukubłanje:
zakónčit 2017

foto: knjeni Kussmann

**Čehodla sy so za powołanje
kfz-mechatronikarja rozsudžit?**

Sym činiť šulerski praktikum w kfz-mechatroniskim zawodže a to je so mi lubito. Mi bě wažne, zo nawuknu powołanje, kotrež skići mi wěsty přichod. Do toho sym so we wjacorych praktikach a w prózdniskim džěle, na přikład pola třechikryjerja a w twarskej firmje wuspytať. To móžu jenož doporučić.

Kotru powołansku šulu sy wopytať?

Powołansku šulu w Radebergu.

Hdže sy so wukubłać dať?

W awtowym domje Büchner w Budyšinje.

Kak so čas w šuli a čas w zawodže rozdžěli?

Sym byť 4 tydženje na džěle a potom 2 tydženjej w šuli. W přěnimaj wukubłanskimaj lětomaj běch w tym času w internaće, kotryž bu wot šule poskićeny a je hnydom pódla njeje zaměstnjeny.

Što su twoje nadawki?

Wšitke hladanske džěta, kaž su to na přikład reparatura swěcy, borzdžidłow, pjerow a geometrije wodžidła. Dale wuměnjenske džěta, potajkim wuměna motora a kolesyny (*Getriebe*). Měnenje a přečahanje wobručow a rjedženje džětarnje. Poskićamy tež pomoc w nuzy, hdyž ma něchtó panu (*Pannendienst*). K nadawkam słuša tež přetwar awtow po přečach kupca („pimpwanje“ awtow). Diagnoza awtow po elektriskim planje, potajkim přehladanje kablów atd. z pomocu komputera.

**Kak wupada wšědny džětowy džen
w tutym powołanju?**

Přińdu rano na džěto a potom postrowju mištra, potom so předrasću a wotewzam sej džětowe nadawki pola mištra. Tute w běhu dnja wotdžětam, srjedža nutřka stej dvě přestawce. Džětamy w mēnach a to w zažnej (07:00 hodž. – 16:00 hodž.) a w pózdnej (10:00 hodž. – 18:00 hodž. a sobotu wot 08:00 hodž. do 12:00 hodž.) službje. Do swjatoka wurjedžu swoje džětowe městno a zrumuju swój džětowy grat.

Što so či na powołanju lubi, što skerje nic?

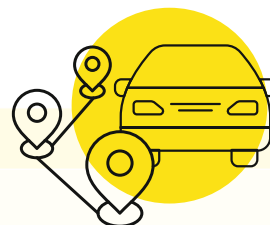
Na powołanju so mi lubi te džěto z awtami a zo widžu, kak so te awto wuwije. Z tym, štož sym nawuknyť, mam tu móžnosć, tež sam reparatury na awtach přewjesć, hač je to moje abo te wot kumplow. Štož so mi tak njelubi, je zdžěla dothe pytanje za zmylkom w elektriskim prudže (*Stromlauf*).

**Kotre wuměnenja měli zajimcy sobu přinjesć,
chcedža-li so z kfz-mechatronikarjom stać?**

Trjebaš dobre techniske zrozumenje, na přikład zo zrozumiš, kak so awto z milinu zastara a za zrozumenje džětowego principa motora a kolesyny. Dobre znajomosće w matematice, za wobličenje změnów při přetwarje. Přecelnosć kupcam a kolegam napřečo. Dyrbiš samostatnje ale tež w teamje džětać móc. Čělnje je to zdžěla napinace džěto, dla toho nješkodži, hdyž sy fit. Tež druhdy hruby ton w džětarni dyrbiš znjesć móc.

**Kak posudžuješ přichod twojeho powołanja,
hladajo tež na podžěl holcow a hólcow w powołanju?**

Hłownje je to, sej myslu, muske powołanje, ale bych tež prajiť, zo je podžěl žonow w zaštych lětach tróšku stupać. To je na kóždy pad powołanje, kotrež ma přichod, hladajo tež na nowe wuwica kaž elektriske awta. Awta a jich hladanje budu přeco dale trěbne a tute džěto njeda so tak spěšnje wot mašinow přewzać. Za wosobinski postup w powołanju maš wjele móžnosćow dalekubłanja na polu kfz-techniki.

wašnje wukubtanja:	- dualne wukubtanje w industriji a w rjemjesle
powołanski typ:	- připóznate powołanske wukubtanje
časowy wobjim wukubtanja:	- 3,5 lět
městnosć wukubtanja:	- wukubtanski zawod a powołanska šula
wuměnjena:	- swědomite džěto (pruwowanje hač elektriske džěle funguja) - dobra koordinacija wóčko-ruka - techniske kmanosće (montowanje narunanskich džělow) - wědomje zamołwitosće (zatwar a nastajenje džělow, kotrež su zamołwite za borzdženje jězdźidła) - dobre wukony w technice/ručnym džěle, w matematice a w fyzice
šulske wotzamknjenje:	- njeje prawnisce předpisane - přewažnje srjedźne kubtanske zakónčenje
Što so w tutym powołanju čini?	- hladanje mechaniskich, elektroniskich a pneumatiskich systemow a připrawow awtow - pruwowanje a analizowanje techniskich systemow wozydłow z pomocu elektroniskich a z kompjuterom wodženych měrjenskich nastrojow - přewjedženje reparaturow - wuměnenje kołmazneje maćizny a kapaliny za hydrawliku a borzdženje - kontrola, hač so předpisy wobchadneho prawa dodžerža - přewjedženje probowych jězbow, měrjenje wotpłynow - zatwarjenje přidatnych džělow a připrawow po přeću kupca
Hdže so džěta?	- w zamkarni za awta - pola zhotowjerjow awtow, we wulkich twornjach za awta, přewažnje w zhotowjenskich halach
Kak wysoka je zastužba za čas wukubtanja?	- 1. lěto: 646€ – 819€ (w rjemjesle), 976€ – 1047€ (w industriji) - 2. lěto: 670€ – 881€ (w rjemjesle), 1029€ – 1102€ (w industriji) - 3. lěto: 690€ – 984€ (w rjemjesle), 1102€ – 1199€ (w industriji) - 4. lěto: 730€ – 1042€ (w rjemjesle), 1141€ – 1264€ (w industriji)
Kotre móžnosće postupa su?	- mišterske dalekubtanje: industrijny mišter – metal; kfz-technikarski mišter; mišter za dwukolesate jězdźidła - technikarske dalekubtanje: technikar – mašinowa technika; technikar – elektromobilita; technikar – kfz-technika - překupske dalekubtanje: zawodny manager – kfz-technika; techniski fachowy hospodar; fachowc za překupske wjedženje zawoda - studijny předmjet: jězdźidłowa technika; elektromobilita; mechatronika; ...
dalše čěžišća kfz-mechatronikarja:	- karoserijowa technika - technika motorskich - technika wužitnych jězdźidłow - technika systemow a technika z wysokim napječom (System- und Hochvolttechnik)

wuběrk powołanskich šulow:

Powołanskošulski centrum Žitawa → work.bsz-zittau.de

Powołanskošulski centrum za techniku „Gustav Anton Zeuner“ w Drježdžanach → www.bsz-technik-zeuner.de

Powołanskošulski centrum Mišno-Radebeul → bsz-meirbl.de/de

15. Přehľad zawodow a poskićenych wukubłanskich městnow:

	zawod	kontaktna wosoba
1	Agrargenossenschaft „Heidefarm“ Sdier eG Hłowna dróha/Hauptstr. 55 02694 Wulka Dubrawa/Großdubrau tel. 035934 77030 e-mail: info@heidefarm.de	Schlachte, Philipp <i>zamołwity za plahowanje rostlin, wukubłar</i> tel. 035934 770324 e-mail: schlachte@heidefarm.de
2	Architekt M. Dźisławk Židowska 4 02625 Budyšin	Dźisławk, Marko <i>mějičel</i> tel. 0162 9239831 e-mail: m@zieschwauck.de
3	Autofit Brückner Hórčanska dróha 2b 01920 Worklecy	Bensch, Rafael <i>nawoda džětarnje</i> tel. 035796 96090 e-mail: r.bensch@autofit-brueckner.de
4	Dachdeckerfachbetrieb H. Gerntke Wjesna dróha/Dorfstr. 8 01920 Smječkecy/Schmeckwitz tel. 035796 96010 e-mail: dachdecker.gerntke@t-online.de	Gerntke, Anja <i>přistajena</i> Gerntke, Henrik <i>wobsedźer</i>
5	Dom swjateje Ludmile Zejlerowa č. 4 01920 Chrósćicy tel. 035796 94730 e-mail: info@st-ludmila.de www.st-ludmila.de	Wencłowa, Mónika <i>nawodnica domu</i> tel. 035796 947330 e-mail: heimleiter@st-ludmila.de
6	Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow z.t. Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550102 e-mail: sekretariat@domowina.de	Kowar, Marko <i>jednačel</i> e-mail: marko.kowar@domowina.de
7	Eldakon Elektro-, Daten- und Kommunikationstechnik GmbH Hórčanska dróha 1b 01920 Worklecy tel. 035796 94478 e-mail: kontakt@eldakon.de	Šołta, Křešćan <i>předewzačel</i> e-mail: Christian.Scholze@eldakon.de
8	E.ZIEGLER Metallbearbeitung AG Přemysłowy park při jězorje 1 01920 Njebjelčicy tel. 03578 7872-0 e-mail: info@ziegler-metall.de www.ziegler-metall.de/ausbildung	Koreng, Stephanie <i>referentka za personal</i> tel. 03578 7872-505 e-mail: stephanie.koreng@ziegler-metall.de

poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktikuma
- ratar - skótny hospodar		✓
- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
- KFZ-mechatronikar	- naprašowanje za džěłowe městno kfz-mechatronikarja je móžne	✓
- čěsla - klampnar za třěchi - třěchikryjer		✓
- hladar starych ludži		✓
- praktikumowy zawod za BA-wukubłanja - překupc za běrow	- wuměńenje je ertne a pisomne wobknježenje serbsčiny - pyta so praktikant we wobłuku a z wuhladom na džěłowe městno referenta za zjawnostne džěło	✓
- elektronikar w energijowej a twarjenjowej technice		✓
- konstrukciski mechanikar z čěžiščom woclowy a metalowy twar - industrijowy překupc - IT-systemowy překupc - fachowa móc za składowansku logistiku		✓

	zawod	kontaktna osoba
9	Friedrich Wilhelm Kunath GmbH Bischofswerdaer Str. 118 01900 Großröhrsdorf	Grundmann, Carola <i>personalny wotrjad</i> tel. 035952 40229 e-mail: carola.grundmann@kunath.biz
10	Hicka twar Nawjes 2 01920 Węteńca	Hicka, Marko <i>šef</i> tel. 0174 2435004 e-mail: hitzke.bau@gmx.de
11	hosćenc Wjelbik Žitna 7 02625 Budyšin tel. 03591 42060 www.wjelbik.de	Lukašowa, Monika <i>wobsedźerka</i> e-mail: info@wjelbik.de
12	INNIUS-IBJ Wojerowska dróha 26 02627 Radwor tel. 035935 20052 e-mail: info@innius-ibj.de	Jatzwauk, Hagen <i>mějičel/běrowowy nawoda</i> tel. 035935 20052 e-mail: h.jatzwauk@innius.ibj.de
13	Kachle-Kaminy-Dłóžki-Čornak Wjesna dróha 22 01920 Konjacy tel. 035792 51351 e-mail: info@zschornak24.de	Čornak, Šćěpan <i>mišter</i> tel. 0171 6156377
14	Klášter Marijina hwězda – zarjadnišćo za zbrašenych spěchowanska šula – Marija-Marčiny dom – džěłarnja swj. Michała Dróha Čišinskeho 35 01920 Pančicy-Kukow	Mikławš, Chrystof <i>zarjadniski a překupski nawoda</i> tel. 035796 99463 e-mail: christoph.mikwauschk@marienstern.de
15	krawcowska mišterka Petra Kupcyna Hłučny puć 7 01920 Worklecy www.trachtenpuppen-kupke.de	Kupcyna, Petra <i>krawcowska mišterka</i> tel. 035796 95604 e-mail: trachtenschneiderei@t-online.de
16	Lehmann GmbH Präzisionswerkzeuge Kleinförstchen Nr. 4 02633 Göda	Richert, Roberto <i>wukublar</i> tel. 035930 5820 e-mail: info@l-pw.de
17	Ludowe nakładnistwo Domowina Sukelnska 27 02625 Budyšin tel. 03591 577242 e-mail: geschaeftsfuehrung@domowina-verlag.de	Młodźinkowa, S. <i>wěcywobdžěłarka za personal</i>

¹ Zerspanungmechaniker

poskićene wukubłanja	wosebitosće	móźność praktikuma
- tekstilny a modowy šijer - tekstilny a modowy krawc/šwalča		✓
- hišće žane wukubłanske městna, ale w přichodže budže so wukubłanje na mulerja poskićeć (planowane za 2020)		✓
- kuchar - pinčnik		✓
- techniski planowar systemow		✓
- twarc za kachle a powětrowe tepjenje - kachlicar/dłóžičkar		✓
- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny: spěchowanska šula tel. 035796 99452 e-mail: foerderschule@marienstern.de Marija-Marćiny dom tel. 035796 99424 e-mail: wohnen@marienstern.de džěłarnja swj. Michała tel. 035796 80450 e-mail: wfb@marienstern.de	- na zakładže „PRAXISBAUSTEINE“ poskića so wukubłanske móžnosće za zbrašenych na polu: - wobdžěłanje drjewja - keramika - skład, logistika a zapakowanie	✓
- tučasnje žane wukubłanske městna, naprašowanja su móžne		✓
- mechanikar za truženje¹ z fachowymi směrami truženske mašinowe systemy/frezowanske mašinowe systemy/točenske mašinowe systemy		✓
- medijowy překupc	- anonsy tež pod www.domowina-verlag.de	✓

	zawod	kontaktna wosoba
18	mafa Malerei+Fachhandel GmbH Hórnikowa dróha 10 01920 Chrósćicy e-mail: info@maler-gruttke.de	Gruttka, Siegbert <i>molerski mišter</i> tel. 035796 889615
19	Malerfirma Frenzel Nawjes 12 01920 Ralbicy-Róžant tel. 035796 94964 e-mail: info@malermeister-frenzel.de	Frencel, Steffen <i>mějičel</i> tel. 0175 2726912
20	Malteser Krankenhaus St. Johannes Njebjelčanska dróha 40 01917 Kamjenc tel. 03578 786105	Mögel, Beate <i>hladanska direktorka</i> tel. 03578 786104 e-mail: beate.moegel@malteser.org
21	Malteserstift St. Monika Christian-Weißmantel-Str. 27 01917 Kamjenc/Kamenz tel. 03578 3750	Špitankowa, Andrea <i>nawodnica domu</i> tel. 03578 3750 e-mail: andrea.spittank@malteser.org
22	MDR Serbski rozhłós Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin e-mail: sekretariat-studio-bautzen@mdr.de	Korjeńkowa, Bogna <i>wjednica studija</i> tel. 03591 37403810 e-mail: sekretariat-studio-bautzen@mdr.de
23	Missale Transport & Wertstoff GmbH & Co KG Lindach 1 01920 Njebjelčicy www.missale-logistik.de	Große, Justus <i>jednačel</i> tel. 035796 88930
24 ²	Mjeńšinowy sekretariat štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšinow a ludowych skupin Němskeje Bundesallee 216-218 10719 Berlin	Šotčina, Judit <i>wjednica</i> tel. 030 18681 14265 e-mail: info@minderheitensekreteriat.de
25	MkH Agrar-Produkte-GmbH Kočina 2 02997 Kulow tel. 035725 929000 e-mail: post@mkh-wittichenau.de	knjeni Čornakowa <i>personal</i> tel. 035725 929017 e-mail: verwaltung@mkh-wittichenau.de
26	Němsko-serbske ludowe dźiwadło Budyšin Seminarna dróha 12 02625 Budyšin tel. 03591 584216 e-mail: kontakt@theater-bautzen.de	Kohrs, Ronald <i>zarjadniski direktor/2. zawodny wjednik</i> tel. 03591 584220 e-mail: R.kohrs@theater-bautzen.de
27	Paul Bauder GmbH Dresdner Str. 80 02994 Bernsdorf www.bauder.de	Liebe, Silvio <i>nutřkowna služba, wukubłar překupski wobłuk</i> tel. 035723 245-18 e-mail: silvio.liebe@bauder.de

² je zwonka lužicy, ale dobra móžnosć so wuspytać, kak će džěto a žiwjenje we wulkoměsće stodži

³ *Verfahrensmechaniker für Kunststoff- und Kautschuktechnik*

poskičene wukubłanja	wosebitosće	móžnosť praktikuma
- moler a lakěrar		✓
- moler a lakěrar		✓
- hladar strowoty a chorych - baba/hladar při porodže		✓
- hladar starych - fachowc za hladanje (nowe wukubłanje wot 2020)	- poskičeja prawidłownje městna za dobrowólne socialne lěto (FSJ)	✓
- dotal žane	- poskiči so dohlad do zakładow žurnalistiskeho džěta w Satkuli	✓
- překupc za spedicisku a logistisku poslužbu - powołanski šofer		✓
- žane wukubłanske městna, ale wjesela so přez praktikantow z Łužicy		✓
- ratar - skótny hospodar	- powabjenja su móžne hač do 31.03.	✓
- fachowc za zarjadowansku techniku		✓
- industrijowy překupc - procedurowy mechanikar za džětane maćizny a kawčukowu techniku ³ - wodžer mašinow a připrawow		✓

	zawod	kontaktna osoba
28	Pjekar Šlapa Hłowna dróha 51 01920 Worklecy	Schlappa, Michael <i>piekarski mišter</i> tel. 035796 96323 e-mail: baeckerei.schlappa@yahoo.de
29	Porst Landtechnik GmbH Am Sandberg 7 01920 Rauschwitz	Müller, Torsten <i>nawoda dźěłarnje</i> tel. 035793 3060 e-mail: t.mueller@porstlandtechnik.de
30	Praksa za logopediju Dróha Čišinskeho 9 01920 Pančicy-Kukow	Maccyna, Marija <i>wobsedźerka</i> tel. 035796 88471
31	ratarski zawod Roman Wjesela Hórnikowa 46 01920 Chrósćicy tel. 035796 96454	Wjesela, Roman <i>jednaćel</i> e-mail: romanwessela@gmail.com
32	Retschke-Zschornak Heizungstechnik und Gasdruckregleranlagen GmbH Kamjenej č. / Camina Nr. 13 02627 Radwor/Radibor tel. 035934 6220	Rječka, Tomaš <i>jednaćel</i> tel. 01773593462 e-mail: mail@rz-camina.de
33	Rěčny centrum WITAJ Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550400 e-mail: sekretariat@witaj.domowina.de	dr. Brězanowa, Beata <i>nawodnica</i>
34 ⁴	Sachsenmilch Leppersdorf GmbH An den Breiten 01454 Leppersdorf	Suchfort, Susan <i>HR-referentka hladanje/wukubłanje</i> tel. 03528 4341707 e-mail: susan.suchfort@muellergroup.de
35	Schierack-Bau GmbH Wjesna dróha 1e 01920 Konjecz	Šěrak, Rafael <i>jednaćel</i> tel. 035792 50654 e-mail: schierackbau.gmbh@t-online.de

⁴ njeje w serbskim sydlenkim rumje, ale wobsteji móžnosć so tam wukubłać dać

poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktikuma
- pjekar		✓
- mechatronikar za ratarske a twarske mašiny	- pytaja za wukubłanske lěto 2020	✓
- žane wukubłanske móžnosće, ale praktikanća su lubje witani		✓
- ratar	- dotal su so wučomnicy sami naprašowali	✓
- monter za tepjenje/přewětrjenje/sanitarny klima		✓
- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
- powołanski šofer - procedurowy mechanikar za džětane mačizny a kawčukowu techniku - fachowc za składowansku logistiku - medijowy technologa (čišč) - fachowy informatikar - industrijowy překupc - industrijowy mechanikar - elektronikar za zawodnu techniku - mechatronikar - mlokowy technologa - mlokowy laborant - kfz-mechatronikar	- naprašowanje tež móžne pola mlokarnje w Kočinje	✓
- muler		✓

	zawod	kontaktna wosoba
36	Serbske šulske towarstwo z.t. Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550216 e-mail: info@sorbischer-schulverein.de	Młynkowa, Marlis <i>koordinatorka</i>
37	Serbski ludowy ansambl ptzwr Wonkowna Lawska 2 02625 Budyšin tel. 03591 3580 e-mail: info@sne-bautzen.com	Wagnerowa, Petra <i>mzda/personal</i> e-mail: p.wagner@sne-bautzen.com
38	Serbski muzej Hród 3 02625 Budyšin tel. 03591 2708700 e-mail: sekretariat@sorbisches-museum.de	Boguszowa, Christina <i>direktorka</i> e-mail: c.bogusz@sorbisches-museum.de
39	Spittank Physio Paulistr. 39 02625 Budyšin tel. 03591 5944808 e-mail: info@spittank-physio.de	Špitank, Měrcin <i>mějičel praksy</i> Hagemann, Dörte <i>běrow</i>
40	Třěchikryjerski zawod Měrcin Hrjehor Šulski puć 3 01920 Konjegy	Hrjehor, Měrcin a Birgit tel. 035792 59952 e-mail: info@dachdecker.rehor.de
41	Wohnungsbaugenossenschaft „Aufbau“ Bautzen eG Bertolt-Brecht-Str. 8a 02625 Budyšin tel. 03591 20190 e-mail: info@wg-aufbau-bautzen.de	Maasch, Andrea <i>imobilijowe zarjadnistwo/wukubłarka</i> tel. 03591 201911 e-mail: maasch@wg-aufbau-bautzen.de
42	Założba za serbski lud Póstowe naměsto 2 02625 Budyšin tel. 03591 550307 e-mail: stiftung-bautzen@sorben.com	Zyndžina, Jana <i>wjednica wotrjada financne zarjadnistwo</i> tel. 03591 550303 e-mail: sende-stiftung@sorben.com
43	Zubna lěkarska praksa Dr. Wałda a Dr. Hozyna Hłowna dróha 6a 01920 Worklecy e-mail: kontakt@zahnarzt-raeckelwitz.de	Dr. Hozyna, Christina <i>zubna lěkarka</i> e-mail: kontakt@zahnarzt-raeckelwitz.de

poskićene wukubłanja	wosebitosće	móžnosć praktikuma
- kubłar	- wukubłanje je powołanje přewodźace	✓
- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
- žane wukubłanske městna, ale praktikum je móžny		✓
- třěchikryjer		✓
- imobilijowy překupc		✓
- zarjadniski fachowy přistajeny - překupc za běrowowy management		✓
- zubnolěkarski fachowy přistajeny		✓

lerne sorbisch - wukń serbsce
www.sorbischlernen.de

Foto: Shutterstock.com - wavebreakmedia